

RAPORT DIAGNOSTYCZNY OBSZARU PROWADZENIA POLITYKI TERYTORIALNEJ BRODNICY

**OPRACOWANIE: FUNDACJA MIASTO | OPEN THE BOX
TORUŃ, STYCZEŃ 2023**

OPRACOWANIE W ZAKRESIE:

Raport diagnostyczny Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Brodnicy

WYKONANY NA ZLECENIE:

Gmina Zbiczno

ul. Szosa Brodnicka 53

87-305 Zbiczno

PRZEZ ZESPÓŁ REDAKCYJNY:

FUNDACJA MIASTO:

Jakub Jaźwiec, MBA, ekspert strategiczny,

Piotr Górka, ekspert strategiczny,

Paweł Kowalski, ekspert strategiczny

we współpracy z przedstawicielami samorządów OPPT Brodnicy (Zespół Roboczy)

STYCZEŃ 2023

Skład samorządów objętych opracowaniem:

Gmina Bartniczka

Gmina Bobrowo

Gmina Brodnica

Gmina Brzozie

Gmina Miasta Brodnicy

Gmina Osiek

Gmina Świedziebnia

Gmina Zbiczno

Miasto i Gmina Górzno

Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie

Powiat brodnicki

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp	5
1.1.	Metodologia prac	5
2.	Charakterystyka obszaru	10
2.1.	Podstawowe informacje.....	10
2.2.	Charakterystyka obszaru funkcjonalnego	12
3.	Portret statystyczny	18
3.1.	Ogólny wskaźnik rozwoju obszaru	19
3.2.	Wymiar społeczny	20
3.3.	Wymiar gospodarczy	33
3.4.	Wymiar środowiskowo-przestrzenny	41
3.5.	Wymiar indywidualny	54
4.	Wyniki badań i analiz	68
4.1.	Wymiar instytucjonalny	68
4.2.	Analiza wzajemnych powiązań społecznych, gospodarczych, środowiskowych	70
4.3.	Wyniki badań społecznych	72
5.	Analiza potencjałów, problemów i potrzeb rozwojowych	79
5.1.	Kluczowe potencjały	79
5.2.	Kluczowe problemy	82
5.3.	Czynniki warunkujące rozwój (analiza SWOT)	88
5.4.	Kluczowe potrzeby rozwojowe	92
	Wykaz tabel i ilustracji.....	95

1. WSTĘP

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Brodnicy obrazuje potencjał społeczno-ekonomiczny wszystkich samorządów obszaru powiatu brodnickiego, z zachowaniem uwarunkowań środowiskowo-infrastrukturalnych oraz identyfikuje główne kierunki rozwojowe, będące podstawą jego konkurencyjności.

Dokument został opracowany w ramach procesu przygotowania Strategii Terytorialnej dla Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Brodnicy, która obejmuje również zasadniczy proces wprowadzający w postaci syntezy diagnozy obszaru wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Materiał został opracowany przez ekspertów Fundacji Miasto we współpracy z reprezentantami samorządów OPPT Brodnicy (Zespół Roboczy).

Celem dokumentu jest ukazanie deficytów OPPT Brodnicy ograniczających jego rozwój oraz zidentyfikowanie potencjałów wewnętrznych będących podstawą dla ukierunkowania rozwoju. Raport diagnostyczny jest dokumentem identyfikującym kluczowe bariery hamujące rozwój społeczno-gospodarczy OPPT, jednocześnie otwierającym pracę nad strategią określającą możliwe kierunki rozwojowe, poprawę jakości życia jej mieszkańców, a także wzrost konkurencyjności samorządów.

Przeprowadzona diagnoza ma na celu odpowiednio przygotować samorzady do opracowania strategii rozwoju OPPT i wsparcia dedykowanym instrumentem (IIT) na najbliższy okres – na lata 2021-2027. Diagnoza ma charakter obszarowy i każdorazowo kończy się podsumowaniem i wnioskami. W opracowaniu uwzględniono dostępne dane źródłowe, statystyczne, oraz wygenerowane w trakcie procesu (badania, ankiety, warsztaty). Przygotowano również matrycę logiczną (drzewo problemów) oraz krótkie rekomendacje w zakresie zidentyfikowanych obszarów interwencji, które odpowiadają wymaganiom interwencji.

1.1. METODOLOGIA PRAC

Niniejsze opracowanie jest wynikiem prac diagnostycznych, analitycznych i badawczych, które trwały od listopada 2022 roku do stycznia 2023 roku i objęły szeroki obszar zagadnień i zasób źródeł: danych, informacji i dokumentów, z wykorzystaniem specjalnie dedykowanych temu procesowi narzędzi badawczych i analitycznych.

Niniejszy raport został opracowany na podstawie kilku zasadniczych grup źródeł oraz narzędzi (pozyskania) i danych do diagnozy:

Dane statystyczne

Ogólnodostępne zastane, dotychczas istniejące dane, informacje i dokumenty o charakterze strategicznym, analitycznym, statystycznym (strategie, opracowania diagnostyczne, badania, raporty, sprawozdania, bilanse, itd.). Podstawowymi kryteriami ich wykorzystania były: aktualność, merytoryczny związek z problematyką diagnozy oraz jakość – rzetelność źródła.

Monitor Rozwoju Lokalnego (MRL)

Specjalnie przygotowane, uzupełnione i zasilone danymi na potrzeby procesu, dostępne pod adresami: <https://gminy.monitorrozwoju.pl/> (MRL Gminy) i <https://analizy.monitorrozwoju.pl/> (MRL Analizy).

MRL stanowi kompleksową bazę statystyczną pogrupowaną w kluczowe kategorie i obszary rozwojowe skupione wokół trzech wymiarów: gospodarczego, społecznego i środowiskowo-przestrzennego. MRL zawiera najbardziej aktualne dane dostępne w źródłach publicznych, zebrane dla poszczególnych lat, w celu wykazania aktualnej sytuacji, ale również dynamiki zmian.

MRL umożliwia prezentację danych z poziomu wartości nominalnych, procentowych, strukturalnych (kategorii bezwzględnych) – dla komponentu MRL Analizy, lub wartości syntetycznych (kategorii względnych) – dla komponentu MRL Gminy.

Analiza z wykorzystaniem MRL Gminy jest dokonywana w kategoriach względnych, w ramach tzw. wskaźników syntetycznych, co stanowi syntetyczną ocenę potencjału społeczno-ekonomicznego gmin w czasie i w relacji do innych jednostek samorządu terytorialnego, stanowiących grupę porównawczą (obszar podobny). Grupę odniesienia stanowią gminy o podobnej funkcji w strukturze osiedleńczej kraju, a zatem o podobnych uwarunkowaniach rozwojowych.

Wskaźniki syntetyczne wskazują na to, jak dana sfera (ogólny poziom rozwoju, wymiar, obszar, podobszar) prezentuje się w stosunku do średniego poziomu grupy porównawczej. Wartości dodatnie oznaczają „lepszą” sytuację (przewagę) niż średnia w grupie porównawczej, a wartości ujemne „gorszą” sytuację (stratę) niż średnia w grupie porównawczej.

Badanie opinii mieszkańców

Przeprowadzone online w grudniu 2022 roku, w którym wzięło udział łącznie 391 osób deklarujących zamieszkanie na terenie gmin OPPT Brodnicy. Badanie było ogólnodostępne dla wszystkich zainteresowanych.

Głównym celem badania było poznanie opinii mieszkańców gmin OPPT Brodnicy o miejscu, w którym żyją, sposobach korzystania z usług publicznych i potrzebach w

tym zakresie. W efekcie badanie zostanie wykorzystane przy planowaniu kierunków rozwoju.

Raport z badania stanowi załącznik nr 1 do niniejszego dokumentu.

Badanie opinii lokalnych liderów

Przeprowadzone online w grudniu 2022 roku, w którym wzięły udział łącznie 92 osoby, wyselekcjonowane z grupy interesariuszy (łącznie 105 osób).

Głównym celem badania było poznanie opinii liderów z OPPT Brodnicy, z czterech grup interesów (liderów administracji, liderów gospodarki, liderów sektora społecznego i liderów opinii), o miejscu, w którym żyją, sposobach korzystania z usług publicznych i potrzebach w tym zakresie. W efekcie badanie zostanie wykorzystane przy planowaniu kierunków rozwoju.

Raport z badania stanowi załącznik nr 2 do niniejszego dokumentu.

Badanie opinii oraz planów życiowych młodzieży

Przeprowadzone online w grudniu 2022 roku, w którym wzięły udział łącznie 499 osób, z czego 424 zadeklarowały zamieszkanie na terenie gmin OPPT Brodnicy. Badanie przeprowadzono w szkołach ponadpodstawowych, w których zarejestrowani są uczniowie mieszkający na terenie gmin OPPT Brodnicy.

Głównym celem badania było zdobycie oraz uzupełnienie wiedzy (w odniesieniu do danych zastanych lub badań jakościowych) na temat planów życiowych i edukacyjnych młodzieży w kontekście ich zamieszkania na obszarach zagrożonych kryzysem i utratą kluczowych funkcji rozwojowych. Badanie diagnozuje trudności odnalezienia się młodych ludzi na rynku pracy, ich stosunku do przedsiębiorczości i aktywności życiowej, plany zawodowe oraz atrakcyjność osiedleńczą gmin OPPT Brodnicy.

Raport z badania stanowi załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu.

Ankieta potencjału instytucjonalnego

Przeprowadzona w grudniu 2022 roku, jako pomocnicze narzędzie diagnostyczne w obszarze instytucjonalnym gmin OPPT Brodnicy, ze szczególnym uwzględnieniem potencjału i możliwości współpracy. Kwestionariusz stanowił narzędzie samooceny i był wypełniany przez poszczególne samorządy indywidualnie.

Głównym celem ankiety było uzyskanie podstawowych informacji w zakresie potrzeb i zasobów ludzkich oraz infrastrukturalnych, jako zaplecza administracyjnego do prowadzenia procesów strategicznych na poziomie OPPT Brodnicy, ale także

doświadczeń, warunków i możliwości wzajemnej współpracy pomiędzy poszczególnymi samorządami.

Zbiornicze podsumowanie stanowi załącznik nr 4 do niniejszego dokumentu.

Matryca kluczowych potencjałów

Przygotowana w grudniu i styczniu 2022 roku, jako narzędzie diagnostyczne w obszarze strategicznym samorządów OPPT Brodnicy. Matryca stanowiła narzędzie wypracowane w formule warsztatowej z różnymi sektorami i grupami interesów, w tym interesariuszami kluczowymi, i służyła do zidentyfikowania oraz selekcji kluczowych zasobów i produktów na poziomie lokalnym oraz poziomie OPPT Brodnicy.

Głównym celem matrycy było zidentyfikowanie i ocena potencjału zasobów, które mogą być wykorzystane dla generowania łańcuchów produktów, zidentyfikowanie kluczowych produktów o największym potencjale rozwoju i generujących największe korzyści dla lokalnej społeczności oraz samosprawdzenie w zakresie potencjału OPPT Brodnicy.

Matryca bilansu usług

Przygotowana w grudniu 2022 roku, jako narzędzie samooceny popytu i podaży usług publicznych dostępnych dla poszczególnych gmin OPPT Brodnicy, wraz z symulacją przepływów usług pomiędzy samorządami (zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz obszaru OPPT Brodnicy).

Głównym celem matrycy była identyfikacja kluczowych potrzeb mieszkańców na usługi publiczne oraz poziomu podaży (wypełnienia) na te usługi w poszczególnych samorządach, oraz wskazaniem innych ośrodków, w których usługi te są realizowane. Pozwala to zobrazować przepływ i dostępność usług publicznych w ramach OPPT Brodnicy (samowystarczalność) oraz obszary deficytowe, dla których mieszkańcy korzystają z ośrodków zewnętrznych (brak usługi lub niewystarczająca jakość).

Drzewo problemów

Narzędzie pozwalające na zidentyfikowanie kluczowych problemów wspólnych dla OPPT Brodnicy w formie matrycy logicznej. Matryca wypracowana w toku prac warsztatowych w styczniu 2022 roku wspólnie z przedstawicielami samorządów OPPT Brodnicy, w tym interesariuszy zewnętrznych.

Głównym celem matrycy było zidentyfikowanie kluczowych i wstępnych wyzwań i deficytów (problemów) wspólnych dla całego OPPT Brodnicy, uzupełnionych o

kluczowe zależności przyczynowo-skutkowe dla poszczególnych problemów. Pozwala to na zobrazowanie faktycznego ciągu logicznego dla wybranych wyzwań.

Matryca SWOT

Przygotowana w styczniu 2022 roku, jako podsumowujące narzędzie diagnostyczne w obszarze strategicznym samorządów OPPT Brodnicy. Matryca stanowiła narzędzie identyfikacji kluczowych determinantów (czynników) wpływających pozytywnie lub negatywnie na rozwój OPPT Brodnicy oraz na analizie powiązań pomiędzy tymi czynnikami.

Głównym celem matrycy było zidentyfikowanie wspólnych dla OPPT Brodnicy kategorii czynników, które mają największy wpływ na rozwój strategiczny oraz analiza zależności pomiędzy tymi czynnikami. Pozwala to zidentyfikować obszary strategicznej interwencji i zasadnicze potencjały do wykorzystania w tym procesie.

Kluczowi interesariusze

Wstępnie wyselekcjonowana w grudniu 2022 roku grupa osób do współpracy dostarczająca wiedzy i informacji o sytuacji na obszarze OPPT Brodnicy, zapewniając różnorodność wniosków i ocen w trakcie całego procesu – łącznie 105 osób.

Głównym celem narzędzia była identyfikacja i zaproszenie do współpracy partnerskiej najważniejszych przedstawicieli, reprezentantów, liderów OPPT Brodnicy, z czterech grup interesów (liderów administracji, liderów gospodarki, liderów sektora społecznego i liderów opinii). Pozwala to na uzyskanie zróżnicowanych ocen i opinii od reprezentantów kluczowych środowisk w zakresie rozwoju OPPT Brodnicy.

Spotkania Zespołu Roboczego i Zespołu Decyzyjnego

Cykliczne narzędzie pomocnicze, w formie spotkań bezpośrednich i zdalnych odbywających się w pełnej reprezentacji i w stałych terminach z udziałem kluczowych przedstawicieli samorządów OPPT Brodnicy.

Głównym celem narzędzia była ciągła i transparentna komunikacja, współuczestniczenie wszystkich stron w procesie diagnostycznym oraz sprawne wykorzystanie pozostałych narzędzi, wypracowanie kluczowych wniosków oraz zatwierdzanie poszczególnych zadań.

2. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

2.1. PODSTAWOWE INFORMACJE

Obszar objęty procesem strategicznym, czyli tzw. Obszar Prowadzenia Polityki Terytorialnej Brodnicy, obejmuje w całości teren powiatu brodnickiego i niżej wymienione samorządy:

- Gmina Bartniczka
- Gmina Bobrowo
- Gmina Brodnica
- Gmina Brzozie
- Gmina Miasta Brodnicy
- Gmina Osiek
- Gmina Świedziebna
- Gmina Zbiczno
- Miasto i Gmina Górzno
- Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie
- Powiat brodnicki

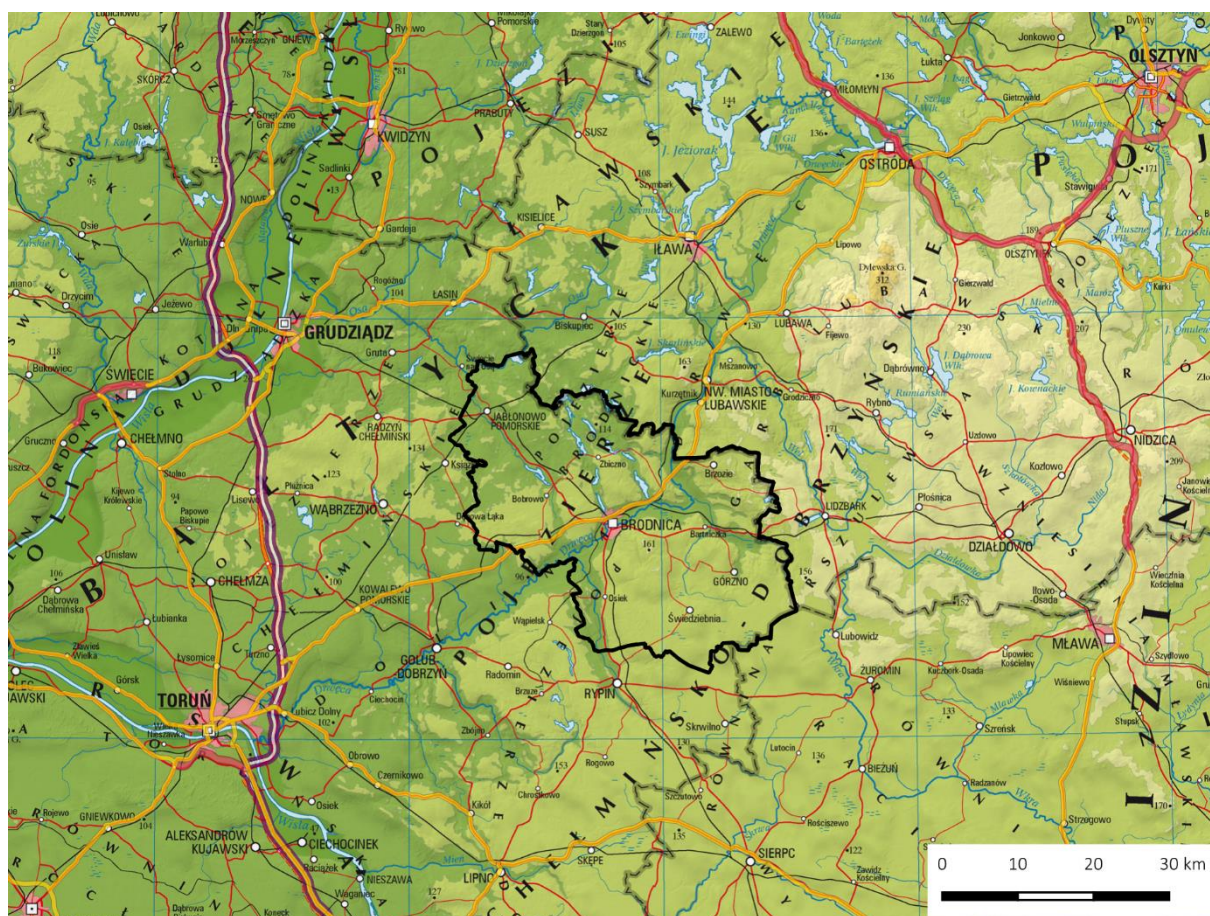
Wymienione w tym składzie i na tym obszarze samorządy tworzą partnerstwo i współpracują w formie **porozumienia komunalnego** wynikającego z zawartego w dniu 4 października 2022 r. „Porozumienia w sprawie powierzenia zadań związanych z realizacją Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Brodnicy”, gdzie **liderem jest Gmina Zbiczno**, a pozostałe samorządy stanowią strony tego porozumienia.

Celem porozumienia jest opracowanie strategii terytorialnej OPPT Brodnicy na rzecz wspólnej realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, a także jej realizacja i wdrożenie.

Dla realizacji postanowień porozumienia członkowie podjęli działania na rzecz wzajemnej współpracy w celu opracowania i osiągnięcia celów, które w przyszłości przyczynią się do podniesienia wartości społecznej i ekonomicznej tej części regionu. W tym celu dla celów sprawności procesu **wyodrębniono Zespół Decyzyjny** z rolą strategiczną (włodarze wszystkich samorządów), oraz **Zespół Roboczy**, operacyjny (przedstawiciele wszystkich samorządów).

Należy wspomnieć, że sygnatariusze porozumienia współdziałają dłużej, niż wynika to z podjętej deklaracji w październiku 2022 roku. Przed podpisaniem porozumienia, współpraca partnerów miała charakter wielowątkowy, oparte o różne formy prawne, zakresy i składy, a zasadniczo opierała się na **szerzeniu idei samorządności i wzajemnego wspierania się** w dążeniu do poprawy warunków życia i poprawy zasobów infrastrukturalnych, które jako całość miało wpływ na rozwój tego terenu.

Rysunek 1: Położenie OPPT Brodnicy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUGiK oraz GDDKiA

Wszystkie samorządy wchodzące w skład OPPT Brodnicy **są położone w województwie kujawsko-pomorskim, w powiecie brodnickim**, przy granicy z województwem warmińsko-mazurskim i częściowo mazowieckim. Samorządy te **są połączone liniowo**, graniczą bezpośrednio ze sobą, tworząc spójny i zintegrowany obszar administracyjny z głównym ośrodkiem centralnym – Miastem Brodnica, a także dwiema gminami o statusie miejsko-wiejskim – Górzno i Jabłonowo Pomorskie. Tym samym cały obszar powiatu brodnickiego jest objęty obszarem OPPT.

Pod względem przyrodniczym cały obszar OPPT charakteryzuje się **przyjaznymi warunkami naturalnymi** z dużą ilością terenów zielonych, lasów oraz naturalnych cieków i zbiorników wodnych, w szczególności jezior.

Biorąc pod uwagę walory gospodarcze występujące na obszarze powiatu dominującą pozycję gospodarczą odgrywa produkcja rolnicza, w której przeważa uprawa zbóż ozimych oraz chów bydła mlecznego i opasowego. Zasadniczo silnym i zróżnicowanym ośrodkiem przemysłowym jest miasto powiatowe Brodnica. Obszar powiatu pełni generalnie typowe funkcje osadnicze i społeczne.

Powierzchnia całego powiatu wynosi około 1040 km². Łączna liczba ludności na obszarze wynosi około 78784 osób, co daje średnią gęstość zaludnienia na poziomie prawie 76 osób/km².

Tabela 1: Podstawowe dane liczbowe dotyczące samorządów

Nazwa samorządu	Powierzchnia (km ²)	Liczba ludności (osoby)	Gęstość zaludnienia (osoby/km ²)
Miasto Brodnica	23,2	28536	1232,7
Miasto i Gmina Górzno	119,7	3901	33
Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie	134,9	8732	67
Gmina Bartniczka	83,4	4668	57
Gmina Bobrowo	145,9	6273	44
Gmina Brodnica	126,9	8886	64
Gmina Brzozie	93,7	3818	40
Gmina Osiek	75	4000	54
Gmina Świdziebnia	103,7	5072	50
Gmina Zbiczno	133,8	4898	36
Powiat Brodnicki (razem)	1040,0	78784	76

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (2021)

Mimo różnorodności występujących między członkami porozumienia, obszar ten jest stosunkowo **jednolity i spójny administracyjnie**. Świadczyć o tym mogą choćby uwarunkowania przyrodnicze, polityka ochrony środowiska oraz przeważająca produkcja rolnicza w indywidualnych gospodarstwach, uzupełniona centralnie funkcjami miasta powiatowego. Ponadto cały obszar OPPT charakteryzuje się licznymi zabytkami architektury, w szczególności obiektami kultu religijnego w stylu gotyckim. Obszar łączy również wspólna sieć dróg publicznych i kolejowych oraz centralny ośrodek miejski – Brodnica – stolica powiatu.

2.2. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU FUNKCJONALNEGO

Gminy wchodzące w skład obszaru sklasyfikować można według poniższej typologii.

Tabela 2: Typologia gmin

Gmina Bartniczka	
Funkcja wiodąca gminy	H4_GW: Intensywna funkcja rolnicza
Typ obszaru problemowego	Nie dotyczy
Rodzaj obszaru problemowego	Nie dotyczy
Gmina Bobrowo	
Funkcja wiodąca gminy	H4_GW: Intensywna funkcja rolnicza
Typ obszaru problemowego	Nie dotyczy
Rodzaj obszaru problemowego	Nie dotyczy
Gmina Brodnica	
Funkcja wiodąca gminy	H4_GW: Intensywna funkcja rolnicza
Typ obszaru problemowego	Nie dotyczy
Rodzaj obszaru problemowego	Nie dotyczy
Gmina Brzozie	
Funkcja wiodąca gminy	G4_GW: Funkcje pozarolnicze
Typ obszaru problemowego	Nie dotyczy
Rodzaj obszaru problemowego	Nie dotyczy
Gmina Miasta Brodnicy	
Funkcja wiodąca gminy	E2_GM: Ośrodki wielofunkcyjne
Typ obszaru problemowego	Nie dotyczy
Rodzaj obszaru problemowego	Nie dotyczy
Gmina Osiek	
Funkcja wiodąca gminy	H4_GW: Intensywna funkcja rolnicza
Typ obszaru problemowego	Wewnętrzne peryferyjne
Rodzaj obszaru problemowego	Ekonomiczne
Gmina Świdziebna	
Funkcja wiodąca gminy	H4_GW: Intensywna funkcja rolnicza
Typ obszaru problemowego	Wewnętrzne peryferyjne
Rodzaj obszaru problemowego	Społeczno-ekonomiczne
Gmina Zbiczno	
Funkcja wiodąca gminy	G4_GW: Funkcje pozarolnicze
Typ obszaru problemowego	Nie dotyczy
Rodzaj obszaru problemowego	Nie dotyczy
Miasto i Gmina Górzno	
Funkcja wiodąca gminy	G3_GMW: Funkcje pozarolnicze
Typ obszaru problemowego	Nie dotyczy
Rodzaj obszaru problemowego	Nie dotyczy
Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie	
Funkcja wiodąca gminy	H3_GMiW: Intensywna funkcja rolnicza
Typ obszaru problemowego	Wewnętrzne peryferyjne
Rodzaj obszaru problemowego	Społeczne

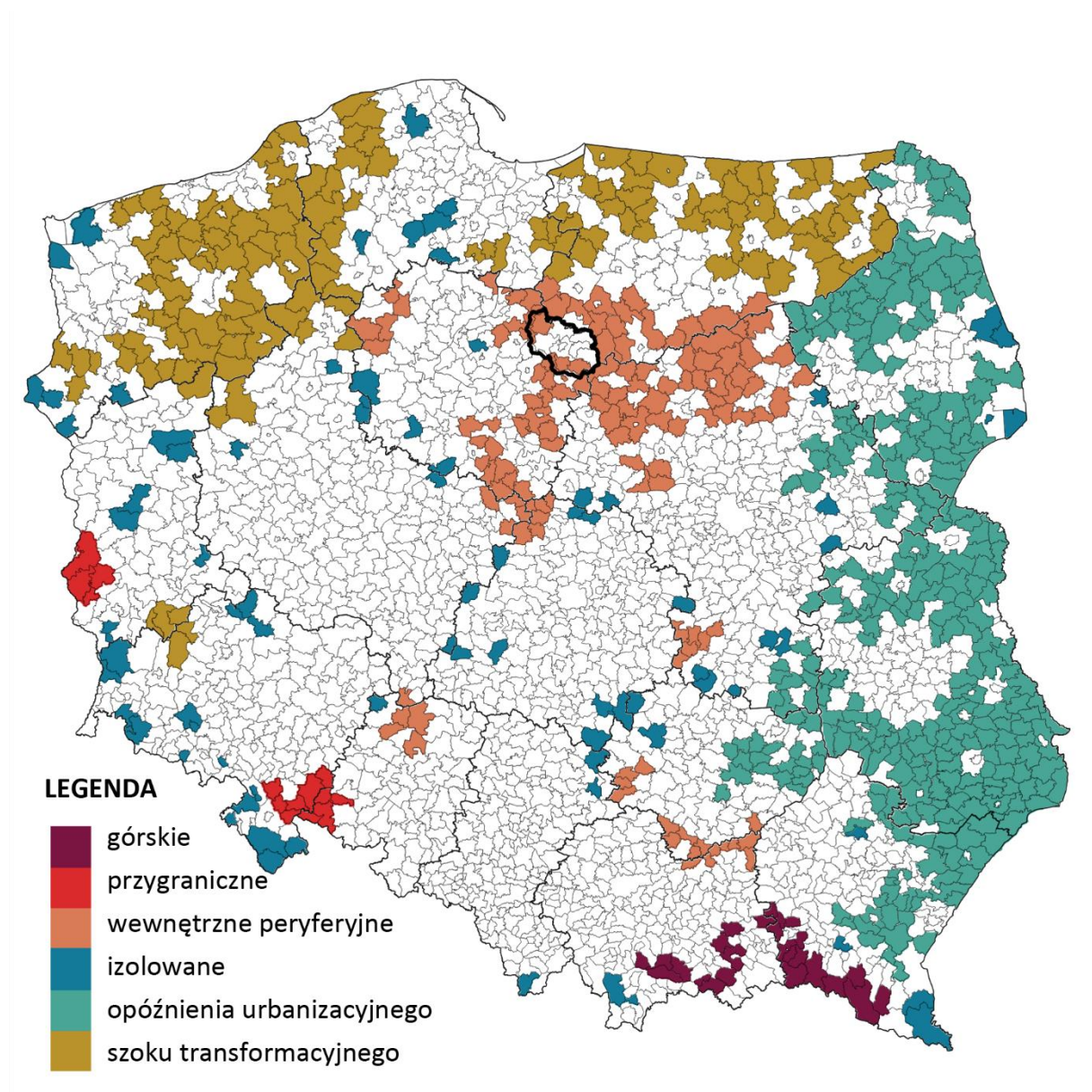
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Aktualizacji delimitacji obszarów problemowych w Polsce na 2018 rok (P. Śleszyński z zespołem. Warszawa, 13 grudnia 2019 r.)

Większość gmin powiatu pełni funkcje rolnicze, jedynie cztery z nich pełnią inną funkcję – pozarolniczą (Brzozie, Zbiczno, Górzno) lub ośrodka wielofunkcyjnego (Miasto Brodnica).

Trzy gminy mają charakter problemowy – wewnętrzny peryferyjny. Na podstawie wiedzy o rodzaju dominujących problemów oraz badań terenowych przeprowadzonych w roku 2018, przedstawiono rekomendacje o charakterze systemowym, mogące służyć przeciwdziałaniu marginalizacji jednostek zaliczonych do typu „wewnętrzne peryferyjne”:

- zniesienie barier instytucjonalnych w korzystaniu z usług publicznych w innych jednostkach (w tym w sąsiednich województwach);
- poprawa sytuacji planistycznej gmin (woj. kujawsko-pomorskie);
- podjęcie współpracy jednostek po obu stronach granic województw w zakresie wspólnego wykorzystania usług publicznych oraz lepszego powiązania transportem publicznym;
- lepsze dowiązanie lokalnej sieci drogowej do autostrad i dróg ekspresowych;
- wsparcie wybranych inwestycji transportowych (np. droga ekspresowa S10).

Rysunek 2: Charakterystyka obszarów problemowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Aktualizacji delimitacji obszarów problemowych w Polsce na 2018 rok (P. Śleszyński z zespołem, Warszawa, 13 grudnia 2019 r.)

Jednocześnie pięć gmin powiatu zostało określonych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, jako gminy zagrożone trwałą marginalizacją¹:

- Bobrowo
- Brzozie
- Jabłonowo Pomorskie
- Osiek

¹ Lista gmin zagrożonych trwałą marginalizacją: programowanie 2021-2027, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)

- Świedziebnia

Z punktu widzenia polityki prowadzonej przez Województwo Kujawsko-Pomorskie, obszarowi temu nadano określone znaczenie i funkcje oraz udostępniono odpowiednie narzędzia wsparcia. Polityka terytorialna województwa kujawsko-pomorskiego w okresie 2021-2027 zakłada pięć poziomów potrzeb i funkcji poszczególnych terytoriów:

- I – SOR – rozwój funkcji o znaczeniu ponadregionalnym tworzących relacje i powiązania międzyregionalne i międzynarodowe oraz regionalnym realizowanych dla mieszkańców WK-P: poziom ZIT Bydgoszcz i ZIT Toruń.
- II – budowanie relacji wewnętrznych i podnoszenie potencjału rozwojowego MOFOW Bydgoszczy i Torunia: poziom ZIT Bydgoszcz i ZIT Toruń.
- III – budowanie relacji wewnętrznych i podnoszenie potencjału rozwojowego MOF ośrodków regionalnych (Grudziądz, Inowrocław i Włocławek): poziom ZIT.
- **IV – poziom miast powiatowych, ich obszarów funkcjonalnych, mający wpływ na kształtowanie warunków dla wysokiej jakości życia (usługi publiczne typowe dla poziomu powiatu) oraz konkurencyjności gospodarczej i rynków pracy: poziom IIT.**
- V – inicjatywy oddolne realizowane w oparciu o liderów lokalnych (obszar objęty LSR), odpowiada zasięgowi działania LGD: poziom RLKS.

OPPT Brodnicy znajduje się na **czwartym poziomie – powiatowym**, które jako OF określa swoją strategię, a planowane do osiągnięcia rezultaty determinować będzie dedykowane wsparcie w ramach Funduszy Europejskich. Strategia OPPT będzie określać kierunki wsparcia i projekty dostosowane do specyfiki danego obszaru, zgodnie z przyjętymi założeniami rozwojowymi dla tego poziomu polityki terytorialnej – tj. na budowaniu warunków wysokiej jakości życia i usług publicznych, działań dla turystyki z zachowaniem i ochroną walorów środowiska i promocją działań zrównoważonych².

² Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027, dokument zatwierdzony Uchwałą nr 41/1604/22 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 października 2022 r.

Rysunek 3: Instrumenty Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Źródło: Opracowanie Departament Funduszy Europejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego

3. PORTRET STATYSTYCZNY

Portret statystyczny przygotowano dla zobrazowania sytuacji społeczno-gospodarczej i środowiskowo-przestrzennej obszaru OPPT Brodnicy. Zgodnie z teorią zrównoważonego rozwoju przeanalizowano trzy wymiary rozwoju: **gospodarczy, społeczny i środowiskowo-przestrzenny**. Następnie w ramach każdego z wymiarów wyodrębniono dodatkowe podobszary analizy.

Na ich bazie dokonano sformułowania wniosków istotnych z punktu widzenia diagnozowania problemów, deficytów, ale też potencjałów rozwojowych badanego obszaru. Jednocześnie przeprowadzone wnioskowanie wskazuje **kluczowe, kierunkowe obszary wsparcia i rozwoju**, bez pogłębionej analizy eksperckiej. Pozwala to na ich ukierunkowanie, ale nie zamknięcie, podczas procesu **wyodrębnienia celu strategicznego rozwoju i kierunków interwencji**.

Portret statystyczny obszaru został przedstawiony w dwóch zasadniczych ujęciach. Przede wszystkim z perspektywy całego powiatu oraz, w niektórych przypadkach, z perspektywy każdej z gmin osobno, wraz ze zbiorczym podsumowaniem.

Do stworzenia portretu statystycznego obszaru i jego charakterystyki wskaźnikowej, zarówno w obszarze podstawowym, jak i pogłębionym, obszarowym, wykorzystano:

- Dostępne dane statystyczne przedstawione w formie wskaźników syntetycznych rozwoju poszczególnych gmin (MRL Gminy);
- Dostępne dane statystyczne przedstawione w formie wartości nominalnych, danych procentowych i strukturalnych dla obszaru (MRL Analizy);
- Zebrane zastane w powiecie dane, informacje i dokumenty o charakterze strategicznym, analitycznym, statystycznym (strategie, opracowania, badania, raporty, etc.)
- Zebrane dane z przeprowadzonych badań i ankiet: młodzieży, mieszkańców, liderów;
- Wnioski z przeprowadzonych spotkań warsztatowych, spacerów badawczych i białego wywiadu.

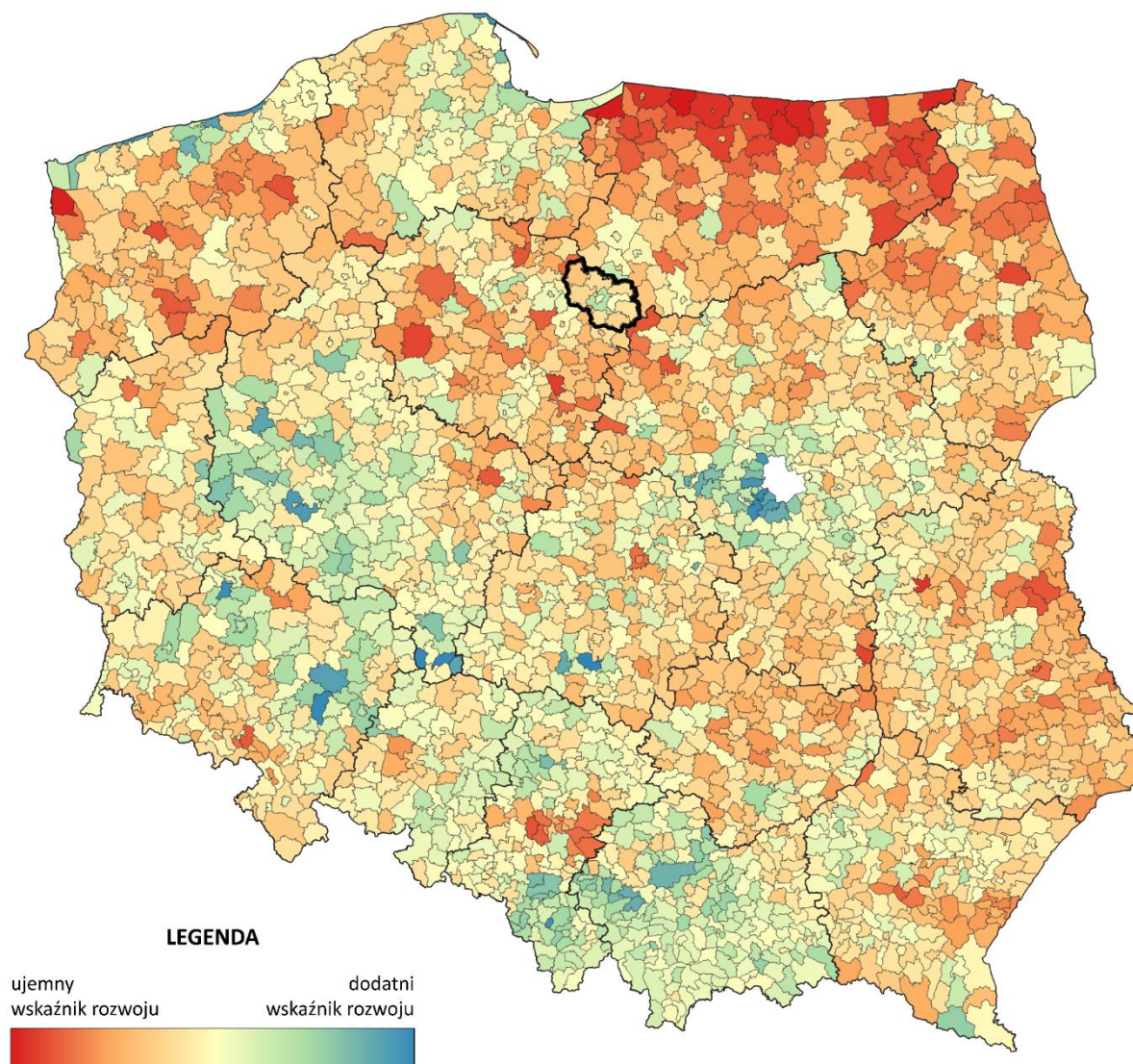
Portret został przedstawiony w następujących wymiarach:

- **Ogólny**, stanowiący podsumowanie kompleksowego obrazu statystycznego obszaru;
- **Społeczny**, obrazujący demografię oraz dostępność i jakość usług publicznych;
- **Gospodarczy**, obrazujący potencjał gospodarczy i rynku pracy;
- **Środowiskowo-przestrzenny**, obrazujący jakość środowiska naturalnego i dostępność przestrzenno-komunikacyjną;
- **Indywidualny**, obrazujący indywidualną sytuację poszczególnych gmin obszaru w pełnym wymiarze społeczno-gospodarczą.

3.1. OGÓLNY WSKAŹNIK ROZWOJU OBSZARU

Ogólny wskaźnik rozwoju obszaru wskazuje, iż ogólna sytuacja w roku 2021 w obszarze powiatu brodnickiego (z wyjątkiem Gminy Brodnica) jest słabsza lub dużo słabsza niż średnia dla grupy referencyjnej. Oznacza to, że bez kluczowych, celowanych interwencji, deficyty te mogą się pogłębiać i postępować dalej oddalając samorzady obszaru od szybciej rozwijających się samorządów.

Rysunek 4: Ogólny wskaźnik rozwoju na tle kraju (2021)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

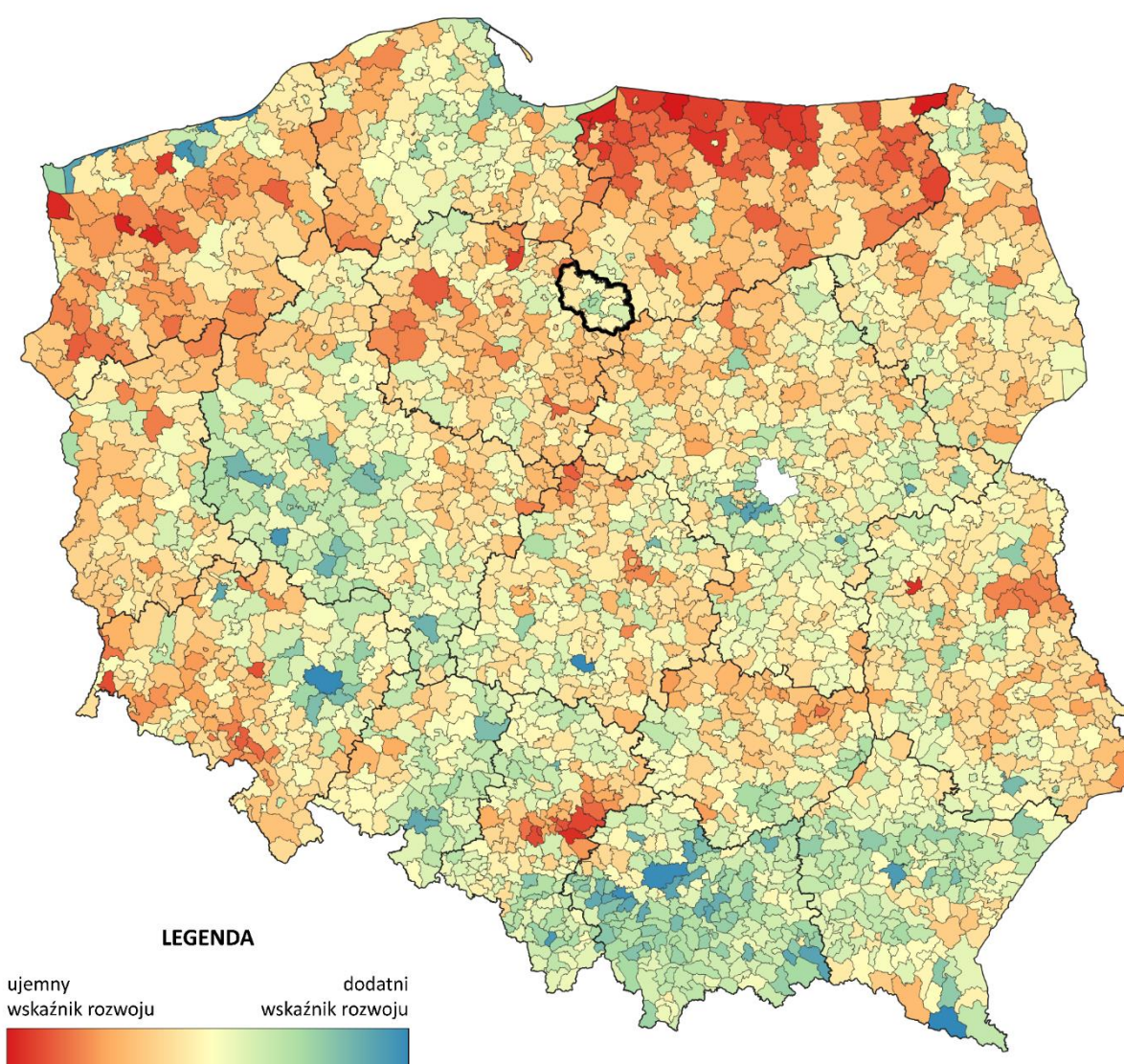
Celem uściślenia i uszczegółowienia obrazu obszaru OPPT Brodnicy, dotarcia do przyczyn problemów, a także przewidywania skutków obecnej sytuacji, dla wyodrębnienia działań zaradczych do podjęcia, konieczna jest **poszerzona analiza** kluczowych obszarów życia społeczno-gospodarczego.

Należy jednak pamiętać, że na etapie diagnozy objętej niniejszym raportem podsumowującym, obszary te traktowane są jako **kierunkowe i wstępne**, stanowiące punkt wyjścia do pogłębionej refleksji podczas procesu strategicznego zakończonego określeniem zasadniczych celów.

3.2. WYMIAR SPOŁECZNY

Społeczny wskaźnik rozwoju obszaru wskazuje, iż sytuacja w roku 2021 w obszarze powiatu brodnickiego (z wyjątkiem Gminy Brodnica i Miasta i Gminy Górzno) jest słabsza niż średnia dla grupy referencyjnej.

Rysunek 5: Społeczny wskaźnik rozwoju na tle kraju (2021)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

3.2.1. Sytuacja demograficzna

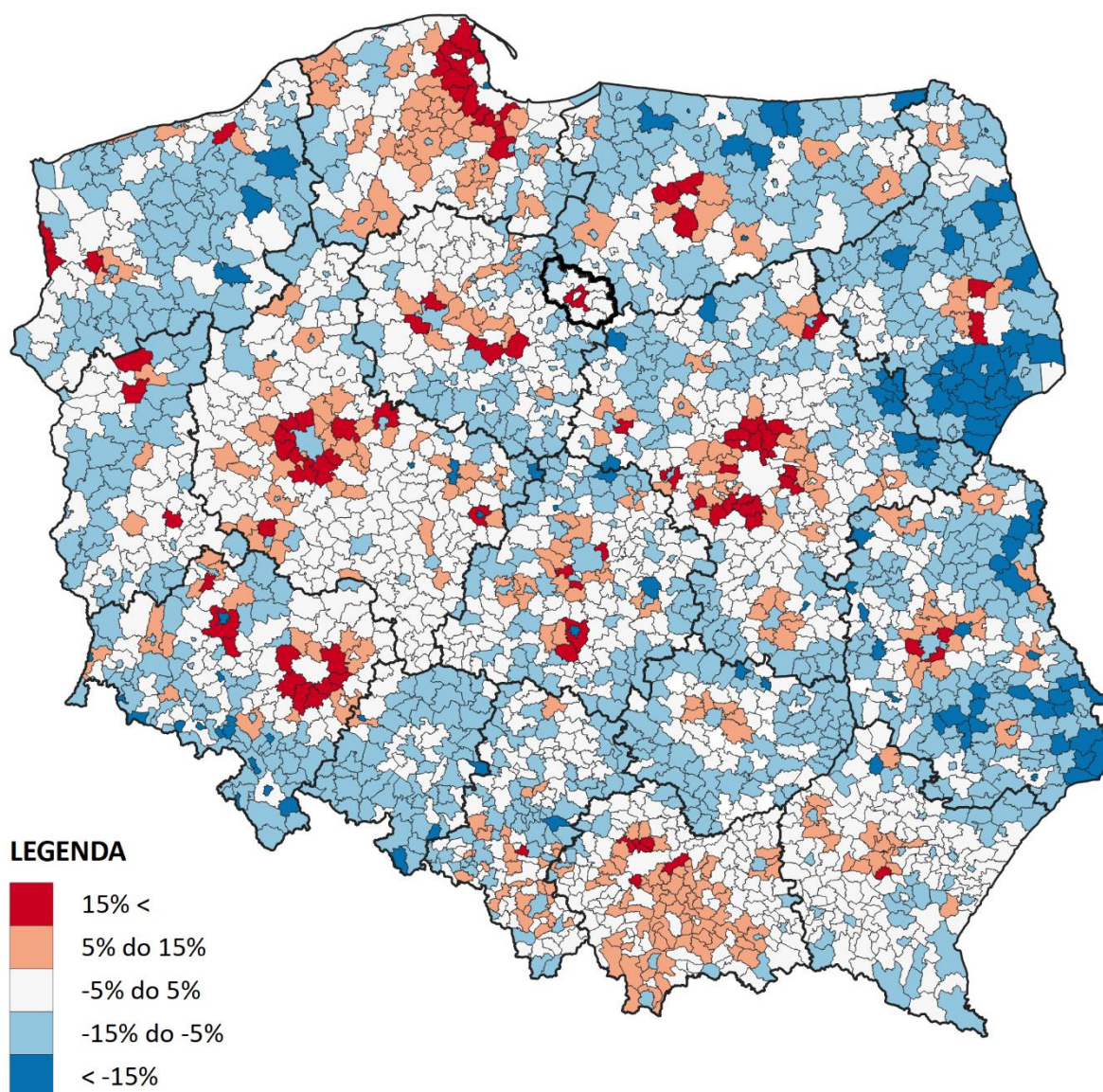
Obszar OPPT Brodnicy na koniec 2021 roku zamieszkiwało łącznie 78784 mieszkańców. Liczba mieszkańców systematycznie rosła dotychczas od dwudziestu lat, aż do roku 2019 – do maksymalnej wartości 79097 osób, po czym spadła w roku 2020 (79023 osób) i ponownie spadła w roku 2021 (78784). Wskaźniki liczby mieszkańców miały przez lata charakter bardzo wyjątkowy i pozytywny (przyrost liczby mieszkańców), co jest kontr-trendem w odniesieniu do skali kraju, a ostatnie dwa lata spadku spowodowane są zasadniczo czynnikami zewnętrznymi (Covid-19 i wzrost śmiertelności).

W ramach struktury wieku 60,3% mieszkańców powiatu brodnickiego jest w wieku produkcyjnym, 20,5% w wieku przedprodukcyjnym, a pozostałe 19,2% jest w wieku poprodukcyjnym – wskaźniki te są lepsze od średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego.

Jednak dalsze prognozowane trendy demograficzne można również zaliczyć do raczej niekorzystnych – według prognozy GUS zarówno do roku 2030, jak i 2050, liczba mieszkańców całego powiatu będzie systematycznie spadać – do poziomu 76010 osób w roku 2050³. Jedynie Gmina Brodnica jest obszarem administracyjnym, w którym prognozy demograficzne są korzystne i dodatnie, z kolei największe zagrożenie demograficzne jest w Mieście i Gminie Jabłonowo Pomorskie.

³ Dane na poziomie powiatów

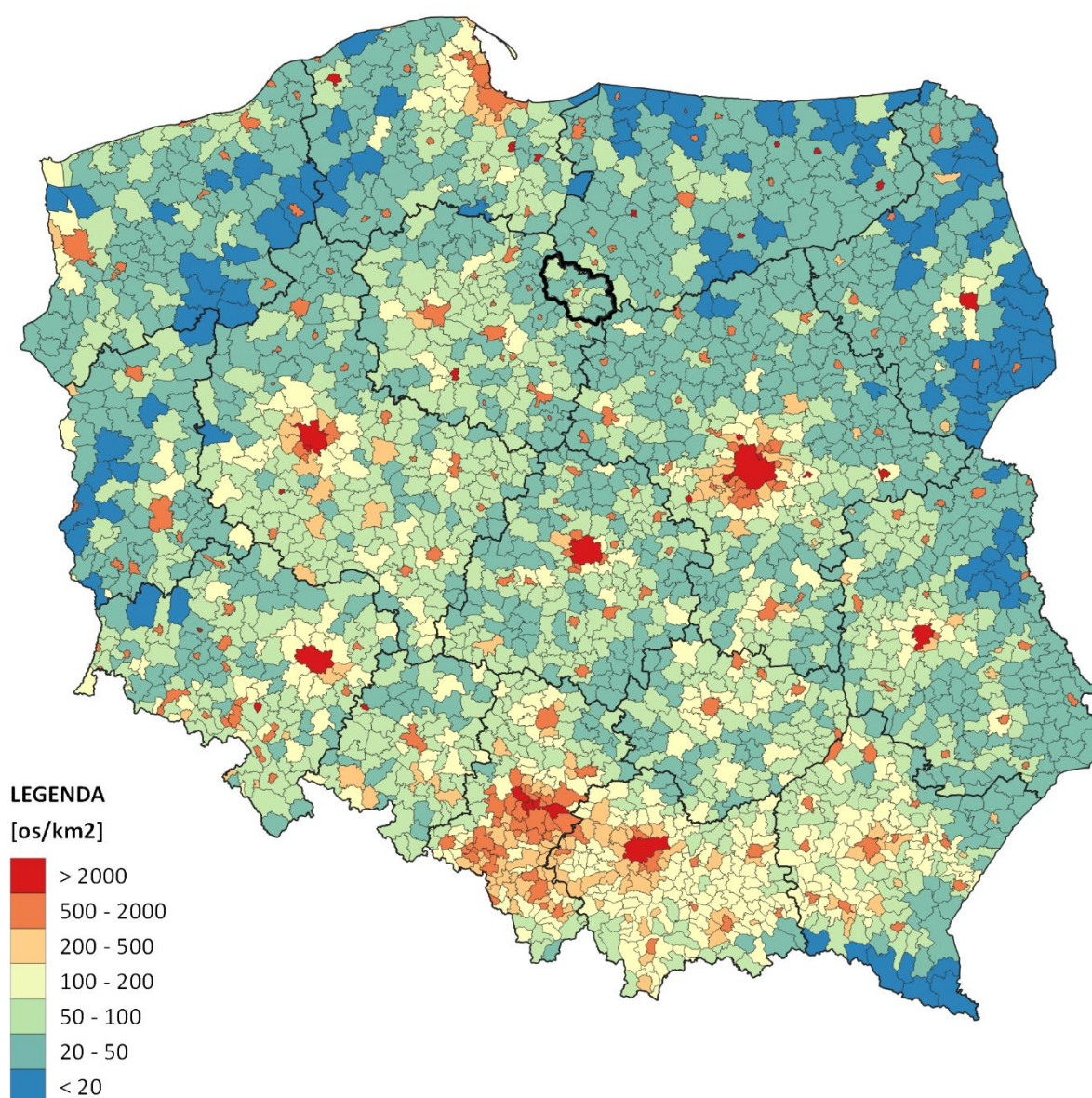
Rysunek 6: Prognoza demograficzna dla roku 2030

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Obszar OPPT Brodnicy charakteryzuje się średnią gęstością zaludnienia 76 osób/km². Ale należy zwrócić uwagę, że wartość ta jest znacznie zawyżona przez ośrodek centralny – Miasto Brodnicę, z gęstością na poziomie 1232 osób/km², podczas, gdy w powiecie znajdują się ośrodki z niskim współczynnikiem gęstości zaludnienia, np. Górzno (33 osoby/km²), Zbiczno (36 osób/km²) czy Brzozie (40 osób/km²). Mniejsza gęstość zaludnienia ma wpływ m.in. na politykę przestrzenną i projektowanie usług dla mieszkańców oraz rozwój infrastruktury, szczególnie sieciowej.

Rysunek 7: Gęstość zaludnienia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Od lat obszar OPPT Brodnicy charakteryzuje ujemne saldo migracji (w roku 2021 na poziomie -46), co oznacza, że więcej osób wyjeżdża/wymeldowuje się, niż przyjeżdża i melduje się, na tym obszarze. W tym przypadku, tendencja ta ma charakter stały. Mimo, że w dwóch gminach – Brodnica i Zbiczno – w ostatnich latach saldo migracji było dodatnie, dla pozostałych gmin oraz ogólnie na poziomie całego powiatu trend ten jest ujemny. Niewątpliwie wpływ na taką sytuację ma oddziaływanie większych ośrodków miejskich poza obszarem, które przyciągają młodych mieszkańców ofertą uczelni wyższych i rozwoju zawodowego.

Szczegółową charakterystykę w zakresie poziomu salda migracji w latach 2016-2021 w gminach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3: Saldo migracji ogółem

Obszar	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kujawsko-pomorskie	-1622	-1304	-2463	-2666	-2018	-2189
Powiat brodnicki	-31	2	-61	-50	-39	-46
Miasto Brodnica	21	51	30	-12	-25	-106
Miasto i Gmina Górzno	-39	-16	-40	-20	1	-15
Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie	-70	-33	-67	-34	-23	-46
Gmina Bartniczka	-5	-16	-34	-5	-15	-44
Gmina Bobrowo	17	-9	-19	-23	16	-27
Gmina Brodnica	98	63	84	136	93	229
Gmina Brzozie	-4	5	3	-22	-12	-12
Gmina Osiek	-35	-29	5	-10	-31	0
Gmina Świedziebnia	-22	-26	-30	-53	-35	-47
Gmina Zbiczno	8	12	7	-7	-8	22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie, na poziomie powiatu – pomimo, że ma ujemny wskaźnik na poziomie -1,8 (przyrost naturalny na 1000 ludności), to i tak jest zdecydowanie lepszy niż średnia dla województwa (-5,6) i kraju (-4,9). W ostatnich trudno wskazać stabilny trend dla przyrostu naturalnego, natomiast wysokość wskaźnika w ostatnich trzech latach w większości gmin obszaru jest ujemna i wskazuje na przewagę liczby zgonów nad liczbą urodzeń.

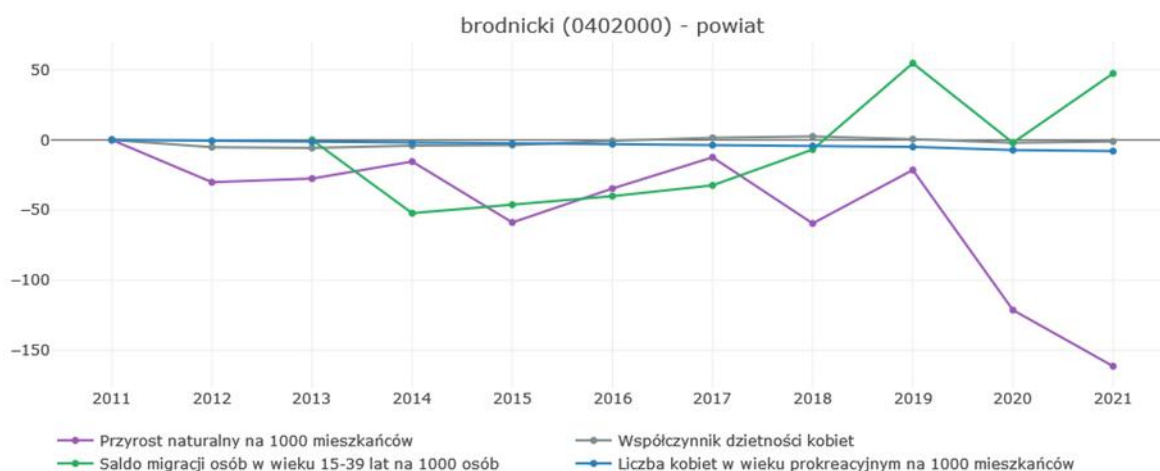
Tabela 4: Przyrost naturalny

Obszar	2016	2017	2018	2019	2020	2021
POLSKA	-5752	-870	-26022	-34755	-122046	-188006
Kujawsko-Pomorskie	-685	-352	-2763	-2754	-7452	-11563
Powiat brodnicki	148	199	92	179	-48	-138
Miasto Brodnica	47	66	32	80	-6	-27
Miasto i Gmina Górzno	1	12	5	10	3	-12
Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie	15	22	-12	-11	-24	-50
Gmina Bartniczka	23	19	0	11	7	-8
Gmina Bobrowo	3	-3	-12	-1	-15	-34
Gmina Brodnica	27	37	31	50	18	15
Gmina Brzozie	9	9	7	30	-3	2
Gmina Osiek	10	-12	-12	11	-14	-5
Gmina Świedziebnia	3	32	23	-2	-6	-6
Gmina Zbiczno	10	17	16	1	-8	-13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Podsumowując kwestie demograficzne warto przeanalizować również demograficzne wskaźniki flagowe do których należą: Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców, Saldo migracji osób w wieku 15-39 lat na 1000 osób, Współczynniki dzietności kobiet, Liczba kobiet w wieku prokreacyjnym na 1000 mieszkańców. Obrazuje to wykres:

Wykres 1: Wskaźniki demograficzne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Dla dalszego rozwoju obszaru zaprezentowane zmiany będą niosły różnego rodzaju konsekwencje. Gospodarka bazująca na zasobach ludzkich ewidentnie odczuje szczególnie stale spadającą liczbę osób gotowych do podejmowania pracy, a także spadek liczby osób młodych (migracje), rozpoczynających dopiero aktywność zawodową. Rośnie również grupa osób w wieku poprodukcyjnym na terenie powiatu, co z kolei przekłada się na konieczność przygotowania specyficznych usług społecznych, które powinny zostać zapewnione przez samorządy dla seniorów.

3.2.2. Dostęp do usług i zapotrzebowanie w kontekście zmian demograficznych

Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury publicznej edukacyjnej (m.in. żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe i średnie) na terenie powiatu brodnickiego jest na stosunkowo słabszym poziomie – niższym niż wartości te w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa kujawsko-pomorskiego i kraju.

Na terenie powiatu brodnickiego zarejestrowanych jest łącznie 5 żłobków i 4 kluby dziecięce na łączną liczbę 208 miejsc i 159 korzystających dzieci. Placówki te funkcjonują tylko w Brodnicy, Bobrowie i Brzoziu – w pozostałych gminach powiatu placówki tego typu nie funkcjonują⁴.

Warto pamiętać, że na terenie powiatu mieszka ponad 4000 dzieci w wieku 0-4 lata, z czego około 1500 może potrzebować opieki żłobkowej. Zauważyć tym samym można znaczny deficyt i konieczność z korzystania przez mieszkańców zarówno z prywatnej opieki zorganizowanej, jak i indywidualnej. Dodatkowo, niższa, niedostosowana podaż miejsc opieki zniechęca młodych ludzi do osiedlania się na danym terenie.

W roku 2021 w powiecie brodnickim mieściło się łącznie 26 publicznych przedszkoli, z czego aż 15 w mieście Brodnicy, w których w sumie do 113 oddziałów uczęszczało 2050 dzieci. Na 1000 dzieci w wieku przedszkolnym, 762 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Dla porównania w 2008 roku w powiecie mieściło się tylko 8 przedszkoli, w których do 41 oddziałów uczęszczało 966 dzieci.

Liczba dzieci przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego wynosi 1,17 osoby/miejsce, podczas, gdy dla województwa jest to wartość lepsza: 0,99 osoby/miejsce, a dla kraju 0,89 osoby/miejsce.

Pozytywna zmiana i wzrost liczby miejsc w placówkach przedszkolnych w tym przypadku jest bardzo zauważalna, natomiast nadal wymaga odpowiedniego dostosowania podaży miejsc do potrzeb obecnych i przyszłych mieszkańców – jako

⁴ Rejestr Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej: <https://empatia.mpips.gov.pl/dla-swiadczeniobiorcow/rodzina/d3/rejestr-zlobkow-i-klubow>

jedna z usług decydujących o osiedlaniu się na danym obszarze przez osoby młode, planujące dzieci.

Tabela 5: Dostępność przedszkoli

Wskaźnik	2011	2018	2019	2020	2021
Przedszkola - liczba przedszkoli	9	22	25	24	26
Przedszkola - liczba oddziałów	49	100	112	107	113
Przedszkola - liczba miejsc	1 112	2 129	bd	bd	bd
Przedszkola - liczba nauczycieli	74,96	137,98	158,02	130,17	126,12
Przedszkola - liczba korzystających dzieci	1 175	1 867	1 965	1 921	2 050
Liczba dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat)	3 659	3 429	3 486	3 629	3 698

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie OPPT Brodnicy funkcjonuje 35 szkół podstawowych, na łączną liczbę 419 oddziałów, w których uczy się 7122 uczniów. W 2008 roku w powiecie brodnickim funkcjonowało 39 szkół podstawowych, w ramach 304 oddziałów, gdzie uczyło się 5457 uczniów. Liczba uczniów przypadających na jeden oddział w szkołach podstawowych wynosi 17,0 osób/oddział, podczas, gdy dla województwa i kraju jest to wartość niższa (lepsz): 16,7 osoby/oddział.

Wskaźniki te pokazują, że na obszarze powiatu brodnickiego w miarę równomiernie zapewnione są usługi edukacji podstawowej – szkoły podstawowe znajdują się w każdej gminie.

W powiecie brodnickim znajduje się 5 szkół ogólnokształcących z 49 oddziałami, w których uczy się 1193 uczniów, w tym 352 absolwentów. Dla porównania w 2008 roku w powiecie brodnickim działało 6 szkół ogólnokształcących, z 51 oddziałami, w których uczyło się 1481 uczniów, w tym 442 absolwentów.

W powiecie brodnickim znajdują się 3 szkoły branżowe I stopnia, w których w 36 oddziałach uczyło się 835 uczniów.

Dla szkół ponadpodstawowych liczba uczniów przypadających na jeden oddział w szkołach branżowych wynosi 23,2 osoby/oddział, podczas, gdy dla województwa jest to wartość lepsza: 20,2 osoby/oddział, a dla kraju 19,6 osoby/oddział. Natomiast w powiecie brodnickim lepsze (niższe) wskaźniki przypadają na ilość uczniów w szkołach ogólnokształcących, gdzie wynosi 24,3 osoby/oddział, w porównaniu do województwa (26,6 osoby/oddział) i kraju (26,3 osoby/oddział).

Następne poziomy edukacji, a więc szkoły średnie (ogólnokształcące, zawodowe i techniczne) wyglądają w sposób mniej zadowalający. O ile dostęp do edukacji ogólnokształcącej jest w miarę zapewniony, to na terenie obszaru brakuje szkół i oddziałów specjalistycznych – technicznych czy zawodowych.

Jednocześnie ich poziom i atrakcyjność są dużo niższe niż w ośrodkach miejskich poza obszarem brodnickim, co powoduje „wyciąganie” młodych ludzi już w wieku

nastoletnim (dojrzwianie w innym mieście przyciąga do osiedlania się w tym miejscu) – do Grudziądza, Rypina czy Torunia.

Tabela 6: Dostępność szkół podstawowych i średnich

Wskaźnik	2011	2018	2019	2020	2021
Szkoły podstawowe - liczba oddziałów	299	391	402	393	394
Szkoły podstawowe - liczba nauczycieli (etatów)	410,31	534,09	549,57	541,79	534,53
Szkoły podstawowe - liczba uczniów	5147	6956	7033	7042	7072
Szkoły podstawowe - liczba absolwentów	893	bd	793	836	823
Licea ogólnokształcące - liczba oddziałów	48	36	47	47	45
Licea ogólnokształcące - liczba nauczycieli	87,88	65,70	82,01	87,95	84,79
Licea ogólnokształcące - liczba uczniów	1311	788	1086	1103	1077
Licea ogólnokształcące - absolwenci	393	305	271	243	257
Technika - liczba oddziałów	64	53	67	68	70
Technika - liczba nauczycieli	80,66	85,43	102,72	110,55	109,55
Technika - liczba uczniów	1303	1270	1629	1635	1648
Technika - liczba absolwentów	355	268	254	292	304
Szkoły zawodowe i branżowe I stopnia - liczba oddziałów	bd	14	30	32	34
Szkoły zawodowe i branżowe I stopnia - liczba nauczycieli	bd	12,59	23,62	27,10	31,9
Szkoły zawodowe i branżowe I stopnia - liczba absolwentów	bd	0	bd	175	177
Szkoły zawodowe i branżowe I stopnia - liczba uczniów	bd	379	766	798	818

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Należy zauważyć, że coraz mniej mieszkańców korzysta z infrastruktury sportowej i kulturalnej na terenie OPPT Brodnicy mniej angażując się w te aktywności o charakterze rejestrowanym czy biletowanym (a w efekcie generującym przychody).

Wykres 2: Imprezy i uczestnicy imprez kulturalnych

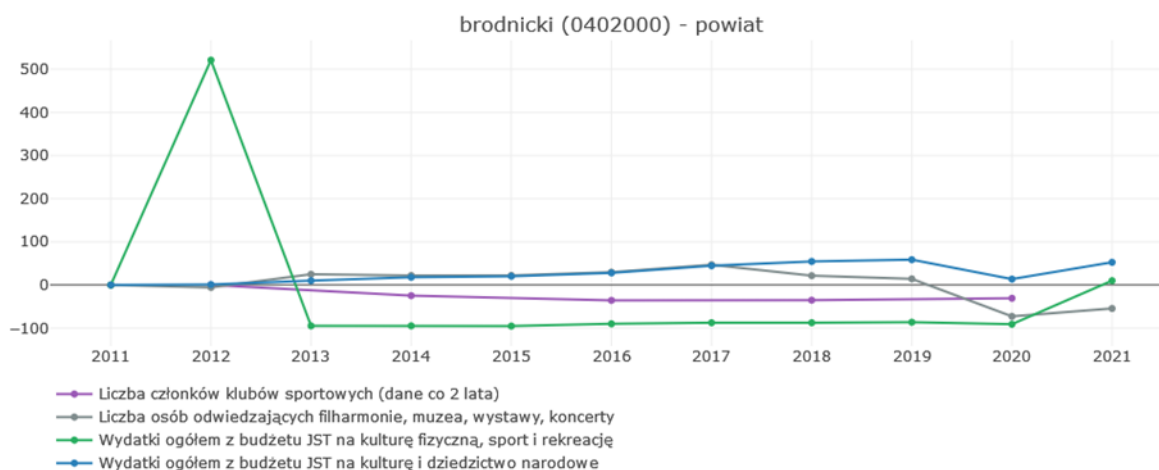
Źródło: Opracowanie własne na podstawie polskawliczbach.pl

W ciągu ostatnich dziesięciu lat spadła liczba członków klubów sportowych – w roku 2020 było to 1509 osób, czyli o ponad 30% mniej niż w roku 2012 (2181 osób), co obrazuje ofertę i zaangażowanie mieszkańców w aktywne formy aktywności sportowej.

Zasadniczo zmienia się liczba osób odwiedzających filharmonie, muzea, wystawy, koncerty – w roku 2011 było to 124489 osób, i liczba ta rosła, aż do rekordowego roku 2017, gdzie było to 182679 osób, odkąd zaczęło systematycznie spadać – w roku 2019 spadło do 142016 osób, a w roku 2021 aż do 56673 (rok pandemii).

Łączna liczba odbiorców oferty kulturalnej obrazuje jej zakres i atrakcyjność dla mieszkańców i przyjezdnych, w tym przypadku nie najwyższą, na co wpływ też z pewnością ma brak dostępu do szerokiej oferty i wysokiej jakości kultury wysokiej bezpośrednio na terenie powiatu. Jest to też z pewnością wynikiem stałego i niskiego finansowania oferty czasu wolnego, co przekłada się na jej jakość i mniejsze zainteresowanie mieszkańców.

Wykres 3: Dynamika aktywności kulturalnej i sportowej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Z punktu widzenia analizy statystycznej średnio wygląda dostępność do usług zdrowotnych. Pozytywnie na tle grupy porównawczej wygląda liczba porad lekarskich – na poziomie 5671,57 porad na 1000 mieszkańców w roku 2021, podczas gdy w grupie porównawczej wyniosła ona 3488 porad. Liczba lekarzy w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosi 1,7, podczas, gdy średnia w grupie porównawczej to 1,2.

Słabiej wygląda natomiast dostępna liczba łóżek szpitalnych: Liczba łóżek szpitalnych na 1000 mieszkańców to 2,1 w roku 2021, a średnia dla obszarów podobnych to 2,5. Warto zauważyć, że dla powiatu wartość ta spada od kilku lat (w 2017 było to 2,4 łóżka/1000 mieszkańców) – oznacza to, że dostępność do specjalistycznych usług zdrowotnych i ratujących życie spada, pomimo szpitala na terenie Brodnicy, i jest to problem niezwykle istotny.

Tabela 7: Dostępność usług zdrowotnych

Wskaźnik	2011	2018	2019	2020	2021
Liczba porad lekarskich	335123	428375	425508	391868	443364
Liczba porad lekarskich na 1000 mieszkańców	4310,21	5429,48	5379,57	4998,51	5671,57
Liczba lekarzy i dentystów pracujących wg podstawowego miejsca pracy na 1000 mieszkańców (dane powiatowe)	0,9	1,5	1,5	1,7	1,7
Liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 1000 mieszkańców (dane powiatowe)	0,0	2,3	2,2	1,8	2,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.2.3. Warunki zamieszkiwania, wyposażenie w infrastrukturę techniczną

Na terenie obszaru pomimo dużej aktywności nadal zauważalny jest deficyt zasobów mieszkaniowych. Liczba budynków mieszkalnych nowo oddanych do użytkowania w roku 2021 wyniosła 282 budynków i 529 mieszkań (tylko mieszkania komercyjne), z czego ponad 60% w mieście Brodnicy (222 mieszkania) i gminie Brodnica (101 mieszkań). Na każdych 1000 mieszkańców oddano do użytku 6,71 nowych lokali – jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego (4,78 nowych lokali) oraz większa od średniej dla całej Polski (6,16 nowych lokali). Zwraca więc uwagę duża aktywność i powstawanie nowych mieszkań, ale tylko w ramach zasobów komercyjnych (brak mieszkań komunalnych) i właściwie tylko w obrębie ośrodka centralnego powiatu, co sprzyja dalszemu procesowi migracji z gmin ościennych do miasta powiatowego.

Całkowita liczba zasobów mieszkaniowych w powiecie brodnickim to 27246 nieruchomości, co daje 347,50 mieszkania na 1000 mieszkańców – i jest to wartość niekorzystna – mniejsza od wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego (373 mieszkania) oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski (392 mieszkania), natomiast wyższa od grupy porównawczej (284 mieszkania).

Niepokoić może również coraz wyższy odsetek zadłużonych lokali będących w dyspozycji gmin, który wzrósł od roku 2011 prawie dwukrotnie do poziomu 60,54% w roku 2020. Ma na to z pewnością wpływ rozkład zarobków na lokalnym rynku pracy, decyzje użytkowników nieruchomości oraz pewna słabość administracyjna zarządzania nieruchomościami mieszkaniowymi.

Jakość mieszkań utrzymuje się na stosunkowo wysokim poziomie – zasadniczo wyższym niż w grupie porównawczej – w odniesieniu do wyposażenia mieszkań w instalacje wodociągową, łazienki i WC, centralne ogrzewanie oraz średniej powierzchni mieszkań. Znacznie słabiej wygląda natomiast dostępność do gazu sieciowego – dużo niższa niż w grupie porównawczej.

Tabela 8: Dostępność zasobów mieszkaniowych

Wskaźnik	2011	2018	2019	2020	2021
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	307,70	335,90	340,90	347,50	bd
Liczba izb w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	1 243,96	1 359,96	1 378,37	1 406,07	bd
Liczba nowo oddanych budynków mieszkalnych	160	199	188	218	282
Liczba nowo oddanych mieszkań komunalnych	6	0	0	0	0
Liczba nowo oddanych mieszkań	288	491	485	355	529
Liczba modernizowanych i rozbudowywanych budynków mieszkalnych	10	0	3	3	3
Odsetek mieszkań z instalacją wodociągową	96,08	96,46	96,52	96,56	bd
Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej	54,00	62,70	63,00	63,10	63,30
Odsetek mieszkań z ustępem spłukiwanym	91,05	91,95	92,09	92,17	bd
Odsetek mieszkań z łazienką	86,86	88,14	88,34	88,46	bd
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkaniowa na 1 osobę (m2/os)	24,20	26,90	27,30	27,70	bd

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.2.4. Aktywność i integracja społeczna mieszkańców

Na terenie powiatu w roku 2021 działało łącznie 269 organizacji pozarządowych – stowarzyszeń, fundacji i organizacji społecznych – czyli miejsc, w których w sposób zorganizowany mieszkańcy mogą realizować swoją aktywność społeczną. Stanowi to znaczny wzrost w stosunku do roku 2011 o 78 organizacji (ponad 40%). Warto też zwrócić uwagę, że na przestrzeni ostatnich lat utrzymuje się pozytywne saldo – nadwyżka zarejestrowanych nad wyrejestrowanymi organizacjami – w roku 2021 wyniosło ono 5. Co warto odnotować liczba organizacji pozarządowych jest relatywnie wyższa w odniesieniu do obszarów podobnych.

Dzieje się tak z kolei, również dzięki stałemu wzrostowi kwot wsparcia tych organizacji przez samorządy – w roku 2021 wydatki bieżące z budżetu JST na dotacje bieżące do organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców wyniosły 2 681,36 PLN, co w porównaniu do kwoty 140,19 PLN w roku 2011 jest różnicą olbrzymią. Wartości te pokazują o stałym, zdrowym procesie deinstytucjonalizacji części zadań publicznych na rzecz organizacji pozarządowych, których członkowie mogą dodatkowo się realizować i rozwijać w danej dziedzinie.

W ostatnich latach odnotowywany jest stały spadek liczby uczestników imprez kulturalnych, czytelników bibliotek (-40%) i uczestników zajęć centrów kultury (-48%).

Tabela 9: Aktywność mieszkańców

Wskaźnik	2011	2019	2020	2021	Zmiana (2011- 2021)%
Liczba organizacji społecznych	192	259	264	269	40,10
Saldo bieżące zarejestrowanych i wyrejestrowanych organizacji społecznych	11	14	5	5	-54,55
Wydatki bieżące z budżetu JST na dotacje bieżące do organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	140,19	2668,37	2448,31	2681,36	1812
Uczestnicy zajęć Centrów, Domów i Ośrodków Kultury	1988	1799	1584	1022	-48,59
Czytelnicy bibliotek	13560	10965	9420	8029	-40,79

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.2.5. Bezpieczeństwo

Analizując poziom bezpieczeństwa z punktu widzenia statystycznego trzeba zwrócić uwagę na aspekt bezpieczeństwa osobistego – liczbę przestępstw i wypadków drogowych.

W 2021 roku w powiecie brodnickim stwierdzono łącznie 1470 przestępstw, z czego 431 dotyczyło przestępstw przeciwko mieniu, 139 przestępstw przeciwko bezpieczeństwu, a 15 przeciwko życiu i zdrowiu. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 18,63 przestępstw i jest to wartość mniejsza od wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego (19,90) oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski (21,51). Przestępstw o charakterze kryminalnym było w przeliczeniu na 1000 mieszkańców 8,39 (w województwie 12,00, w kraju 12,82), przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu 0,19 (w województwie 0,28, w kraju 0,35).

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w powiecie brodnickim wynosi 87,3% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa kujawsko-pomorskiego (74,3%) oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski (71,2%).

Według danych z 2021 roku w wyniku 33 wypadków drogowych w powiecie brodnickim odnotowano 5 ofiar śmiertelnych oraz 31 osób rannych. Oznacza to, że na 100 tys. ludności przypadło 41,9 wypadków (więcej od wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego 38,9 oraz znacznie mniej od wartości dla całej Polski 59,9) oraz 6,3 ofiar śmiertelnych (więcej od wartości dla województwa 6,0 i więcej od wartości dla kraju 5,9). Świadczy to o wyższym udziale niebezpiecznych sytuacji i wypadków drogowych na terenie powiatu, w tym również ze skutkami śmiertelnymi i wymaga poprawy bezpieczeństwa w tym zakresie (lepsze rozwiązania komunikacyjne i drogowe, alternatywne środki transportu, poprawa bezpieczeństwa pieszych, itd.).

3.2.6. Podsumowanie wymiaru społecznego

Z punktu widzenia przeprowadzonych badań i analiz własnych w trakcie procesu dotyczących wymiaru społecznego, nie zauważono innych szczególnych efektów wpływu zjawisk demograficznych, wykraczających poza wnioski zaprezentowane powyżej. Zauważalne są **duże ruchy migracyjne w obu kierunkach**, ale także **rozwój przestrzeni pod indywidualną i wielorodzinną zabudowę** sprzyjający osiedlaniu się na tym obszarze, jako **atrakcyjnym miejscu do zamieszkania** w ostatnich latach. Z tego względu wybrzmiewa **konieczność interwencji w infrastrukturę publiczną**, w tym przede wszystkim komunikacyjną, edukacyjną, medyczną, czasu wolnego, turystyki, rekreacji oraz zasoby komunalne – wszystko dla zwiększenia poziomu atrakcyjności osiedleńczej obszaru i dalszego zachęcenia do zamieszkania tutaj.

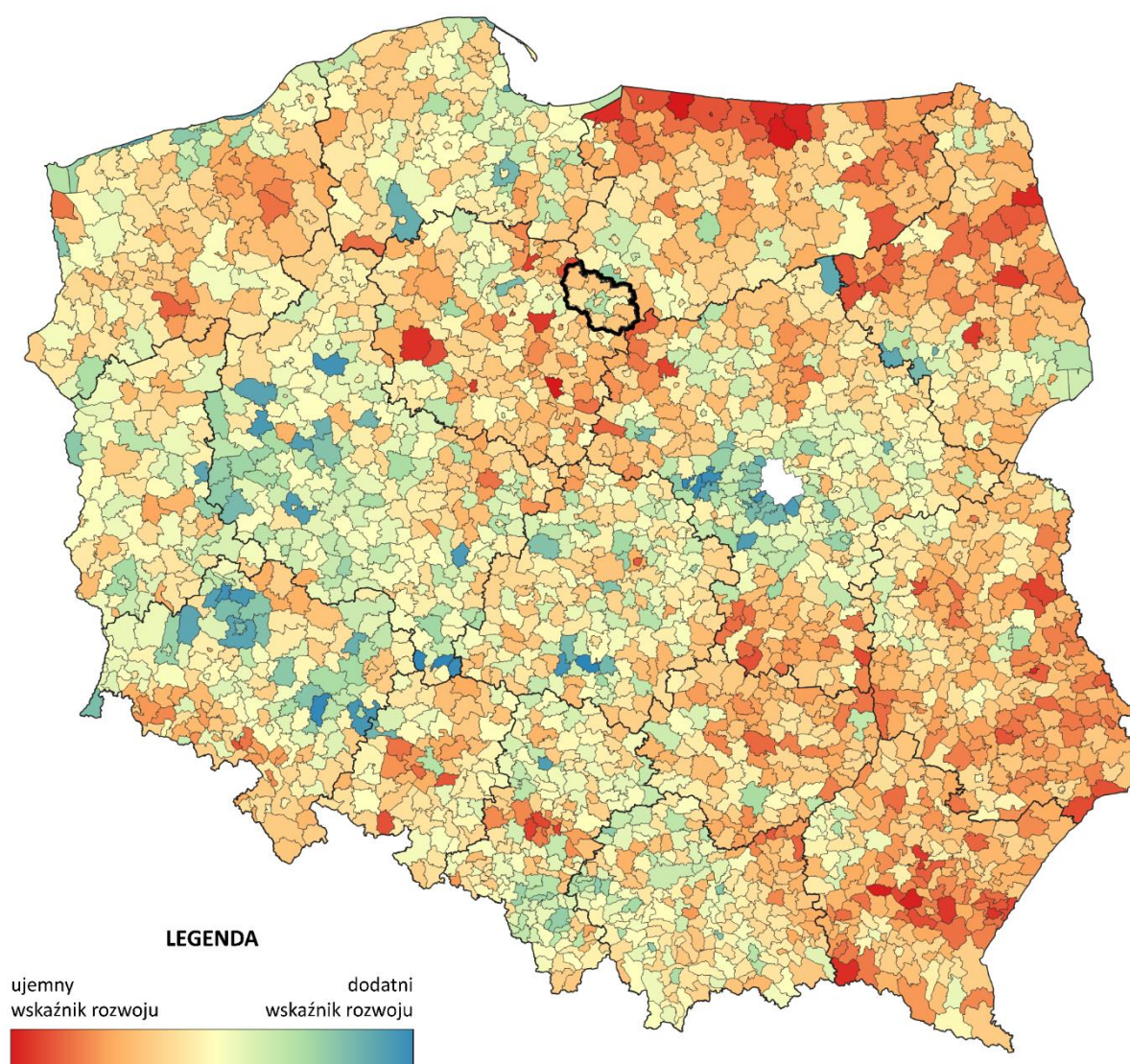
Z drugiej strony wyraźnie dostrzega się również postępujące starzenie się społeczeństwa i konieczność zwrócenia uwagi na **politykę senioralną** i dostępność specjalistycznej oferty w tym zakresie.

Ważnym aspektem pozostaje kwestia **aktywizacji różnych grup społecznych**, zarówno w wymiarze horyzontalnym (jednorodnym), jak i wertykalnym (różnorodnym), w celu zwiększania aktywności obywatelskiej i społecznej, budowania tożsamości lokalnej, wyszukiwania i wzmacniania istniejących i potencjalnych liderów społecznych.

3.3. WYMIAR GOSPODARCZY

Gospodarczy wskaźnik rozwoju obszaru wskazuje, iż sytuacja w roku 2021 w obszarze powiatu brodnickiego (z wyjątkiem Gminy Brodnica) jest słabsza lub dużo słabsza niż średnia dla grupy referencyjnej.

Rysunek 8: Gospodarczy wskaźnik rozwoju na tle kraju (2021)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

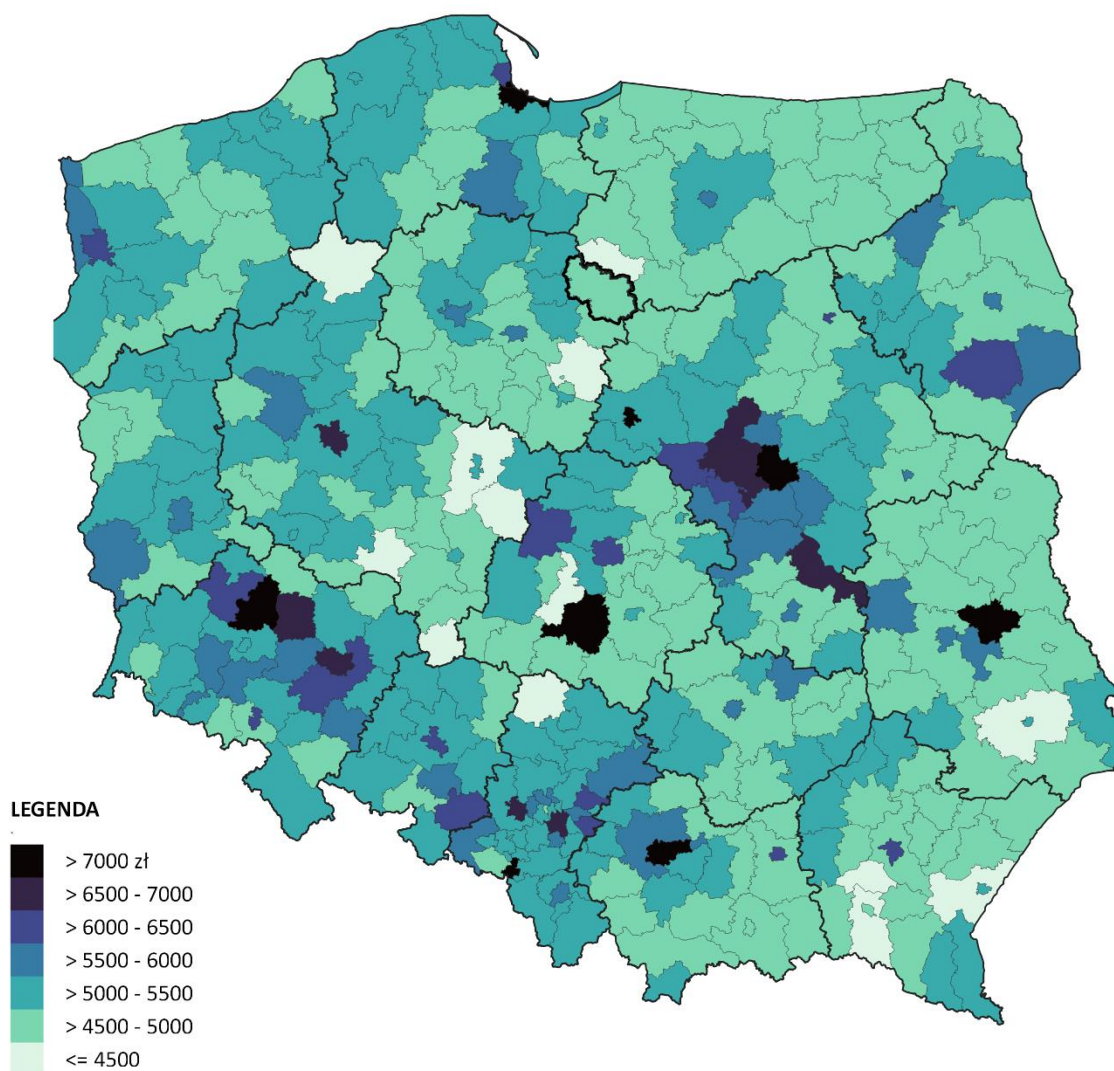
3.3.1. Rynek pracy

Dostępność i jakość oferowanych miejsc pracy to jedno z podstawowych wyzwań w kontekście rozwoju całego obszaru – w tym przypadku wygląda ona obiecująco.

W porównaniu do grupy porównawczej stosunkowo wysoka jest **ilość ofert pracy w przeliczeniu na 1000 mieszkańców**: 1,27, w porównaniu do średniej 1,04 dla obszarów podobnych. Zauważalna jest też długoletnia tendencja wzrostowa – w odniesieniu do poprzedniej dekady jest to wzrost o ponad 250%. Jedynie w ostatnich trzech latach dynamika ta nieco spadła, co spowodowane jest zewnętrznymi warunkami i ograniczeniami zatrudnienia (pandemia covid).

Pozytywnie należy odczytywać również **wzrost udziału pracujących w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym** – wskaźniku opisującym aktywność zawodową mieszkańców i zarazem podaż miejsc pracy⁵. Od roku 2017 utrzymuje się on na poziomie powyżej 35% – dla roku 2021 wynosi on 35,72% i wzrósł on prawie o 5% w stosunku do roku 2011.

Rysunek 9: Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Dużo słabiej wygląda natomiast **jakość** oferowanej pracy wyrażona w **przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu brutto**, które na poziomie powiatu brodnickiego,

⁵ Liczony bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób (od 2000 r.) wg faktycznego miejsca pracy (od 2004 r.)

pomimo że sukcesywnie rośnie, to nadal jest niższe niż średnia dla województwa czy kraju.

Tabela 10: Wskaźniki wynagrodzenia

Obszar	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto PLN				Zmiana (2011-2021)%	Procent średniego wynagrodzenia (2021)
	Rok 2011	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021		
Polska	3625	5182	5523	6001	165	100
Województwo kujawsko-pomorskie	3062	4494	4832	5287	173	88,10
Powiat brodnicki	2715	4027	4291	4666	172	77,75

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W kontekście rynku pracy to zauważalny jest jednak stały spadek nominalnej liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym – z poziomu 49705 w roku 2011, do poziomu 46584 w roku 2021 (spadek o 3121 osób, co daje ponad 6%). Wynika to ze stałego zmniejszania się liczby mieszkańców na terenie obszaru (depopulacja).

Nieco niepokojące mogą być wskaźniki tzw. stopy bezrobocia, która w roku 2021 wyniosła 6,2% (8,6% wśród kobiet i 4,1% wśród mężczyzn), podczas gdy średnia dla województwa to 7,7%, a dla kraju 5,4%. Z tego najwyższe bezrobocie wykazano w gminach: Zbiczno (8,3%), Bobrowo (7,4%) i Jabłonowo Pomorskie (7,1%), najniższe zaś w gminach: Górzno (4,1%), Brodnica (4,7%), Bartniczka (5,1%).

W roku 2021 w powiecie bezrobotnych zarejestrowanych ponad rok było 668 osób, i w odniesieniu do roku 2011 (1164 osób) różnica ta jest bardzo pozytywna (496 – spadek o 42%). Wskaźnik ten ma znaczenie jako jeden z podstawowych dla oceny sytuacji na rynku pracy, gdyż wskazuje na poziom dostosowania popytu do podaży siły roboczej.

Tabela 11: Wskaźniki w obszarze bezrobocia

Wskaźnik	2011	2019	2020	2021	Różnica
Liczba absolwentów szkół średnich	901	634	622	656	-245
Bezrobotni zarejestrowani powyżej roku	1164	780	1 017	668	-496
Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym: gimnazjalne i poniżej	1296	723	865	586	-710
Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	49705	48374	47148	46584	-3121
Udział zarejestrowanych bezrobotnych ogółem na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	88,46%	45,85%	55,08%	39,95%	-54,84%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Odnotowane bezrobocie ma raczej neutralny wpływ na całokształt sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru i tempo jego rozwoju. Warto zauważyć, że jedynie 2,5% mieszkańców w wieku produkcyjnym to osoby długotrwale bezrobotne, a więc najprawdopodobniej te, które na rynek pracy co do zasady nie wracają. Należy jednak zwrócić uwagę, że udział bezrobotnych zarejestrowanych w wieku do 25 roku życia na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym co prawda systematycznie spada, ale nadal wynosi 6,29%, co obrazuje poziom bezrobocia wśród osób wchodzących na rynek pracy, a więc grupy wymagającej szczególnej uwagi, stanowiącej o przyszłości i potencjale rozwoju gospodarczego i społecznego obszaru.

Jednocześnie niepokojące mogą być wartości wskaźników w zakresie wewnętrznej zastępowalności pokoleń na rynku pracy – wewnątrz powiatu – gdzie różnica liczby mieszkańców w wieku 20-24 (wchodzących na rynek pracy) i 60-64 (schodzących z rynku pracy) jest ujemna (brakuje osób zastępujących „schodzące” pokolenie) i wynosi -1003 mieszkańców w roku 2021, co daje negatywny wzrost o 156%, wskazując, że coraz trudniej zastąpić pracowników kończących swoją pracę nowymi pracownikami wchodzącymi na rynek pracy – w roku 2021 „zginęło” ponad 1000 stanowisk pracy.

3.3.2. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki

Szeroko rozumiana przedsiębiorczość mieszkańców i warunki do jej prowadzenia są na zadowalającym poziomie w odniesieniu do obszarów podobnych. Zarówno przedsiębiorczość i aktywność mieszkańców, konkurencyjność i dywersyfikacja rynku, ale też dostępność zasobów do prowadzenia działalności czy dostępność do usług doradczych, prawnych i finansowych są powyżej średniej dla podobnych obszarów.

Od dekady, co roku na terenie OPPT Brodnicy rejestrowanych jest średnio ponad 550 nowych przedsiębiorstw rocznie, co z kolei w sumie tworzy sektor 7152

zarejestrowanych przedsiębiorstw w roku 2021 – to o 1863 podmioty więcej niż w roku 2011. W odniesieniu na 1000 mieszkańców daje to 91,49 podmiotów gospodarczych w REGON (przy średniej 81,83 dla podobnych obszarów) – to o 34,5% więcej niż w roku 2011 (wskaźnik 68,02) – wskaźnik ten określa wysoką zdolność lokalnej społeczności do podejmowania ryzyka gospodarczego i prowadzenia działalności gospodarczej.

Tabela 12: Podmioty REGON

Wskaźnik	2011	2019	2020	2021
Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON	5289	6654	6866	7152
Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców	68,02	84,12	87,58	91,49
Liczba podmiotów gospodarczych nowozarejestrowanych w REGON	550	726	487	593
Liczba podmiotów gospodarczych nowozarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	48,35	49,75	32,36	38,70
Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON	571	346	266	318
Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	7,34	4,37	3,39	4,07

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przekłada się to na roczne dochody budżetów gmin z tytułu udziału w PIT w wysokości ponad 17 milionów PLN w roku 2021 – dochody te stanowią jedno z istotnych źródeł dochodów własnych. Kwota wpływów do budżetu gminy z udziałów we wpływach budżetu państwa z PIT jest pochodną dochodów osiąganych przez mieszkańców z tytułu aktywności gospodarczej, pracy, świadczeń społecznych, z majątku. W przeliczeniu na jednego mieszkańca w wieku produkcyjnym wartość ta wyniosła w roku 2021 – 220,50 PLN (ponad 140 % wzrost w porównaniu do poprzedniej dekady).

Z kolei wpływy z tytułu udziału w podatku CIT wzrosły o ponad 70% pomiędzy rokiem 2021 (337 794 PLN) a rokiem 2011 (459 015 PLN), co w przeliczeniu na mieszkańca w wieku produkcyjnym wyniosło w roku 2021 (17,10 PLN), a w roku 2011 (9,23 PLN) – wzrost o 85%.

Tabela 13: Dochody OPPT Brodnicy z wpływów podatkowych

Wskaźnik	2011	2019	2020	2021	Różnica	Dynamika %
Dochody budżetu gmin z tytułu udziału w PIT (zł)	7648597	16746634	16205489	17439555	9790958	128,01%
Dochody budżetu gmin z tytułu udziału w PIT na mieszkańca w wieku produkcyjnym (zł)	153,88	346,19	343,72	374,37	220,5	143,29%
Dochody budżetu gminy z tytułu udziału w CIT (zł)	459014,79	500790,34	602702,17	796808,66	337793,90	73,59%

Dochody budżetu gminy z tytułu udziału w CIT na mieszkańca w wieku produkcyjnym (zł)	9,23	10,35	12,78	17,10	7,9	85,27%
--	------	-------	-------	-------	-----	--------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.3.3. Sytuacja materialna mieszkańców

W zakresie sytuacji materialnej mieszkańców, poza wcześniej wskazywanymi informacjami dotyczącymi liczby osób pracujących, stopy bezrobocia i przeciętnego wynagrodzenia, należy zwrócić również uwagę na czynniki dotyczące poziomu obciążenia społecznego na terenie powiatu.

Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych systematycznie od dekady spada, w roku 2021 wyniosła 4428, co stanowi mniej niż połowę z liczby przyznanych dodatków w roku 2011. Daje to wynik 57 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, co jest wartością słabszą niż w grupie porównawczej (42 dodatki). Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej również systematycznie spada od lat, do poziomu 4907 w roku 2021 (ponad 50% spadek w ciągu dekady), a w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje to wartość 63. W tym przypadku podobnie, pomimo stałego spadku tego niekorzystnego wskaźnika, w grupie porównawczej wartości te spadają nieco szybciej (37,7 osoby).

Tabela 14: Obciążenia społeczne

Wskaźnik	2011	2019	2020	2021
Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	10282	5655	5105	4428
Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych na 1000 mieszkańców	132	71	65	57
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej (ogółem)	10023	6052	5468	4907
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej (ogółem) na 1000 mieszkańców	129	77	70	63

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.3.4. Finanse publiczne

W kontekście analizy stanu finansów publicznych warto przejrzeć dwa kluczowe wskaźniki dotyczące kondycji finansowej i budżetowej samorządów, a mianowicie poziom nadwyżki operacyjnej oraz poziom zadłużenia.

Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej do kwoty dochodów bieżących w ujęciu średniej trzyletniej utrzymuje się na poziomie około 10%, by dla roku 2021 uzyskać wysoki poziom 11,3%, co oznacza, że dochody bieżące są wyższe od wydatków bieżących i pojawia się nadwyżka, którą można wykorzystać zarówno na spłatę zadłużenia czy

inwestycje. Im większa część dochodów bieżących pozostaje w dyspozycji samorządu, tym więcej środków może być przeznaczone na spłatę aktualnego zadłużenia oraz na wydatki majątkowe – pożądanym zatem jest wzrost wskaźnika i utrzymywanie go na poziomie około 8-10%. Zbyt wysoki wskaźnik może oznaczać natomiast pewną pasywność inwestycyjną i rozwojową samorządów.

Natomiast należy odnotować, że dla obszaru po czterech latach stabilizacji wskaźnik ten w ostatnim roku wyraźnie wzrósł, co może wynikać ze skutecznej realizacji polityki budżetowej i umiejętnego zarządzania kryzysem wynikającym z zewnętrznej sytuacji społeczno-gospodarczej i pandemii covid czy centralizacji systemu finansowania samorządów. Co warto odnotowania wskaźnik ten jest też wyższy niż w gminach podobnych.

Drugi istotny wskaźnik to relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem, który informuje o stopniu pokrycia kwoty długu dochodami ogółem budżetu samorządu. Do 2013 roku włącznie był to wskaźnik ustawowy określający maksymalny limit zadłużenia samorządu na poziomie 60%.

W roku 2021 wyniósł on dla powiatu 5,13% – i należy zaznaczyć, że utrzymuje się on na bardzo bezpiecznym poziomie, dużo lepszym niż na obszarach podobnych (14%).

3.3.5. Podsumowanie wymiaru gospodarczego

Z punktu widzenia przeprowadzonych badań i analiz własnych w trakcie procesu, obszar szeroko rozumianego rynku pracy ważnym **obszarem zainteresowania strategicznego**, omawianym i wykazywanym w toku pracy. Szczególnie w kontekście dwóch zjawisk – niskiej zastępowalności pokoleń na rynku pracy, pomimo względnie wysokiej podaży pracy i „rynku pracownika”, oraz **słabszej jakości oferty pracy** dostępnej dla mieszkańców powiatu. Składa się na to przede wszystkim **niska atrakcyjność wynagrodzeń lokalnej gospodarki**, pomimo w miarę wysokiej **aktywności gospodarczej**.

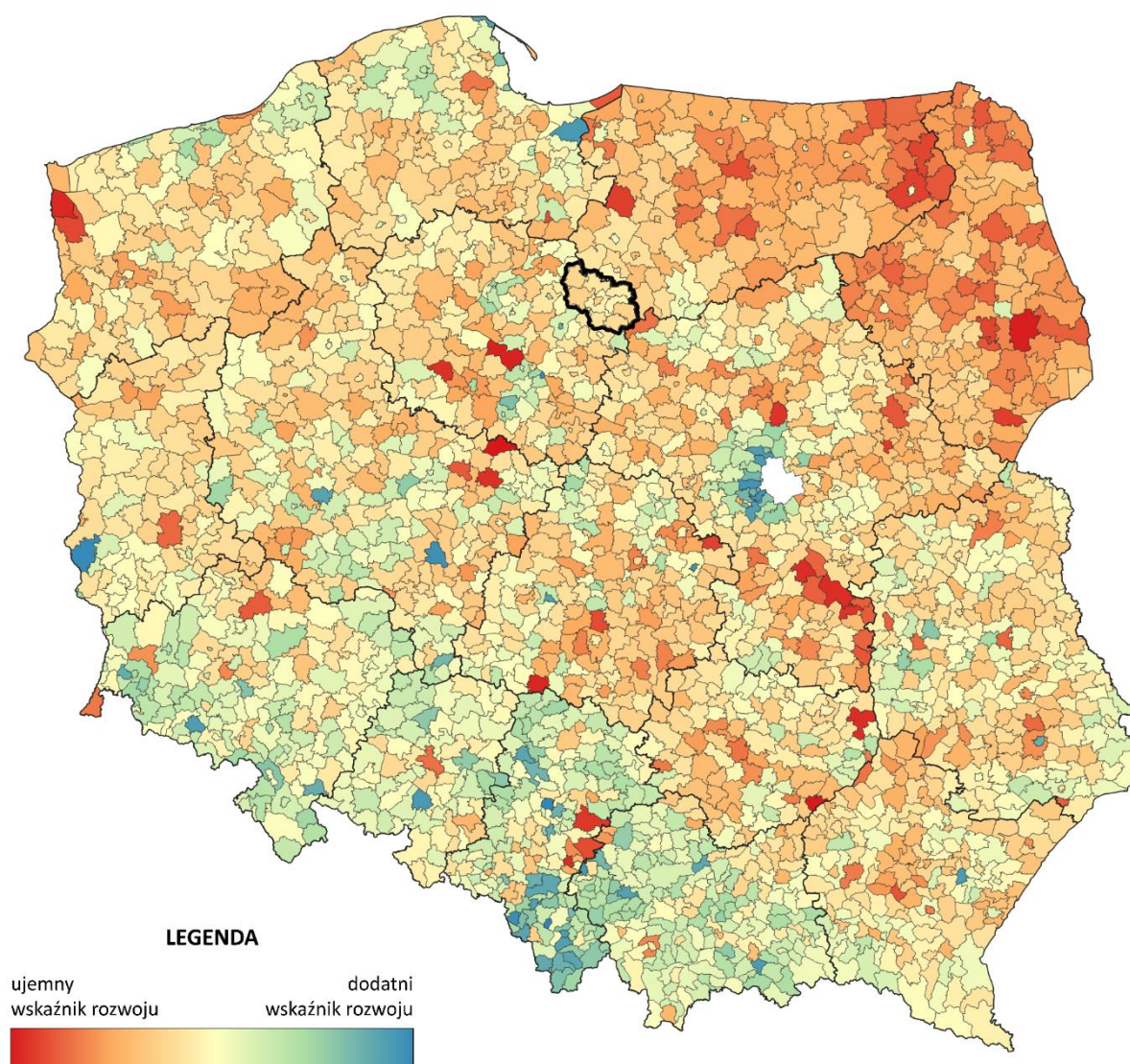
Pozytywnie warto odnotować **rosnące zróżnicowanie lokalnej gospodarki**, ale nadal bez wyraźnego udziału przedsiębiorstw innowacyjnych i opartych o nowe technologie – gwarantujących stały rozwój gospodarczy i najatrakcyjniejsze oferty pracy. W obszarze powiatu zauważany jest **deficyt mocnych, opartych o wiedzę podmiotów gospodarczych**, rozwijających się i oferujących pracę dla wykwalifikowanej kadry. Jednocześnie **niewystarczająca oferta usług edukacyjnych** kształcących specjalistów powoduje zasilanie lokalnego rynku jedynie osobami o niskim bądź średnim poziomie kwalifikacji, oraz **niskiej zdolności do samodzielnego tworzenia nowych, atrakcyjnych miejsc pracy**. W OPPT Brodnicy dostrzega się konieczność podjęcia aktywności w tym obszarze, w celu wykorzystania potencjału i poprawy sytuacji na rynku pracy.

Właściwym kierunkiem jest również wykorzystanie potencjału środowiska naturalnego do tworzenia oferty **ekologicznych produktów lokalnych**, proponowanych przez lokalnych wytwórców i przedsiębiorców, stanowiących ważne uzupełnienie o znaczeniu gospodarczym.

3.4. WYMIAR ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY

Środowiskowo-przestrzenny wskaźnik rozwoju obszaru wskazuje, iż sytuacja w roku 2021 w obszarze powiatu brodnickiego jest słabsza niż średnia dla grupy referencyjnej.

Rysunek 10: Środowiskowo-przestrzenny wskaźnik rozwoju na tle kraju (2021)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

3.4.1. Uwarunkowania rozwoju wynikające z położenia OPPT Brodnicy w regionie i kraju

Obszar OPPT Brodnicy położony jest we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Od północy graniczy z województwem warmińsko-mazurskim, a od wschodu z województwem mazowieckim. Peryferyjne położenie na styku trzech województw wiąże się z oddaleniem od ośrodków metropolitalnych – Torunia, Bydgoszczy oraz Olsztyna i Warszawy. Peryferyjne położenie w połączeniu z wykluczeniem komunikacyjnym skutkuje zmniejszoną dostępnością do usług dla mieszkańców gmin na tym obszarze.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego zawarty w strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, definiuje obszar OPPT Brodnicy jako część OSI peryferyjności transportowej. Ten sam dokument określa na terenie wybranych gmin partnerstwa OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą (Brzozie, Bartniczka, Świdziebna, Osiek)⁶.

Najbliższym ośrodkiem o znaczeniu metropolitalnym jest Toruń, a najbliższym ośrodkiem o znaczeniu regionalnym jest Grudziądz, który swym zasięgiem obejmuje północną część obszaru. Brodnica jest ośrodkiem powiatowym, centralnym. Obszar OPPT Brodnicy znajduje się w zasięgu oddziaływania sąsiednich ośrodków powiatowych, szczególnie Rypina, Lidzbarka czy Wąbrzeźna.

3.4.2. Środowisko przyrodnicze – zasoby i przyrodnicze uwarunkowania rozwoju

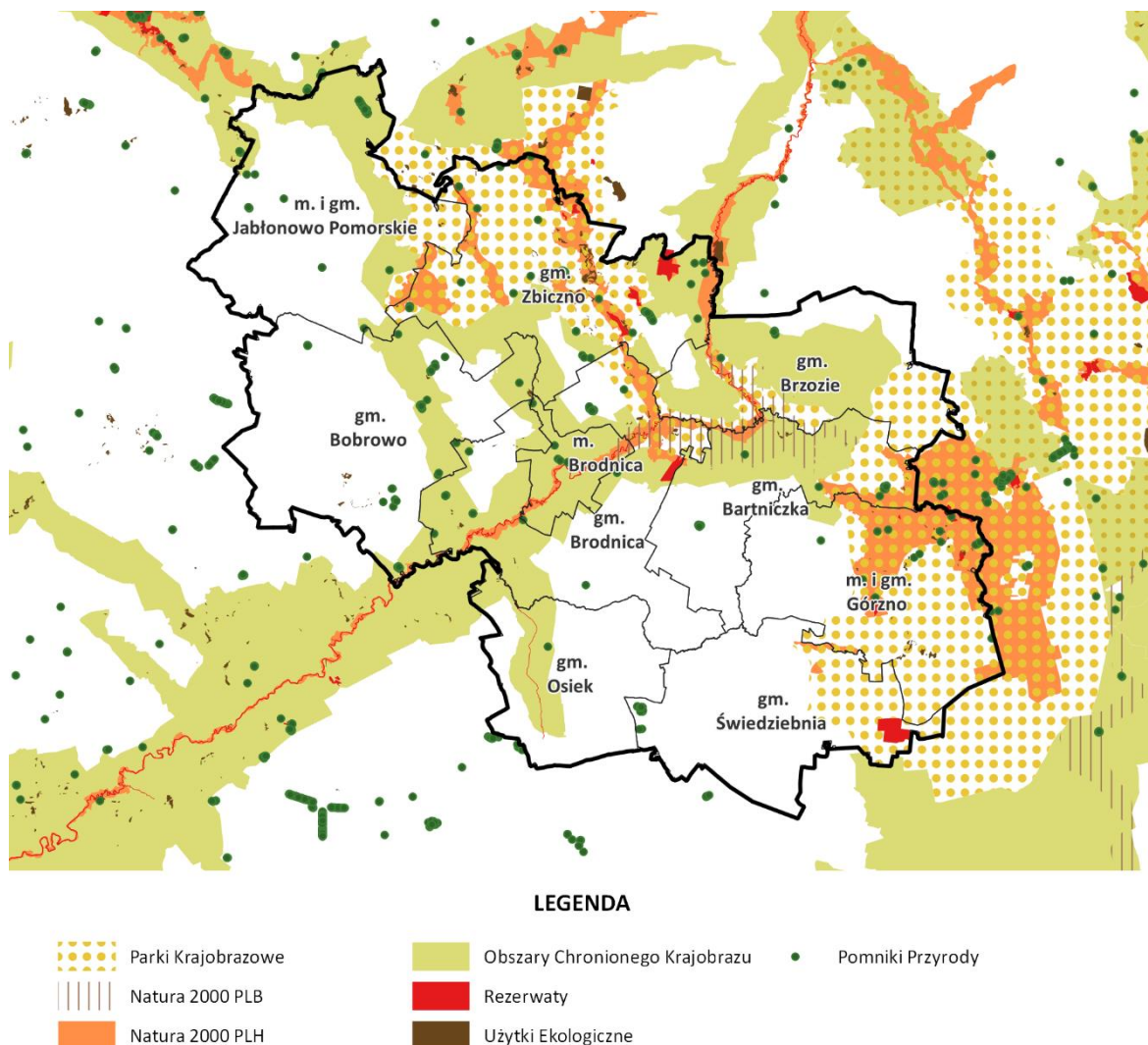
Obszar powiatu brodnickiego charakteryzuje się bogatymi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi. Udział powierzchni obszarów cennych przyrodniczo prawie chronionych w powierzchni samorządów kształtuje się na poziomie 51,7%. Jest to wysoka wartość (trzecie miejsce w województwie kujawsko-pomorskim). Na tym terenie zaczyna się obszar tzw. Zielonych Płuc Polski, który zajmuje północno-wschodnią część kraju tj. województwo warmińsko-mazurskie, podlaskie, północną część Mazowsza i fragment województwa kujawsko-pomorskiego.

Na terenie OPPT Brodnicy znajdują się dwa parki krajobrazowe. W północnej części znajduje się Brodnicki Park Krajobrazowy, który obejmuje swoimi granicami cenne przyrodniczo obszary Pojezierza Brodnickiego o bogatej rzeźbie polodowcowej. Podobny charakter ma Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy zlokalizowany w południowo-wschodniej części obszaru. Plan Zagospodarowania Przestrzennego

⁶ <https://kujawsko-pomorskie.pl/35295-prace-nad-strategia-2030>

Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2019 postuluje połączenie obu parków krajobrazowych wzdłuż dolin rzek Brynicy i Samionki.⁷

Rysunek 11: Formy ochrony przyrody

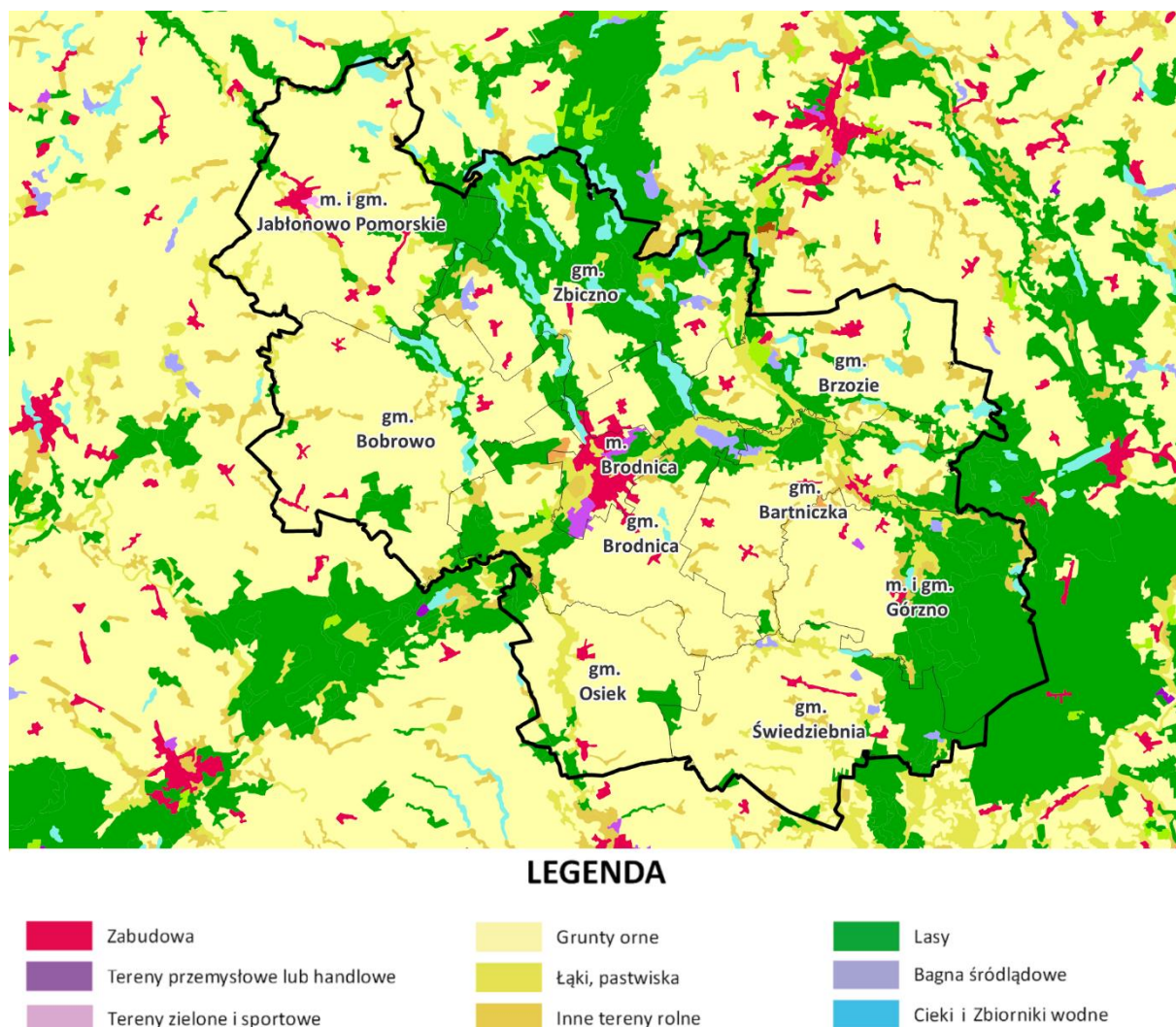
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

Wzdłuż biegu rzeki Drwęcy znajdują się rozległe Obszary Chronionego Krajobrazu Dolina Drwęcy i Dolina Dolnej Drwęcy. W północnej części powiatu znajduje się OChK Dolina Osy i Gardęgi. Na tym terenie znajduje się też kilka obszarów Natura 2000 zarówno z tzw. dyrektywy siedliskowej (PLH) i ptasiej (PLB). W północnej części powiatu znajduje się obszar PLH Ostoja Brodnicka. W centralnej części obszaru wzdłuż biegu Drwęcy znajduje się obszar PLH – Dolina Drwęcy. We wschodniej części powiatu znajduje się rozległy obszar PLH – Ostoja Lidzbarska. W gminie Świdziebnia znajduje się obszar PLH Mszar Płociczno, pokrywający się z terenem rezerwatu o tej samej nazwie. W centralnej części powiatu znajduje się obszar PLB Bagienna Dolina

⁷ <https://www.kujawsko-pomorskie.pl/planowanie-strategiczne-i-przestrzenne/planowanie-przestrzenne/27964-plan-zagospodarowania-przestrzennego-województwa-kujawsko-pomorskiego>

Drwęcy. Na terenie OPPT Brodnicy znajduje się szereg cennych rezerwatów przyrody leśnych, bagiennych torfowiskowych czy krajobrazowych. Należy zauważyć, że cały bieg rzeki Drwęcy stanowi rezerwat faunistyczny. Jest to jednocześnie najdłuższy rezerwat ichtiologiczny w Polsce.

Rysunek 12 Klasy pokrycia terenu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CLC_2018. Projekt Corine Land Cover 2018 w Polsce został zrealizowany przez Instytut Geodezji i Kartografii i sfinansowany ze środków Unii Europejskiej. Wyniki projektu zostały pozyskane ze strony internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska clc.gios.gov.pl

Obszar powiatu brodnickiego jest zróżnicowany pod względem środowiskowym. Lasy, jeziora i rzeki, są atutem w budowaniu oferty turystycznej i poprawie jakości życia mieszkańców obszaru.

Średnia lesistość tego terenu wynosi 22%. Największe kompleksy leśne znajdują się w gminach Górzno (39% lesistości) i Zbiczno (24%) Lasy, jeziora i rzeki, są atutem w

budowaniu oferty turystycznej i poprawie jakości życia mieszkańców obszaru, dzięki różnorodnym formom rekreacji i aktywnego wypoczynku.

W południowej części powiatu (gminy Świdziebnia, Osiek, a także częściowo Górzno, Brodnica i Bartniczka), a także w gminach Bobrowo i Jabłonowo Pomorskie występuje przewaga gruntów rolnych i prowadzona jest intensywna gospodarka rolna, czemu sprzyja dobra jakość gruntów i wysoki wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej⁸. Tereny rolne i gleby najwyższych klas (gminy Jabłonowo Pomorskie, Osiek, Świdziebnia) stanowią istotny zasób rozwojowy tego obszaru.

Walory środowiskowe stanowią istotny potencjał rozwojowy dla OPPT Brodnicy, jednak wysoki udział terenów chronionych, wpływa ograniczająco na zakres i typ możliwych do realizacji przedsięwzięć rozwojowych.

3.4.3. Zasoby dziedzictwa kulturowego, turystyka i rekreacja

Na terenie powiatu brodnickiego znajduje się szereg zabytków i obiektów historycznych. Brodnica i Górzno posiadają cenne, podlegające ochronie konserwatorskiej, założenia przestrzenne układów urbanistycznych (Brodnica – rejestr, Górzno – ewidencja zabytków). Liczne wsie posiadają zachowaną historyczną strukturę przestrzenną i zabudowę o wartościach kulturowych (Świdziebnia, Łaszewo, Grążawy)⁹. W celu ochrony krajobrazu kulturowego, wskazane jest wdrażanie i egzekwowanie regulacji z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego, w zakresie regulacji zabudowy, zieleni a także reklamy czy małej architektury. Wśród najcenniejszych zabytków OPPT Brodnicy należy wymienić założenie klasztorne, obwarowania miejskie i ruiny zamku pokrzyżackiego w Brodnicy, barokowy dwór w Nowej Wsi Szlacheckiej (gm. Jabłonowo Pomorskie), neogotycki pałac w Jabłonowie Pomorskim. Poza tym, na tym terenie znajdują się zabytki architektury sakralnej, rezydencjonalnej oraz pojedyncze zabytki techniki. Brodnica jest też miejscem istotnego starcia w czasie wojny polsko-bolszewickiej 1920 r (tzw. Bitwa pod Brodnicą).

Przez teren powiatu przebiegają liczne ciekawe szlaki turystyczne. Wśród nich należy wymienić Europejski Szlak Długodystansowy E11 czy szlak Św. Jakuba. Na terenie obu parków krajobrazowych znajdują się ciekawe szlaki piesze i ścieżki przyrodniczo-dydaktyczne. Przez teren powiatu nie przebiegają szlaki rowerowe o znaczeniu regionalnym czy krajowym. Rzeka Drwęca to wyjątkowej urody szlak kajakowy, przyjazny, łatwy i malowniczy. Dobre warunki dla uprawiania turystyki kajakowej występują też na szlaku Pojezierza Brodnickiego i na Brodnickiej Strudze. Na jeziorach położonych na terenie partnerstwa nie ma dobrych warunków do

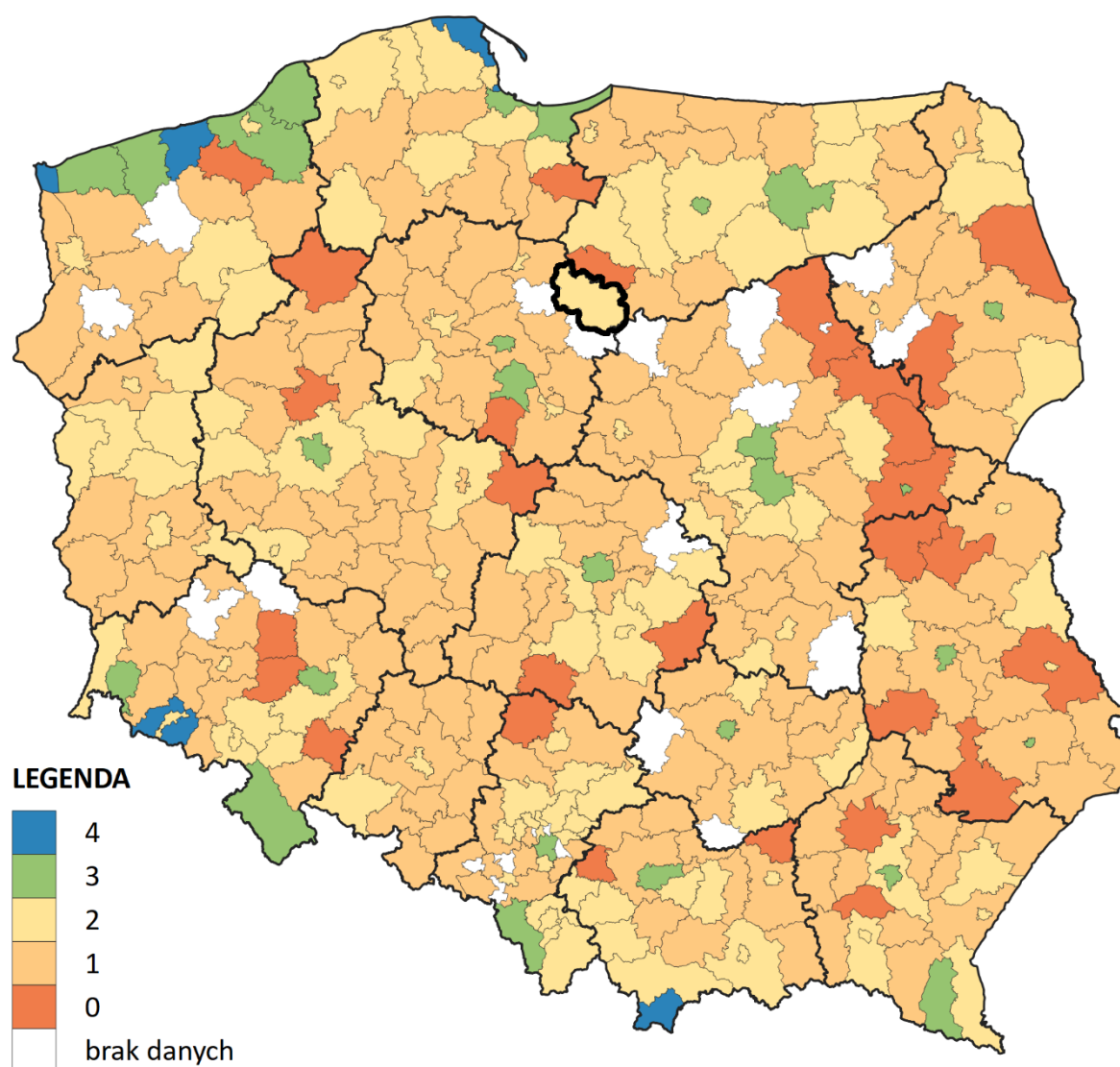
⁸⁸ Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy 2018
<http://onw.iung.pulawy.pl/specyficzne/wwrpp>

⁹ Dane Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

masowego rozwoju żeglarstwa. Jeziora są z reguły w II klasie czystości, zdatne do kąpieli i rekreacji. Nad jeziorami znajdują się nieliczne zorganizowane kąpieliska (np. Górzno), stacje wodne (Bachotek), ośrodki wypoczynkowe, biwaki i pola namiotowe. Jeziora Pojezierza Brodnickiego nie są intensywnie zagospodarowane turystycznie, przez co nadal można odnaleźć wiele dzikich i spokojnych miejsc do rekreacji i wypoczynku. Wiele jezior ma charakter śródleśny, co pozwala na niezakłócony kontakt z przyrodą.

Uzupełniając, skala ruchu turystycznego obrazowana przez ilość dostępnych miejsc noclegowych również ma umiarkowane wartości. Wzrosła od 80 miejsc w roku 2010 do 278 miejsc w roku 2019. Tym samym obszar ten powoli nie stanowi wyłącznie turystycznej linii tranzytowej w kierunkach Torunia czy Mazur, ale staje się punktem docelowym zapewniając możliwość noclegu.

Rysunek 13: Wskaźnik rozwoju funkcji turystycznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS oraz metodyki A. Szromka

3.4.4. Dostępność komunikacyjna zewnętrzna

Jednym z głównych wyzwań przed jakimi stoi OPPT Brodnicy jest przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu i peryferyjności transportowej.

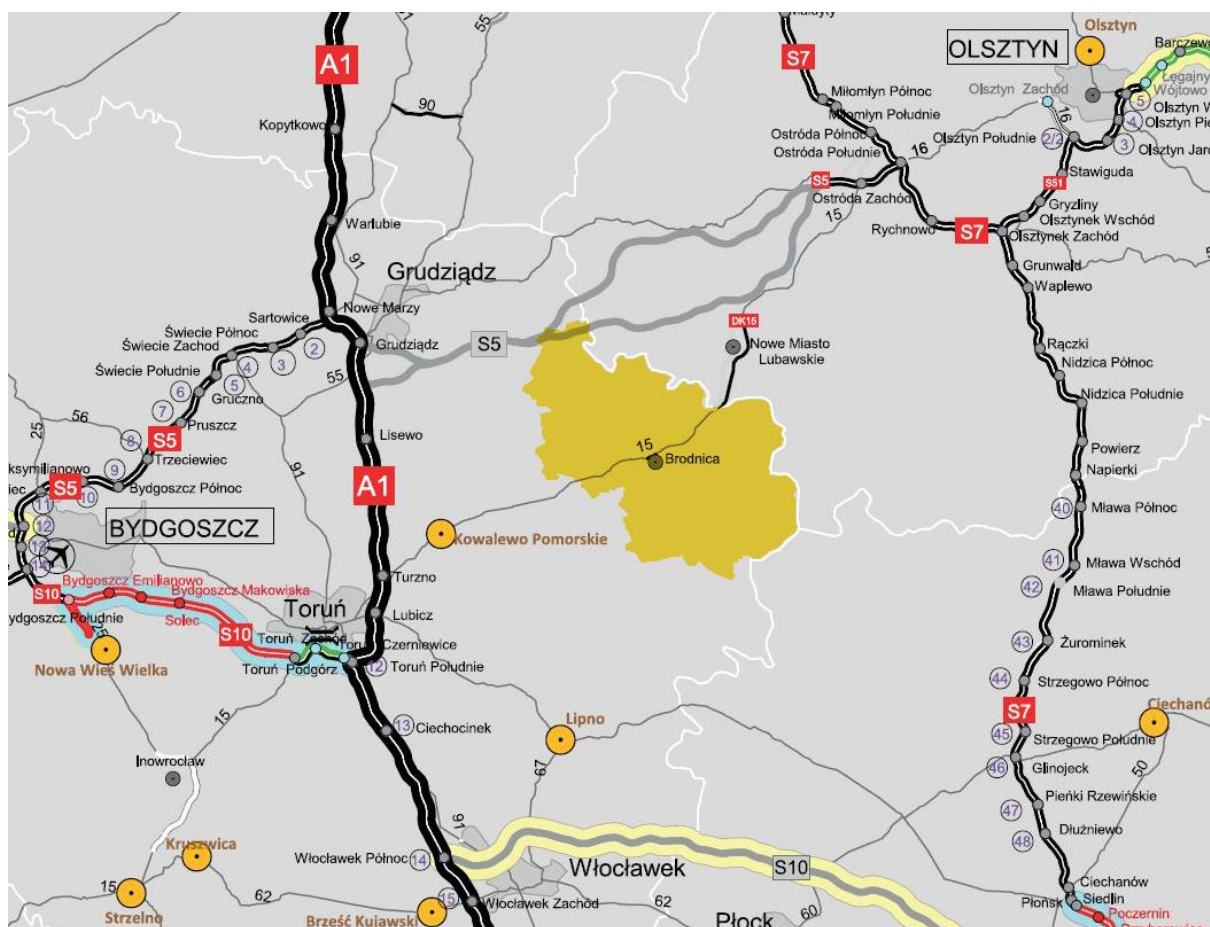
Miasto Brodnica jako ośrodek powiatowy charakteryzuje się ujemnym i pogarszającym się syntetycznym wskaźnikiem dostępności komunikacyjnej¹⁰ – w 2021 roku wartość wskaźnika wynosiła -0,17. Oznacza to, że średnia dostępność innych ośrodków wielofunkcyjnych w grupie porównawczej jest lepsza i rozwija się szybciej niż w Brodnicy. Wskaźnik ten w sposób syntetyczny uwzględnia takie wskaźniki jak długość i jakość sieci dróg, dostępność indywidualnych środków transportu, rozwój alternatywnych rozwiązań komunikacyjnych, dostępność kolei i skalę ruchu turystycznego.

Szkielet drogowy powiatu brodnickiego stanowi DK 15 Toruń-Ostróda. Jest to droga o parametrach klasy GP – droga główna ruchu przyspieszonego. Wojewódzka Strategia Przyspieszenia 2030+ postuluje w ramach celu głównego: Dostępna przestrzeń i czyste środowisko, realizację projektu kluczowego polegającego na wpisaniu DK 15 do kategorii dróg ekspresowych (S 15). Rozwiązanie poprawiłoby skomunikowanie obszaru z autostradą A1 (Gdańsk-Łódź-Gorzyczki) przez węzeł Turzno oraz drogą ekspresową S7 (Gdańsk-Warszawa) przez węzeł Ostróda Zachód.

Na terenie powiatu nie są obecnie przygotowywane ani realizowane żadne inwestycje w zakresie rozbudowy sieci dróg krajowych. Jeden z rozpatrywanych wariantów drogi ekspresowej S5 prowadzi przez północny kraniec partnerstwa (gmina Jabłonowo Pomorskie).

¹⁰ Źródło: partnerstwa.monitorrozwoju.pl

Rysunek 14: Obszar OPPT Brodnicy na tle planu budowy dróg krajowych

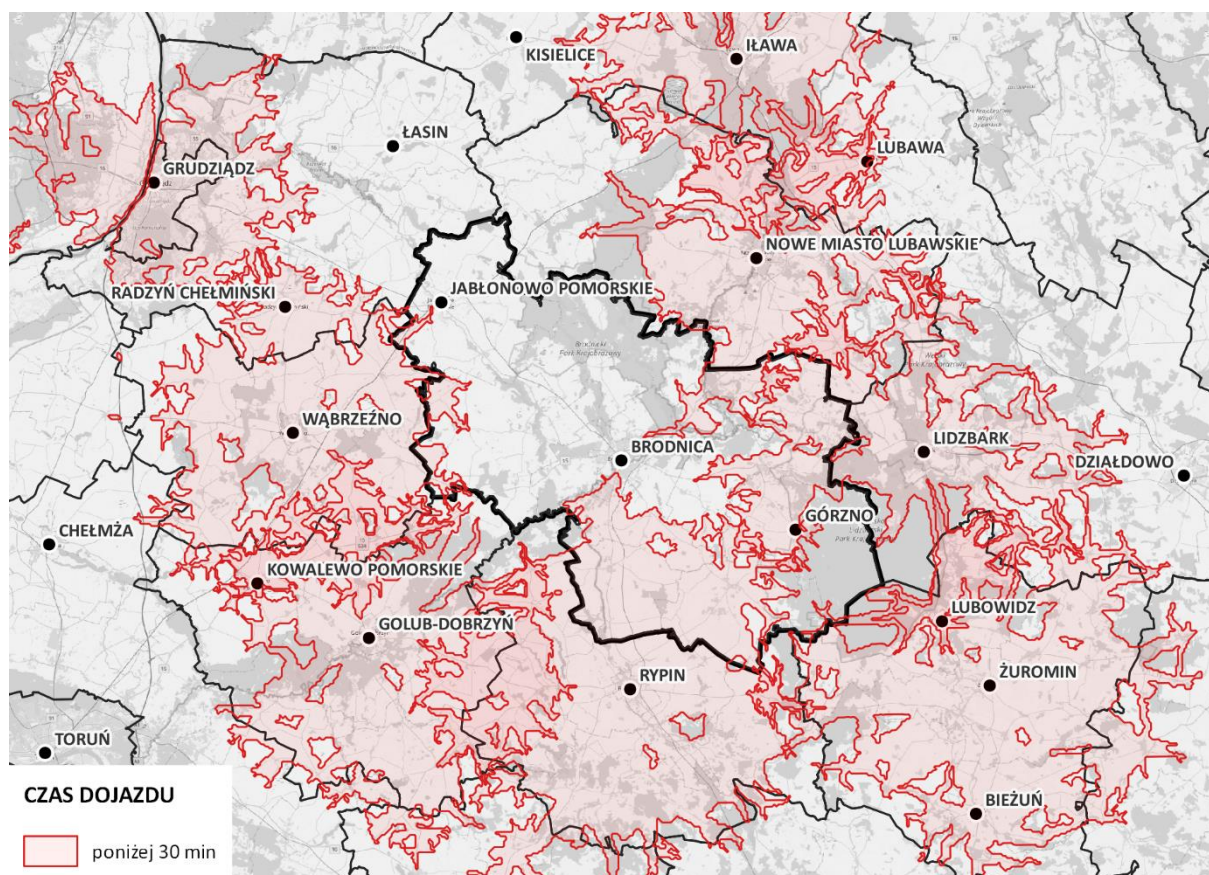

Źródło: Opracowanie własne na podstawie planu budowy dróg krajowych GDDKiA

Dojazd z terenu OPPT Brodnicy do Torunia zajmuje od 1h (Bobrowo), do ponad 1h30 min (Górzno). Równie daleko jest do innych miast wojewódzkich. Trasa Brodnica-Olsztyn zajmuje ok. 1h30 min. Podróż z Brodnicy do Warszawy zajmie minimum 2h30min, a do Gdańska 2h15min.

Czas dojazdu do najbliższych miast powiatowych położonych w otoczeniu partnerstwa (Wąbrzeźno, Rypin, Lidzbark, Grudziądz, Nowe Miasto Lubawskie, Żuromin, Golub-Dobrzyń) bardzo często przekracza 30 minut.

Rysunek 15 Czas dojazdu do miast powiatowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie TravelTime

Charakterystyczną cechą układu kolejowego OPPT Brodnicy jest to, że główna linia kolejowa nr 353 – Poznań-Toruń-Ostróda-Olsztyn-Korsze, nie przebiega przez ośrodek powiatowy, lecz przez północną część partnerstwa – czyli gminę Jabłonowo Pomorskie. Linia jest zelektryfikowana, dwutorowa. Przez teren powiatu przebiega również linia drugorzędna numer 208: Działdowo-Lidzbark-Brodnica-Jabłonowo Pomorskie-Grudziądz-Tuchola. Na linii na odcinku Lidzbark-Brodnica nie jest obecnie prowadzony ruch pasażerski. W Brodnicy ma swój początek linia kolejowa numer 33 Brodnica-Sierpc-Płock-Kutno. Na terenie powiatu linia jest jednotorowa nieelektryfikowana. Linia kolejowa nr 208 na odcinku od Grudziądza do Brodnicy i linia nr 33 są w niezadowalającym stanie technicznym.¹¹

W Programie Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej+ do 2028 roku, nie znalazły się żadne projekty z obszaru, ani całego województwa kujawsko-pomorskiego¹². W ramach planu rozbudowy kolei związanym z realizacją Centralnego Portu Komunikacyjnego, powstała koncepcja budowy nowej linii kolejowej numer 5 w relacji CPK-Gdynia. Zgodnie z koncepcją linia realizowana w

¹¹ Strategia Przyspieszenia 2030+

¹² <https://www.plk-sa.pl/program-kolej-plus>

ramach tzw. szprychy numer 1, ma ominąć główne ośrodki miejskie województwa kujawsko-pomorskiego¹³, czemu sprzeciwia się samorząd wojewódzki.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 definiuje kolej jako dominujący środek transportu publicznego w relacji miasta powiatowego (Brodnica) z ośrodkami stołecznymi.

3.4.5. Transport zbiorowy

Głównym węzłem kolejowym o znaczeniu ponadregionalnym w tym obszarze jest Jabłonowo Pomorskie. Z Jabłonowa Pomorskiego można dojechać bezpośrednimi pociągami IC do odległych części kraju. (Wrocław – 2 pociągi na dobę, Warszawa – 3, Poznań – 4, Olsztyn – 4, Gdańsk – 1). Między Jabłonowem Pomorskim a Toruniem kursuje 17 par pociągów na dobę (Polregio i IC).¹⁴

Brodnicę z Jabłonowem Pomorskim łączy 9 par pociągów osobowych (szynobusy Arriva RP), z czego 8 kontynuuje bieg w kierunku Grudziądza. Przez Brodnicę kursuje jeden na dobę pociąg dalekobieżny klasy IC-TLK relacji Katowice – Gdynia (przez Częstochowę, Łódź, Kutno, Grudziądz, Tczew). Jest to obecnie jedyny pociąg kursujący z Brodnicy w kierunku południowym w stronę Rypina. Czas dojazdu koleją z Brodnicy do Torunia z konieczną przesiadką w Jabłonowie Pomorskim wynosi przeciętnie 80 minut. Koszt biletu normalnego zaczyna się od 19 zł.

Brodnica jest głównym węzłem przesiadkowym komunikacji autobusowej na terenie powiatu. Brodnicę z Toruniem łączy 13 kursów autobusowych obsługiwanych przez Kujawsko-Pomorski Transport Samochodowy S.A. O/Brodnica. Czas dojazdu do Torunia wynosi od 75 do 100 minut.¹⁵

Lokalny ruch autobusowy w obrębie OPPT Brodnicy realizowany jest za pośrednictwem różnych przewoźników lokalnych i regionalnych. Gmina Osiek posiada aktualnie 6 połączeń z Brodnicą na dobę. Czas dojazdu wynosi od 15 minut.

Odpowiednio liczba połączeń i czas dojazdu do Brodnicy z innych gmin obszaru kształtuje się następująco: Górzno – 14, 35 min; Bartniczka -15, 25 min; Brzozie 1, 30 min; Zbiczno 4, 22 min; Bobrowo – 7, 15 min; Jabłonowo Pomorskie 10, 33 min. Gmina Świdziebnia nie posiada bezpośredniego połączenia autobusowego z Brodnicą (połączenia przez Rypin). Bezpośrednie obwodowe połączenia pomiędzy sąsiednimi gminami obszaru nie występują.

Strategia Przyspieszenia 2030+ określa kierunek działania 5101: Realizacja systemu transportu publicznego „60/90” dla zapewnienia spójności wewnętrznej województwa. Charakterystyka kierunku: *„Kierunek dotyczy działań organizacyjnych*

¹³ <https://www.cpk.pl/pl/inwestycja/kolej/kujawsko-pomorskie>

¹⁴ Stan na styczeń 2023

¹⁵ Dane dla dnia roboczego wg e-podroznik.pl

na potrzeby organizacji systemu publicznego transportu regionalnego. Idea regionalnego systemu transportu publicznego, dla realizacji którego powinny być wprowadzone działania organizacyjne, polega na stworzeniu systemu obsługującego obszar całego regionu w sposób zapewniający swobodne dojazdy w relacjach do Bydgoszczy i Torunia. Koncepcja „60/90” zakłada, że z każdego z ośrodków powiatowych do jednej (lub obydwu) stolic województwa czas dojazdu w komunikacji publicznej nie powinien przekroczyć 60 minut, a z dowolnej miejscowości na terenie województwa nie powinien przekroczyć 90 minut [...].”¹⁶ W świetle przytoczonych wyżej danych, wynika, że OPPT Brodnicy nie spełnia założeń koncepcji, a różnica między obecnymi a postulowanymi czasami dojazdu do Torunia jest znaczna. Spełnienie koncepcji 60/90 dla Brodnicy wymagałoby budowy nowej linii kolejowej w kierunku Torunia, np. przez Wąbrzeźno – taka koncepcja nie jest jednak przygotowywana.

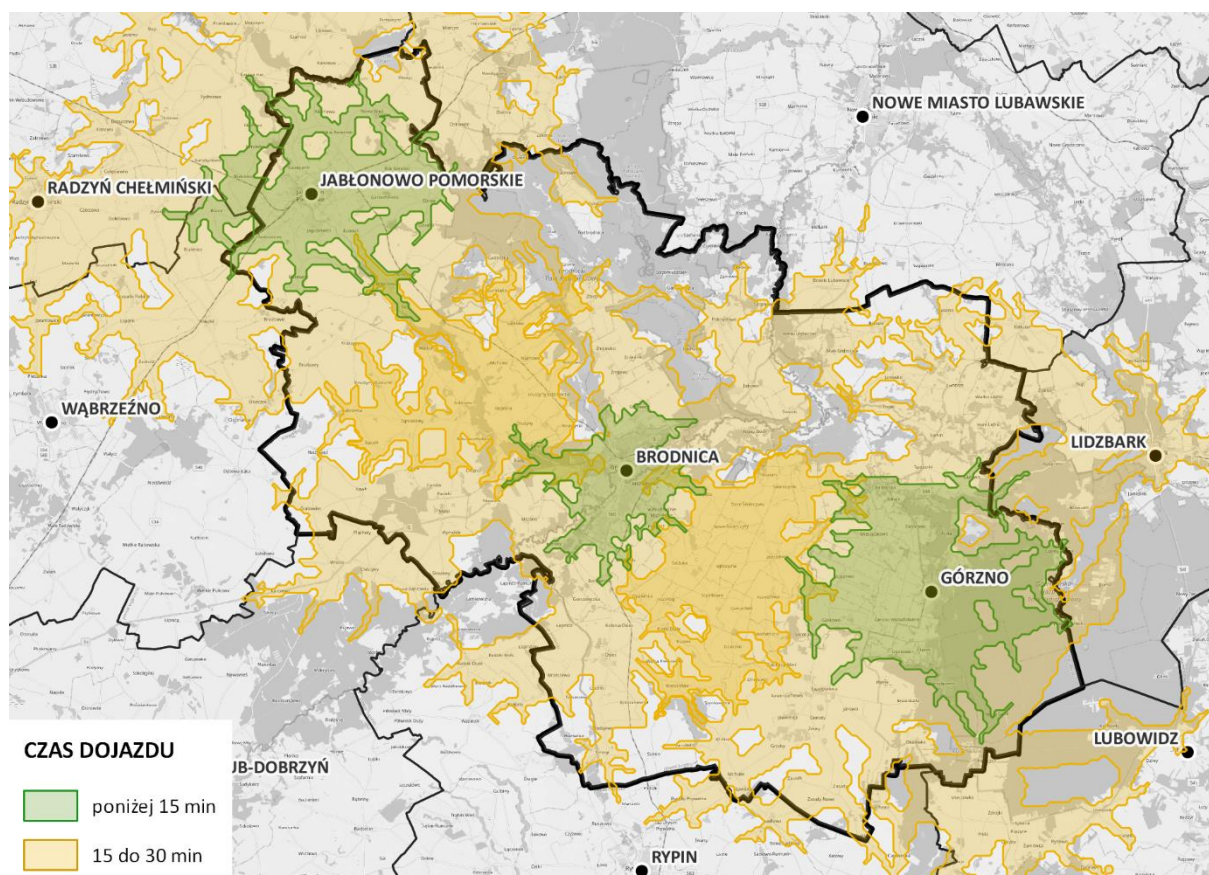
Niezadowalająca oferta transportu publicznego wpływa na pogłębiające się wykluczenie komunikacyjne całego obszaru. Grupą, która najbardziej cierpi z powodu niedostatecznej lub źle zorganizowanej komunikacji są głównie grupy mało mobilne – młodzież i osoby starsze. Problem swobodnego przemieszczania się np. do szkoły lub osób starszych, np. do usług medycznych, dotyka w znacznej mierze obszarów wiejskich powiatu brodnickiego.

3.4.6. Transport indywidualny

Samochód pozostaje podstawowym środkiem transportu na terenie partnerstwa. W latach 2011-2021 ilość samochodów na 1000 mieszkańców w powiecie brodnickim wzrosła o ok 40 % (489 w 2011, 700 w 2021). Ilość samochodów na 1000 mieszkańców w powiecie jest większa niż w województwie kujawsko-pomorskim (680) i Polsce (682). Z prawie całego obszaru powiatu można dojechać do jednego z trzech gmin miejskich w czasie poniżej 30 minut.

¹⁶ Strategia Przyspieszenia 2030+

Rysunek 16: Czas dojazdu do miast na terenie OPPT Brodnicy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie TravelTime

Na terenie powiatu znajduje się pięć stacji ładowania samochodów elektrycznych. Trzy zlokalizowane są w Brodnicy (jedna to stacja szybkiego ładowania). Kolejne dwie stacje zlokalizowane są przy ośrodkach wypoczynkowych – Rybaki (gmina Brodnica) i Głęboć (gmina Brzozie).¹⁷

Na terenie powiatu znajduje się niecałe 30 km dróg rowerowych. Gęstość sieci dróg rowerowych jest dwukrotnie niższa niż średnia krajowa i trzykrotnie niższa niż średnia wojewódzka.

3.4.7. Infrastruktura techniczna i OZE

Na terenie powiatu rozwija się głównie energetyka wiatrowa. Wg danych Urzędu Regulacji Energetyki na terenie powiatu brodnickiego moc zainstalowana OZE wynosi 33 MW, z czego 93,4% to turbiny wiatrowe, 6% instalacje PVA, 0,5% turbiny

¹⁷ <https://stacjomat.pl/mapa/>

wodne¹⁸. Obszar ten posiada warunki do rozwoju energetyki opartej na turbinach wiatrowych – znajduje się w III – korzystnej strefie energetyki wiatrowej.

Obszar charakteryzuje się niższym niż średnia krajowa i średnia wojewódzka odsetkiem ludności korzystającej z kanalizacji (Polska 71,9%, województwa kujawsko-pomorskie 70,4%, powiat brodnicki 63,3 % - dane BDL za rok 2021). Ilość oczyszczanych ścieków w odniesieniu do powierzchni gminy na obszarze partnerstwa jest niska. (Polska 433dm3/100 km2; woj. 380, powiat brodnicki 245 – dane BDL za 2021 rok). Na terenie powiatu funkcjonują dwie aglomeracje ściekowe: Brodnica i Jabłonowo Pomorskie. Na terenie Gmin Brzozie, Bartniczka, Górzno, Świdziebna i Osiek, nie wyznaczono aglomeracji ściekowej. W celu zwiększenia wskaźnika skanalizowania obszaru i osiągnięcia wymaganych docelowych wskaźników skanalizowania w obszarach aglomeracji, konieczna jest dalsza rozbudowa oraz przebudowa lub modernizacja systemów kanalizacyjnych.

Sieć gazowa na terenie powiatu występuje wyłącznie lokalnie na terenie Brodnicy. Odsetek osób korzystających z sieci gazowej w powiecie brodnickim wynosi 5,4% (BDL 2021).

Obszar OPPT Brodnicy nie posiada gęstego pokrycia siecią internetu szerokopasmowego. Dostęp światłowodowy nie jest powszechny i występuje jedynie lokalnie.¹⁹

3.4.8. Podsumowanie wymiaru środowiskowo-przestrzennego

Z punktu widzenia przeprowadzonych badań i analiz własnych w trakcie procesu, obszar szeroko rozumianego zasobu środowiska był wskazywany jako jedna z **kluczowych determinant rozwojowych**, wokół której warto budować potencjał rozwojowy obszaru. Zauważalny jest **wyjątkowy walor lasów, jezior, rzeki Drwęcy, ukształtowania terenu, czystego powietrza, wody i przyjaznego „zielonego” klimatu**. Wyzwaniem będzie kierunek **wykorzystania obszarów prawnie chronionych** (parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000), zachowanie ich walorów, ale możliwość **zwiększenia dostępności** tych obszarów dla mieszkańców oraz osób z zewnątrz. Wyzwaniem mogą być również **inwestycje energetyczne** oraz zwiększenie potencjału przetwarzania i wykorzystania odpadów (recykling). Samorządy powiatu brodnickiego z uwagi na dużą powierzchnię objęte są jedynie **częściowo planem zagospodarowania** i korzystają z polityki jednostkowych decyzji o warunkach zabudowy.

¹⁸ <https://www.ure.gov.pl/pl/oze/potencjal-krajowy-oze/8108,Instalacje-odnawialnych-zrodel-energii-stand-na-31-grudnia-2021-r.html>

¹⁹ <https://capap.gugik.gov.pl/mapa/cppc/CPPC-internet/>

Obszar szeroko rozumianej dostępności komunikacyjnej, zarówno wewnętrznej ale w szczególności zewnętrznej, był jednym z **kluczowych obszarów problemowych**, omawianych i wykazywanych w toku pracy. Kwestie te były podnoszone jako podstawowe potrzeby, jako jedna z **podstawowych przyczyn depopulacji obszaru i ograniczonej atrakcyjności miejsca** (turystyka, edukacja, rynek pracy). **Dostępność wewnętrzna** wybrzmiewa szczególnie w potrzebach przemieszczania się do **lokalnych miejsc pracy, placówek oświatowych**, ale także wykorzystania zasobów i potencjałów turystycznych, rekreacyjnych i **szeroko rozumianego przemysłu czasu wolnego**. Dużą uwagę zwraca **brak alternatywnych środków komunikacji** i deficyty w infrastrukturze w tym obszarze (ścieżki pieszo-rowerowe), co w przypadku terenów o **wysokich walorach przyrodniczych** ma szczególne znaczenie. **Dostępność zewnętrzna** ograniczona przez peryferyjną lokalizację powiatu, utrudnia dostępność do **rynku pracy**, ale też **zmniejsza potencjał osiedleńczy, inwestycyjny i turystyczny** obszaru. W OPPT Brodnicy dostrzega się konieczność podjęcia aktywności w tym obszarze, w celu odwrócenia tych negatywnych trendów.

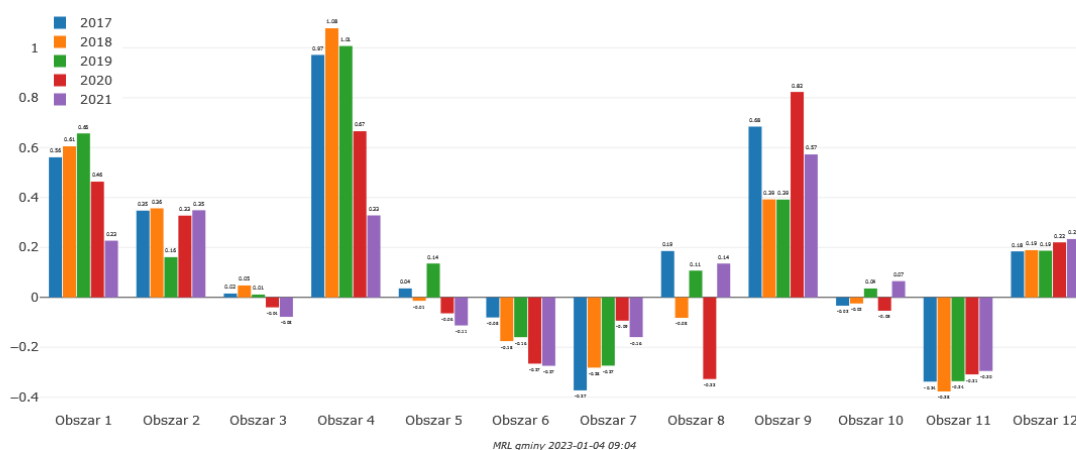
3.5. WYMIAR INDYWIDUALNY

Analiza indywidualna uwzględnia wyłącznie wymiar statystyczny (bez dodatkowych komentarzy czy kontekstu) i została przeprowadzona dla wszystkich gmin obszaru indywidualnie w dwunastu kluczowych obszarach rozwoju społecznego, gospodarczego, środowiskowego i przestrzennego. Przeprowadzona w formie analiz syntetycznych poprzez narzędzie MRL – porównania z gminami podobnymi i wskazania w formie relacji do tych gmin. Wartości syntetyczne wskazują na odchylenia od średniej arytmetycznej dla danej grupy porównawczej (in minus – słabiej niż średnia, lub in plus – lepiej niż średnia).

3.5.1. Gmina Bartniczka

W przypadku Gminy Bartniczka kompleksowy obraz sytuacji społeczno-gospodarczej wygląda następująco.

Wykres 4: Wykres kompleksowy – Gmina Bartniczka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Tabela 15: Wykres kompleksowy – Gmina Bartniczka

Nazwa obszaru	2017	2018	2019	2020	2021	Zmiana
1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki	0,56	0,61	0,66	0,46	0,23	↘
2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej	0,35	0,36	0,16	0,33	0,35	≈
3. Sytuacja materialna mieszkańców	0,02	0,05	0,01	-0,04	-0,08	↓
4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)	0,97	1,08	1,01	0,67	0,33	↘
5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury	0,04	-0,01	0,14	-0,06	-0,11	↓
6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie	-0,08	-0,18	-0,16	-0,27	-0,27	↘
7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy	-0,37	-0,28	-0,27	-0,09	-0,16	↗
8. Poziom bezpieczeństwa	0,19	-0,08	0,11	-0,33	0,14	↘
9. Sytuacja demograficzna	0,68	0,39	0,39	0,82	0,57	↘
10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)	-0,03	-0,02	0,04	-0,05	0,07	↑
11. Ład i struktura przestrzenna obszaru	-0,34	-0,38	-0,34	-0,31	-0,30	↗
12. Lokalne środowisko przyrodnicze	0,18	0,19	0,19	0,22	0,23	↑

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

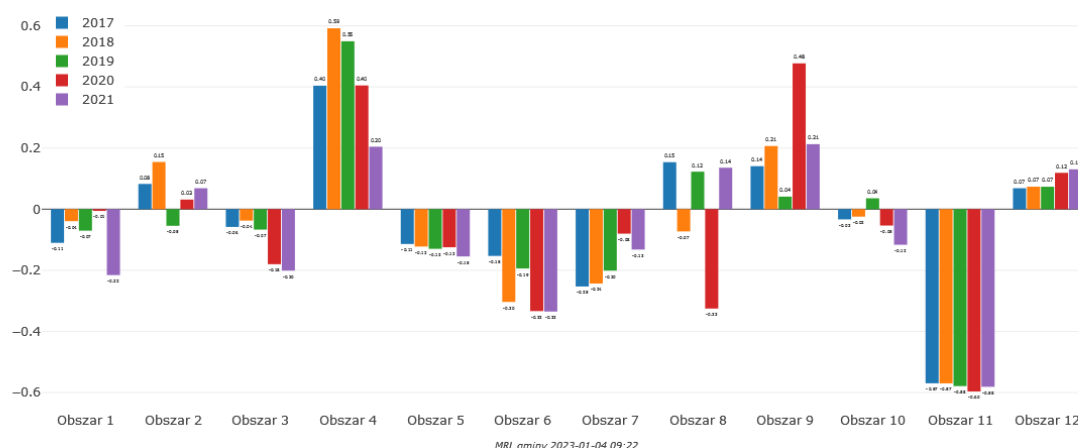
W przypadku Gminy Bartniczka najlepiej wygląda sytuacja w obszarach **sytuacji demograficznej, rynku pracy i kwalifikacji siły roboczej, stanu finansów publicznych, potencjału i konkurencyjności lokalnej gospodarki i lokalnego środowiska przyrodniczego**. Zdecydowanie najslabiej wypadają natomiast wskaźniki ładu i struktury przestrzennej, dostępności i jakości zasobów mieszkaniowych, zasobów instytucjonalnych oraz integracji i kapitału społecznego.

W ostatnich latach najbardziej poprawiły się wskaźniki dostępności komunikacyjnej i lokalnego środowiska przyrodniczego, spadły natomiast wskaźniki dostępności i jakości usług oraz infrastruktury czy sytuacji materialnej mieszkańców, przesuając się do wartości ujemnych.

3.5.2. Gmina Bobrowo

W przypadku Gminy Bobrowo kompleksowy obraz sytuacji społeczno-gospodarczej wygląda następująco.

Wykres 5: Wykres kompleksowy – Gmina Bobrowo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Tabela 16: Wykres kompleksowy – Gmina Bobrowo

Nazwa obszaru	2017	2018	2019	2020	2021	Zmiana
1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki	-0,11	-0,04	-0,07	-0,01	-0,22	↘
2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej	0,08	0,15	-0,05	0,03	0,07	≈
3. Sytuacja materialna mieszkańców	-0,06	-0,04	-0,07	-0,18	-0,20	↘
4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)	0,40	0,59	0,55	0,40	0,20	↘
5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury	-0,11	-0,12	-0,13	-0,12	-0,15	↘
6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie	-0,15	-0,30	-0,19	-0,33	-0,33	↘
7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy	-0,25	-0,24	-0,20	-0,08	-0,13	↗
8. Poziom bezpieczeństwa	0,15	-0,07	0,12	-0,33	0,14	≈
9. Sytuacja demograficzna	0,14	0,21	0,04	0,48	0,21	↗
10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)	-0,03	-0,02	0,04	-0,05	-0,12	↘
11. Ład i struktura przestrzenna obszaru	-0,57	-0,57	-0,58	-0,60	-0,58	≈
12. Lokalne środowisko przyrodnicze	0,07	0,07	0,07	0,12	0,13	↗

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

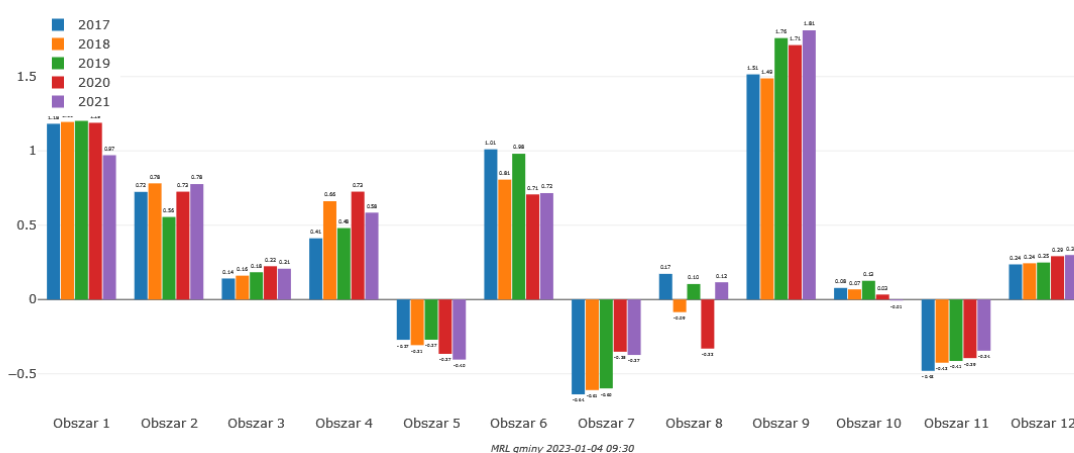
W przypadku Gminy Bobrowo najlepiej wygląda sytuacja w obszarach **sytuacji demograficznej, stanu finansów publicznych, poziomu bezpieczeństwa i lokalnego środowiska przyrodniczego**. Zdecydowanie najslabiej wypadają natomiast wskaźniki ładu i struktury przestrzennej, dostępności i jakości zasobów mieszkaniowych w gminie, potencjału i konkurencyjności lokalnej gospodarki, sytuacji materialnej mieszkańców.

W ostatnich latach najbardziej poprawiły się wskaźniki sytuacji demograficznej i lokalnego środowiska przyrodniczego, mocno spadły natomiast wskaźniki dostępności i jakości zasobów mieszkaniowych w gminie, sytuacji materialnej mieszkańców, zasobów instytucjonalnych, integracji i kapitału społecznego gminy, pogłębiając stan w wartościach ujemnych.

3.5.3. Gmina Brodnica

W przypadku Gminy Brodnica kompleksowy obraz sytuacji społeczno-gospodarczej wygląda następująco.

Wykres 6: Wykres kompleksowy – Gmina Brodnica

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Tabela 17: Wykres kompleksowy – Gmina Brodnica

Nazwa obszaru	2017	2018	2019	2020	2021	Zmiana
1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki	1,18	1,19	1,20	1,19	0,97	↘
2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej	0,72	0,78	0,56	0,73	0,78	↗
3. Sytuacja materialna mieszkańców	0,14	0,16	0,18	0,22	0,21	↗
4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)	0,41	0,66	0,48	0,73	0,58	↗

5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury	-0,27	-0,31	-0,27	-0,37	-0,40	↘
6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie	1,01	0,81	0,98	0,71	0,72	↘
7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy	-0,64	-0,61	-0,60	-0,35	-0,37	↗
8. Poziom bezpieczeństwa	0,17	-0,09	0,10	-0,33	0,12	↘
9. Sytuacja demograficzna	1,51	1,49	1,76	1,71	1,81	↗
10. Dostępność komunikacyjna (zewnątrzna i wewnętrzną)	0,08	0,07	0,13	0,03	-0,01	↓
11. Ład i struktura przestrzenna obszaru	-0,48	-0,43	-0,41	-0,39	-0,34	↗
12. Lokalne środowisko przyrodnicze	0,24	0,24	0,25	0,29	0,30	↗

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

W przypadku Gminy Brodnica najlepiej wygląda sytuacja w obszarach **sytuacji demograficznej, potencjału i konkurencyjności lokalnej gospodarki, rynku pracy i kwalifikacji siły roboczej, dostępności i jakości zasobów mieszkaniowych w gminie, stanu finansów publicznych, lokalnego środowiska przyrodniczego, sytuacji materialnej mieszkańców.**

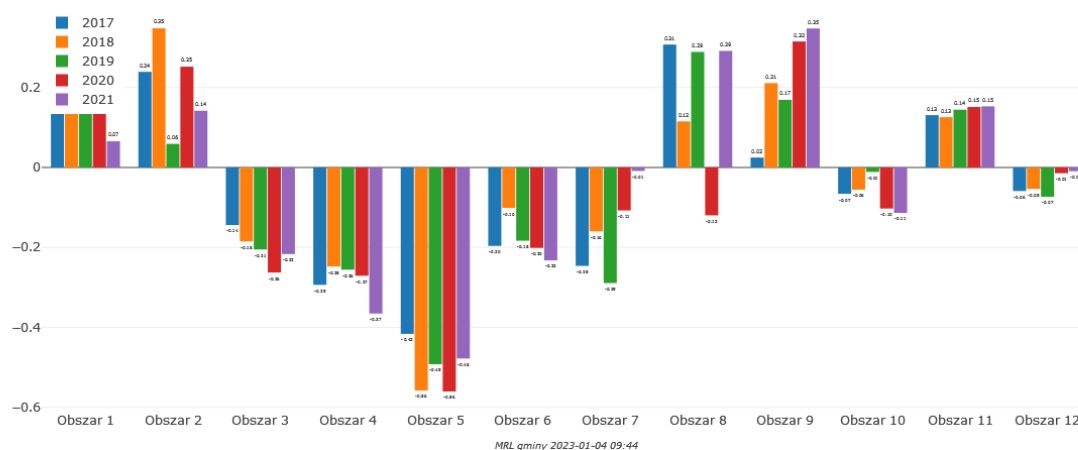
Zdecydowanie najslabiej wypadają natomiast wskaźniki dostępności i jakości usług oraz infrastruktury, zasobów instytucjonalnych, integracji i kapitału społecznego gminy, ładu i struktury przestrzennej.

W ostatnich latach najbardziej poprawiły się wskaźniki w obszarach sytuacji demograficznej i stanu finansów lokalnych, mocno spadły natomiast wskaźniki dostępności i jakości usług oraz infrastruktury, pogłębiając stan w wartościach ujemnych.

3.5.4. Gmina Brzozie

W przypadku Gminy Brzozie kompleksowy obraz sytuacji społeczno-gospodarczej wygląda następująco.

Wykres 7: Wykres kompleksowy – Gmina Brzozie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Tabela 18: Wykres kompleksowy – Gmina Brzozie

Nazwa obszaru	2017	2018	2019	2020	2021	Zmiana
1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki	0,23	0,19	0,23	0,20	0,07	↘
2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej	0,24	0,35	0,06	0,25	0,14	↘
3. Sytuacja materialna mieszkańców	-0,14	-0,18	-0,21	-0,26	-0,22	↘
4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)	-0,29	-0,25	-0,26	-0,27	-0,37	↘
5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury	-0,42	-0,56	-0,49	-0,56	-0,48	↘
6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie	-0,20	-0,10	-0,18	-0,20	-0,23	↘
7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy	-0,25	-0,16	-0,29	-0,11	-0,01	↗
8. Poziom bezpieczeństwa	0,31	0,12	0,29	-0,12	0,29	≈
9. Sytuacja demograficzna	0,02	0,21	0,17	0,32	0,35	↗
10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)	-0,07	-0,06	-0,01	-0,10	-0,11	↘
11. Ład i struktura przestrzenna obszaru	0,13	0,13	0,14	0,15	0,15	≈
12. Lokalne środowisko przyrodnicze	-0,06	-0,05	-0,07	-0,01	-0,01	↗

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

W przypadku Gminy Brzozie najlepiej wygląda sytuacja w obszarach **sytuacji demograficznej, poziomu bezpieczeństwa oraz ładu i struktury przestrzennej**. Zdecydowanie słabiej wypadają natomiast wskaźniki m.in. dostępności i jakości usług oraz infrastruktury, dostępności i jakości zasobów mieszkaniowych oraz sytuacji materialnej mieszkańców.

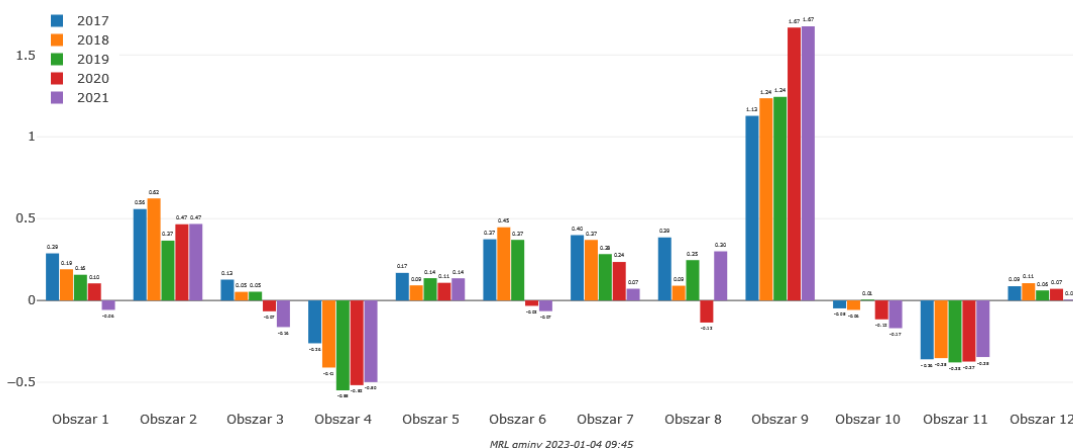
W ostatnich latach najbardziej poprawiły się wskaźniki w obszarach sytuacji demograficznej, mocno spadły natomiast wskaźniki gospodarcze: potencjału i

konkurencyjności lokalnej gospodarki, rynku pracy i kwalifikacji siły roboczej czy sytuacji materialnej mieszkańców.

3.5.5. Gmina Miasta Brodnicy

W przypadku Miasta Brodnica kompleksowy obraz sytuacji społeczno-gospodarczej wygląda następująco.

Wykres 8: Wykres kompleksowy – Gmina Miasta Brodnica

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Tabela 19: Wykres kompleksowy – Gmina Miasta Brodnica

Nazwa obszaru	2017	2018	2019	2020	2021	Zmiana
1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki	0,29	0,19	0,16	0,10	-0,06	↓
2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej	0,56	0,62	0,37	0,47	0,47	↘
3. Sytuacja materialna mieszkańców	0,13	0,05	0,05	-0,07	-0,16	↓
4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)	-0,26	-0,41	-0,55	-0,52	-0,50	↘
5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury	0,17	0,09	0,14	0,11	0,14	≈
6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie	0,37	0,45	0,37	-0,03	-0,07	↓
7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy	0,40	0,37	0,28	0,24	0,07	↘
8. Poziom bezpieczeństwa	0,39	0,09	0,25	-0,13	0,30	↘
9. Sytuacja demograficzna	1,13	1,24	1,24	1,67	1,67	↗
10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)	-0,05	-0,06	0,01	-0,12	-0,17	↘
11. Ład i struktura przestrzenna obszaru	-0,36	-0,35	-0,38	-0,37	-0,35	≈
12. Lokalne środowisko przyrodnicze	0,09	0,11	0,06	0,07	0,01	↘

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

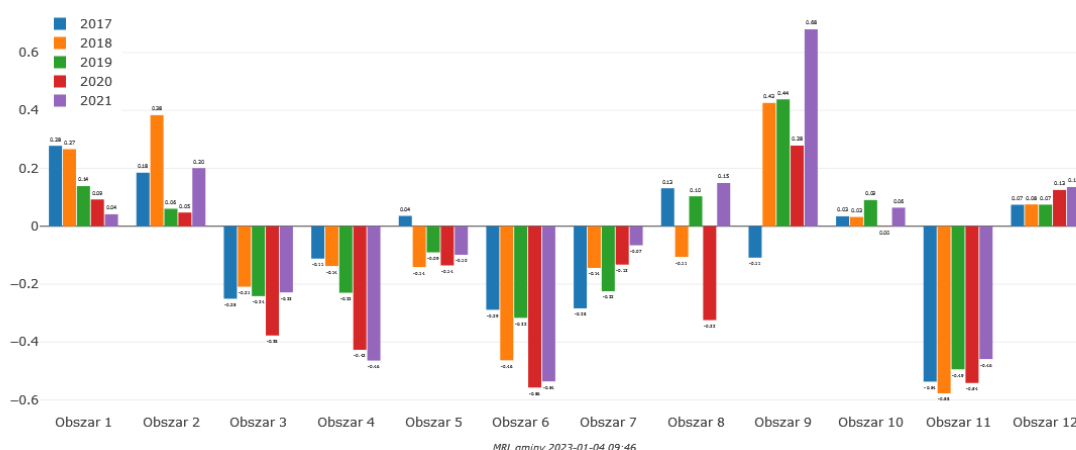
W przypadku Miasta Brodnica najlepiej wygląda sytuacja w obszarach **sytuacji demograficznej, rynku pracy i kwalifikacji siły roboczej, poziomu bezpieczeństwa**. Zdecydowanie najsłabiej wypadają natomiast wskaźniki **stanu finansów publicznych**, ładu i struktury przestrzennej, dostępności komunikacyjnej i sytuacji materialnej mieszkańców.

W ostatnich latach najbardziej poprawiły się wskaźniki w obszarach sytuacji demograficznej, mocno spadły natomiast wskaźniki potencjału i konkurencyjności lokalnej gospodarki, sytuacji materialnej mieszkańców, dostępności i jakości zasobów mieszkaniowych, osiągając wartości ujemne wskaźników.

3.5.6. Gmina Osiek

W przypadku Gminy Osiek kompleksowy obraz sytuacji społeczno-gospodarczej wygląda następująco.

Wykres 9: Wykres kompleksowy – Gmina Osiek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Tabela 20: Wykres kompleksowy – Gmina Osiek

Nazwa obszaru	2017	2018	2019	2020	2021	Zmiana
1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki	0,28	0,27	0,14	0,09	0,04	↘
2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej	0,18	0,38	0,06	0,05	0,20	≈
3. Sytuacja materialna mieszkańców	-0,25	-0,21	-0,24	-0,38	-0,23	≈
4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)	-0,11	-0,14	-0,23	-0,43	-0,46	↘
5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury	0,04	-0,14	-0,09	-0,14	-0,10	↓
6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie	-0,29	-0,46	-0,32	-0,56	-0,54	↘
7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy	-0,28	-0,14	-0,22	-0,13	-0,07	↗

8. Poziom bezpieczeństwa	0,13	-0,11	0,10	-0,32	0,15	≈
9. Sytuacja demograficzna	-0,11	0,43	0,44	0,28	0,68	↑
10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)	0,03	0,03	0,09	-0,00	0,06	≈
11. Ład i struktura przestrzenna obszaru	-0,54	-0,58	-0,49	-0,54	-0,46	↘
12. Lokalne środowisko przyrodnicze	0,07	0,08	0,07	0,13	0,14	↗

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

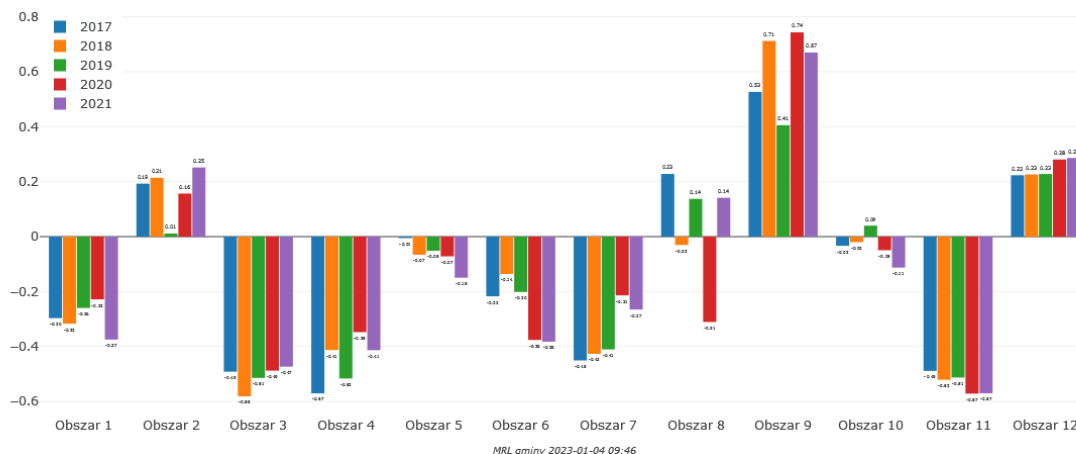
W przypadku Gminy Osiek najlepiej wygląda sytuacja w obszarach **sytuacji demograficznej, rynku pracy i kwalifikacji siły roboczej, poziomu bezpieczeństwa oraz lokalnego środowiska przyrodniczego**. Zdecydowanie najslabiej wypadają natomiast wskaźniki dostępności i jakości zasobów mieszkaniowych, stanu finansów lokalnych, ładu i struktury przestrzennej oraz sytuacji materialnej mieszkańców.

W ostatnich latach najbardziej poprawiły się wskaźniki w obszarach sytuacji demograficznej, przesuwając w stronę wartości dodatnich, a także lokalnego środowiska przyrodniczego poprawiając dodatnią pozycję.

3.5.7. Gmina Świdziebnia

W przypadku Gminy Świdziebnia kompleksowy obraz sytuacji społeczno-gospodarczej wygląda następująco.

Wykres 10: Wykres kompleksowy – Gmina Świdziebnia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Tabela 21: Wykres kompleksowy – Gmina Świdziebnia

Nazwa obszaru	2017	2018	2019	2020	2021	Zmiana
1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki	-0,30	-0,32	-0,26	-0,23	-0,37	↘
2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej	0,19	0,21	0,01	0,16	0,25	↗

3. Sytuacja materialna mieszkańców	-0,49	-0,58	-0,51	-0,49	-0,47	≈
4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)	-0,57	-0,41	-0,52	-0,35	-0,41	↗
5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury	-0,01	-0,07	-0,05	-0,07	-0,15	↘
6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie	-0,22	-0,14	-0,20	-0,38	-0,38	↘
7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy	-0,45	-0,43	-0,41	-0,21	-0,27	↗
8. Poziom bezpieczeństwa	0,23	-0,03	0,14	-0,31	0,14	↘
9. Sytuacja demograficzna	0,53	0,71	0,41	0,74	0,67	↗
10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)	-0,03	-0,02	0,04	-0,05	-0,11	↘
11. Ład i struktura przestrzenna obszaru	-0,49	-0,52	-0,51	-0,57	-0,57	↘
12. Lokalne środowisko przyrodnicze	0,22	0,23	0,23	0,28	0,29	↗

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

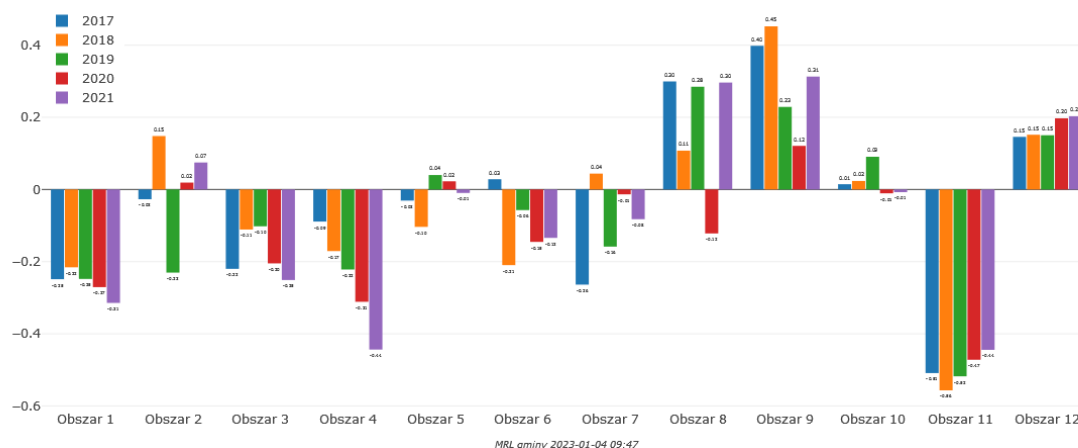
W przypadku Gminy Świdziebnia najlepiej wygląda sytuacja w obszarach **sytuacji demograficznej, lokalnego środowiska przyrodniczego oraz rynku pracy i kwalifikacji siły roboczej**. Zdecydowanie najslabiej wypadają natomiast wskaźniki ładu i struktury przestrzennej, sytuacji materialnej mieszkańców czy stanu finansów publicznych.

W ostatnich latach najbardziej poprawiły się wskaźniki w obszarach sytuacji demograficznej, lokalnego środowiska przyrodniczego oraz rynku pracy i kwalifikacji siły roboczej, wzmacniając dodatnią pozycję w odniesieniu do grupy porównawczej.

3.5.8. Gmina Zbiczno

W przypadku Gminy Zbiczno kompleksowy obraz sytuacji społeczno-gospodarczej wygląda następująco.

Wykres 11: Wykres kompleksowy – Gmina Zbiczno

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Tabela 22: Wykres kompleksowy – Gmina Zbiczno

Nazwa obszaru	2017	2018	2019	2020	2021	Zmiana
1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki	-0,25	-0,22	-0,25	-0,27	-0,31	↘
2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej	-0,03	0,15	-0,23	0,02	0,07	↑
3. Sytuacja materialna mieszkańców	-0,22	-0,11	-0,10	-0,20	-0,25	↘
4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)	-0,09	-0,17	-0,22	-0,31	-0,44	↘
5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury	-0,03	-0,10	0,04	0,02	-0,01	≈
6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie	0,03	-0,21	-0,06	-0,15	-0,13	↓
7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy	-0,26	0,04	-0,16	-0,01	-0,08	↗
8. Poziom bezpieczeństwa	0,30	0,11	0,28	-0,12	0,30	≈
9. Sytuacja demograficzna	0,40	0,45	0,23	0,12	0,31	↘
10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)	0,01	0,02	0,09	-0,01	-0,01	≈
11. Ład i struktura przestrzenna obszaru	-0,51	-0,56	-0,52	-0,47	-0,44	↗
12. Lokalne środowisko przyrodnicze	0,15	0,15	0,15	0,20	0,20	↗

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

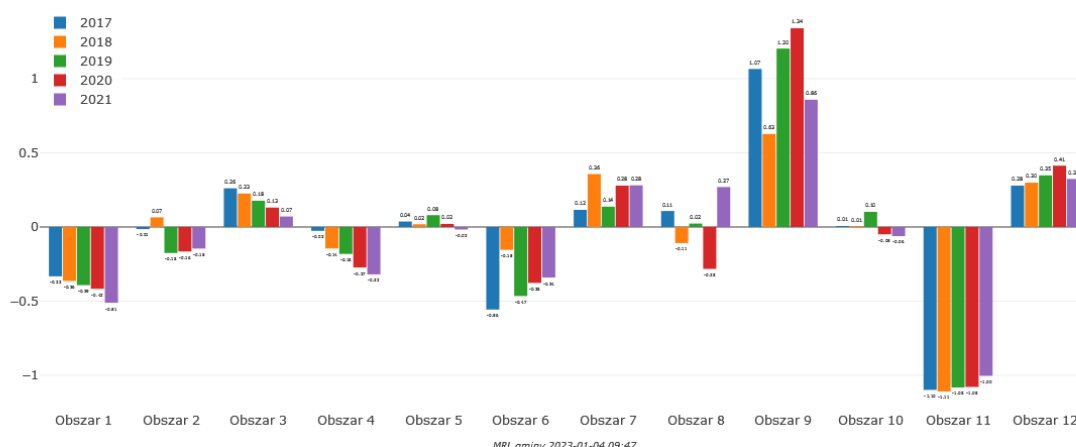
W przypadku Gminy Zbiczno najlepiej wygląda sytuacja w obszarach **sytuacji demograficznej, poziomu bezpieczeństwa, lokalnego środowiska przyrodniczego**. Zdecydowanie najslabiej wypadają natomiast wskaźniki stanu finansów publicznych, ładu i struktury przestrzennej, potencjału i konkurencyjności lokalnej gospodarki, sytuacji materialnej mieszkańców.

W ostatnich latach najbardziej poprawiły się wskaźniki rynku pracy i kwalifikacji siły roboczej oraz lokalnego środowiska przyrodniczego, osiągając docelowo wartości dodatnie.

3.5.9. Miasto i Gmina Górzno

W przypadku Gminy Górzno kompleksowy obraz sytuacji społeczno-gospodarczej wygląda następująco.

Wykres 12: Wykres kompleksowy – Miasto i Gmina Górzno

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Tabela 23: Wykres kompleksowy – Miasto i Gmina Górzno

Nazwa obszaru	2017	2018	2019	2020	2021	Zmiana
1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki	-0,33	-0,36	-0,39	-0,42	-0,51	↘
2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej	-0,01	0,07	-0,18	-0,16	-0,15	↘
3. Sytuacja materialna mieszkańców	0,26	0,23	0,18	0,13	0,07	↘
4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)	-0,03	-0,14	-0,18	-0,27	-0,32	↘
5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury	0,04	0,02	0,08	0,02	-0,02	↓
6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie	-0,56	-0,15	-0,47	-0,38	-0,34	↗
7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy	0,12	0,36	0,14	0,28	0,28	↗
8. Poziom bezpieczeństwa	0,11	-0,11	0,02	-0,28	0,27	↗
9. Sytuacja demograficzna	1,07	0,63	1,20	1,34	0,86	↘
10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)	0,01	0,01	0,10	-0,05	-0,06	↓
11. Ład i struktura przestrzenna obszaru	-1,10	-1,11	-1,08	-1,08	-1,00	↗
12. Lokalne środowisko przyrodnicze	0,28	0,30	0,35	0,41	0,32	↗

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

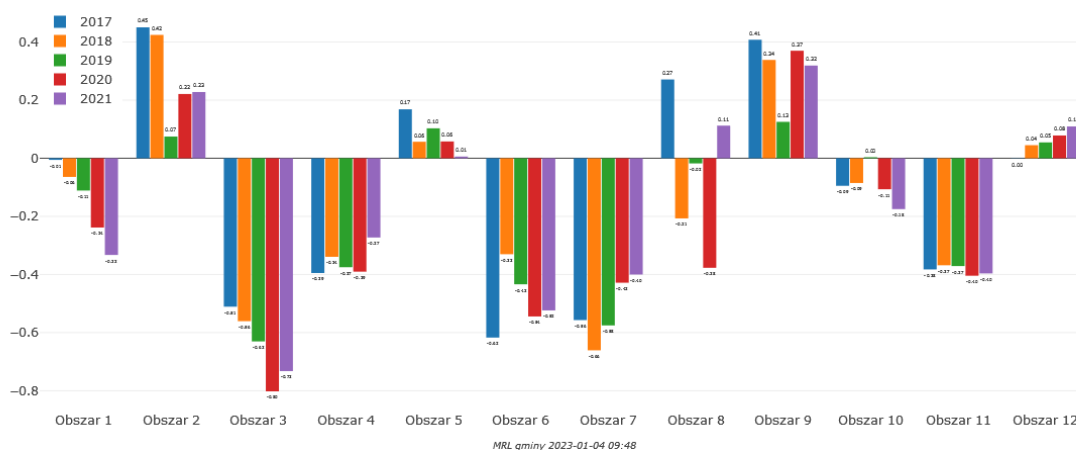
W przypadku Gminy Górzno najlepiej wygląda sytuacja w obszarach **sytuacji demograficznej, lokalnego środowiska przyrodniczego, zasobów instytucjonalnych, integracji i kapitału społecznego gminy, poziomu bezpieczeństwa**. Zdecydowanie najslabiej wypadają natomiast wskaźniki ładu i struktury przestrzennej, potencjału i konkurencyjności lokalnej gospodarki, dostępności i jakości zasobów mieszkaniowych w gminie, stanu finansów lokalnych.

W ostatnich latach najbardziej poprawiły się wskaźniki w obszarach zasobów instytucjonalnych, integracji i kapitału społecznego gminy, poziomu bezpieczeństwa i lokalnego środowiska przyrodniczego.

3.5.10. Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie

W przypadku Gminy Jabłonowo Pomorskie kompleksowy obraz sytuacji społeczno-gospodarczej wygląda następująco.

Wykres 13: Wykres kompleksowy – Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Tabela 24: Wykres kompleksowy – Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie

Nazwa obszaru	2017	2018	2019	2020	2021	Zmiana
1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki	-0,01	-0,06	-0,11	-0,24	-0,33	↘
2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej	0,45	0,42	0,07	0,22	0,23	↘
3. Sytuacja materialna mieszkańców	-0,51	-0,56	-0,63	-0,80	-0,73	↘
4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)	-0,39	-0,34	-0,37	-0,39	-0,27	↗
5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury	0,17	0,06	0,10	0,06	0,01	↘
6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie	-0,62	-0,33	-0,43	-0,54	-0,52	↗
7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy	-0,56	-0,66	-0,58	-0,43	-0,40	↗
8. Poziom bezpieczeństwa	0,27	-0,21	-0,02	-0,38	0,11	↘
9. Sytuacja demograficzna	0,41	0,34	0,13	0,37	0,32	↘
10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)	-0,09	-0,09	0,00	-0,11	-0,18	↘
11. Ład i struktura przestrzenna obszaru	-0,38	-0,37	-0,37	-0,40	-0,40	↘
12. Lokalne środowisko przyrodnicze	-0,00	0,04	0,05	0,08	0,11	↗

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

W przypadku Gminy Jabłonowo Pomorskie najlepiej wygląda sytuacja w obszarach **sytuacji demograficznej, rynku pracy i kwalifikacji siły roboczej, poziomu bezpieczeństwa i lokalnego środowiska przyrodniczego**. Zdecydowanie najslabiej wypadają natomiast wskaźniki sytuacji materialnej mieszkańców, dostępności i jakości zasobów mieszkaniowych w gminie, zasobów instytucjonalnych, integracji i kapitału społecznego gminy, ładu i struktury przestrzennej.

W ostatnich latach najbardziej poprawiły się wskaźniki w obszarach lokalnego środowiska przyrodniczego (osiągając wartości dodatnie), a także zasobów instytucjonalnych, integracji i kapitału społecznego gminy, dostępności i jakości zasobów mieszkaniowych w gminie oraz stanu finansów lokalnych, które nieco poprawiły wynik pomimo dalej ujemnych wskaźników (doganiają średnią).

4. WYNIKI BADAŃ I ANALIZ

4.1. WYMIAR INSTYTUCJONALNY

Dla realizacji zamierzeń strategicznych – wdrażania strategii rozwoju obszaru – niezbędne są odpowiednie instytucje – mające zaplecze, zasoby, narzędzia, kompetencje i motywacje do kompleksowego zarządzania procesem strategicznym.

Do tego niezbędny jest odpowiedni poziom rozwoju instytucjonalnego, rozumianego jako szeroki zakres działań, skupiający się na tworzeniu zasad i mechanizmów mających na celu podniesienie sprawności działania urzędów administracji samorządowej do realizacji zamierzeń strategicznych i współpracy międzypodmiotowej. Dotyczy to przede wszystkim zorganizowania odpowiednich struktur organizacyjnych, właściwych procedur działania, mechanizmów zapewniających udział społeczności lokalnej w zarządzaniu sprawami publicznymi oraz kompetentnych i sprawnych urzędników.

Mając na uwadze zmianę potrzeb społecznych (rozwój społeczeństwa obywatelskiego), a także stały postęp cywilizacyjny, zwłaszcza w sferze informatycznej, ważne jest aby jednostki administracji samorządowej mogły wypełniać zadania na miarę istniejących i pojawiających się potrzeb. Realizacja tego podejścia nawiązuje m.in. do zasad „nowego zarządzania publicznego” i koncepcji współuczestniczenia obywateli w zarządzaniu sprawami publicznymi.

W tym celu w procesie diagnostycznym przeprowadzona została ankieta wewnętrzna dla przedstawicieli samorządów OPPT Brodnicy. Celem przeprowadzonej analizy rozwoju instytucjonalnego był:

- Przegląd zaplecza instytucjonalnego poszczególnych samorządów
- Analiza poziomu istniejącej i potencjalnej współpracy w ramach obszaru
- Analiza gotowości i zdolności realizacji zadań i projektów strategicznych na poziomie ponadlokalnym

Pod kątem stabilności administracyjnej można stwierdzić, że w ponad połowie samorządów OPPT Brodnicy średnia rotacja kadr w ostatnich pięciu latach wyniosła do 5% rocznie, w trzech kolejnych do 10%, a tylko w jednym ponad 10% - świadczy to o stosunkowo dużej stabilności zaplecza administracyjnego i kontynuacji filozofii zarządzania jednostkami. Ponadto w większości urzędów pracownicy dzielą się swoją wiedzą z innymi osobami, często też tworzą zespoły zadaniowe do realizacji ponadstandardowych zadań. Nieco gorzej wygląda to w zakresie zastępowania się na stanowiskach – ale wynika to zazwyczaj z wielkości urzędów – gdzie jest niewielu pracowników i trudno znaleźć odpowiednie zastępstwo.

W urzędach pracuje dosyć podobna liczba osób – około 26-43 pracowników, nie licząc urzędu starostwa (102 osoby) i centralnego miasta Brodnicy (111 osób).

W ramach urzędów brakuje powszechnej tradycji regularnego spotykania się z przełożonymi i kierownikami – w ponad połowie urzędów takie spotkania mają charakter incydentalny lub nieregularny. Natomiast dla grupy 1/3 samorządów spotkania takie są regularne co najmniej raz w miesiącu.

Zasoby techniczne urzędów są oceniane zazwyczaj na wystarczające – pojawiają się potrzeby dotyczące dostosowania obiektów do reguł dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, modernizacji źródeł energii czy sieci informatycznej. W zakresie kadrowym samorządy zwracają uwagę na deficyt specjalistów dostępnych na rynku, szczególnie w obszarach technicznych, budownictwa, ochrony środowiska czy planowania przestrzennego. Jednocześnie wsparcia wymagają usługi zewnętrzne dotyczące zamówień publicznych, ale też prawnym, ochrony środowiska czy planowania przestrzennego.

Samorządy OPPT Brodnicy mają szereg doświadczeń we wzajemnej współpracy z pozostałymi samorządami obszaru, w różnych konfiguracjach – przy realizacji wspólnych wydarzeń, bieżących zadań, pojedynczych projektów czy działań długofalowych – w sposób nieformalny, ale też poprzez porozumienia międzygminne czy stowarzyszenie (np. Brodnica-Bartniczka) – nie współpracując jedynie w ramach struktur związków samorządowych.

Najczęstsze obszary tematyczne współpracy to grupy zakupowe, inwestycje budowy dróg i infrastruktury drogowej, ale też opieka zdrowotna, usług społeczne, budowa infrastruktury sieciowej komunalnej, edukacja czy inwestycje w turystykę i rekreację. Również za najbardziej udane przykłady wspólnych inwestycji wymieniane są inwestycje drogowe i pieszo-rowerowe (jako dobrze oceniane przez mieszkańców) czy stworzenie grupy zakupowej w obszarze energii elektrycznej w konkurencyjnych cenach.

Wewnątrz OPPT Brodnicy najczęściej kontakty utrzymują ze sobą przedstawiciele Powiatu brodnickiego, Jabłonowa Pomorskiego, Bobrowa i Gminy Brodnica. Ogólna atmosfera współpracy oraz poziom zaangażowania włodarzy oceniane są jako dobre lub bardzo dobre. Podejmowane działania dotyczące strategii OPPT Brodnicy oceniane są jako ważne, lub priorytetowe.

Jako kluczowe korzyści wymieniane są te elementy, które tworzą wspólnotę – określenie wspólnych potrzeb, zadań i wizji rozwoju, ale też możliwość wspólnego pozyskania dofinansowania na inwestycje. Z kolei największymi wyzwaniem będą zaangażowanie szerokiej liczby mieszkańców, ustalenie wspólnych kierunków, nie indywidualnych i w konsekwencji listy projektów kluczowych dla całego obszaru.

Szczegółowe podsumowanie ankiety instytucjonalnej znajduje się w załączniku nr 4 do niniejszego opracowania.

4.2. ANALIZA WZAJEMNYCH POWIĄZAŃ SPOŁECZNYCH, GOSPODARCZYCH, ŚRODOWISKOWYCH

Dla stworzenia strategii obejmującej obszar wykraczający poza jedną gminę konieczne jest zbadanie wewnętrznego potencjału i powiązań pomiędzy jednostkami. W tym celu zbadano opinie różnych grup na temat dostępności różnego rodzaju usług na terenie swojej gminy (zapewniona podaż na poziomie własnej gminy), dostępności usług poza własną gminą, ale wewnątrz obszaru OPPT Brodnicy (zapewniona podaż na poziomie powiatu), oraz braku niektórych usług na tym obszarze (deficyt podaży).

Celem przeprowadzonego badania było zbadanie przepływów ludzi w zakresie korzystania z usług na obszarze, zdobycie wiedzy na temat powiązań istniejących między samorządami oraz dokonanie samosprawdzenia w zakresie poziomu i charakteru wewnętrznych powiązań funkcjonalnych.

Dane pozyskano na dwa sposoby – z przeprowadzonych badań społecznych, poprzez specjalne pytanie w każdej z ankiet, oraz z przygotowanej przez przedstawicieli każdego samorządu matrycy bilansu usług – samooceny dostępności usług.

4.2.1. Opinie mieszkańców

Z przeprowadzonego badania mieszkańców wynika, że mieszkańcy obszaru na terenie swojej gminy korzystają zazwyczaj z podstawowych usług: zakupów produktów pierwszej potrzeby, edukacji podstawowej, podstawowej opieki zdrowotnej.

Natomiast z wielu usług korzystają poza obszarem swojego zamieszkania, w innej gminie na terenie powiatu, tj. edukacji ponadpodstawowej, zakupów artykułów AGD i przemysłowych, drobnych usług naprawczych, usług beauty (kosmetyczka, fryzjer), usług bankowych i finansowych czy doradztwa, ale też pracy zawodowej.

Natomiast poza terenem powiatu mieszkańcy korzystają ze specjalistycznych usług zdrowotnych czy usług kultury popularnej i wysokiej.

4.2.2. Opinie liderów

Z badania liderów wynika, że na terenie swojej gminy korzystają oni zazwyczaj z podstawowych usług: zakupów produktów pierwszej potrzeby, edukacji podstawowej, pracy zawodowej, usług budowlanych i remontowych oraz uprawiania sportu i rekreacji.

Natomiast z wielu usług korzystają poza obszarem swojego zamieszkania, w innej gminie na terenie powiatu, tj. edukacji ponadpodstawowej, podstawowej opieki

zdrowotnej, zakupów artykułów AGD i przemysłowych, drobnych usług naprawczych, usług beauty (kosmetyczka, fryzjer), usług bankowych i finansowych czy doradztwa.

Natomiast poza terenem powiatu liderzy korzystają ze specjalistycznych usług zdrowotnych czy usług kultury popularnej i wysokiej.

4.2.3. Opinie młodzieży

Z badania wynika, że młodzież na terenie swojej gminy korzysta zazwyczaj z podstawowych usług: zakupów produktów pierwszej potrzeby, usług beauty (kosmetyczka, fryzjer), podstawowej opieki zdrowotnej, drobnych usług naprawczych, uprawiania sportu i rekreacji.

Natomiast z wielu usług korzystają poza obszarem swojego zamieszkania, w innej gminie na terenie powiatu, tj. edukacji ponadpodstawowej, zakupów artykułów AGD i przemysłowych, usług związanych z gastronomią, specjalistycznych usług zdrowotnych.

Natomiast poza terenem powiatu młodzież korzysta z usług kultury popularnej i wysokiej.

4.2.4. Matryca bilansu usług

Z przygotowanej matrycy wynika, że następujące usługi realizowane są najczęściej na poziomie podstawowym – własnej gminy:

- zakupy produktów pierwszej potrzeby
- usługi rolnicze
- edukacja podstawowa, w tym przedszkola i żłobki
- uprawianie sportu i rekreacji

Na poziomie innej gminy powiatu (a tu wymieniano najczęściej Miasto Brodnica lub rzadziej Jabłonowo Pomorskie) realizowane są najczęściej poniższe usługi:

- zakupy w sieciach handlowych i targowiskach
- usługi beauty (kosmetyczka, fryzjer),
- podstawowa opieka zdrowotna,
- usługi rehabilitacyjne i opiekuńcze,
- drobne usługi naprawcze,
- usługi bankowe i finansowe czy doradztwo,
- imprezy sportowe i rekreacyjne.

Natomiast poza obszarem powiatu (najczęściej Toruń, Grudziądz, ale też Rypin, Nowe Miasto Lubawskie, Bydgoszcz) realizowane są usługi:

- doksztalcania się, studiów, kursów,
- zakupy artykułów AGD i przemysłowych,

- wsparcia otoczenia biznesu i przedsiębiorczości,
- specjalistycznej opieki zdrowotnej,
- usługi kultury popularnej i wysokiej.

4.2.5. Podsumowanie

Z przeprowadzonych badań i analizy wynika, że co do zasady obszar powiatu brodnickiego jest obszarem typowym i w typowy sposób samowystarczalnym – dostarczane są standardowe usługi na poziomie gmin wiejskich, następnie miasta centralnego, występuje również deficyt typowych usług dla obszarów, w których nie ma ośrodków o charakterze wojewódzkim.

Należy zwrócić natomiast uwagę na odchylenia od typowego rozkładu podaży w strukturze obszaru powiatowego. W tym przypadku zauważany jest deficyt miejsc do zakupu podstawowych produktów poprzez targowiska w niektórych gminach.

Na poziomie ośrodka powiatowego (Miasta Brodnicy), zauważalny jest brak odpowiedniego zaplecza usługowego w obszarze zakupów artykułów przemysłowych, odzieży, AGD, dobrej jakości edukacji w szkołach ponadpodstawowych, dostępności usług prawnych – dla których mieszkańcy równie często wyjeżdżają poza powiat.

Natomiast część usług, które w większym stopniu powinny być realizowane i dostępne na terenie powiatu (wysoka jakość i odpowiednia podaż) to specjalistyczna opieka zdrowotna (pomimo szpitala powiatowego), usługi i imprezy kultury popularnej i rozrywki oraz pop-kultury (brak odpowiedniej liczby, ale też jakości wydarzeń).

Czynnikami, które rozpraszają zdrową strukturę popytu i podaży usług publicznych i rynkowych na tym obszarze jest z pewnością brak silnego ośrodka miejskiego (o charakterze wojewódzkim lub subregionalnym) zapewniającego przestrzeń i atrakcyjność do realizacji usług publicznych i komercyjnych. Ważne jest również oddziaływanie dwóch ośrodków – Torunia i Bydgoszczy, które oferują pełen katalog usług w niewielkiej odległości od powiatu brodnickiego – co powoduje wyciąganie mieszkańców do tych ośrodków również po usługi pozornie dostępne w powiecie. Ważny jest również peryferyjny charakter powiatu – znajdującego się przy granicy z województwem warmińsko-mazurskim i znajdującymi się tam ośrodkami miejskimi i miejsko-wiejskimi.

4.3. WYNIKI BADAŃ SPOŁECZNYCH

Proces strategiczny, związany z opracowaniem raportu diagnostycznego obszaru OPPT Brodnicy, obejmował włączenie społeczności lokalnej (partycypację).

Elementem pośredniej partycypacji społecznej były trzy kluczowe badania opinii społecznej – mieszkańców (badanie powszechne), lokalnych liderów (kluczowi

interesariusze obszaru) oraz młodzieży (kluczowa grupa społeczna deklarująca swoją przyszłość).

4.3.1. Wyniki badań mieszkańców

Ankieta cieszyła się dużym zainteresowaniem (391 wypełnień), co pokazuje, że mieszkańcy są gotowi wypowiadać się w kwestii potrzeb i rozwoju miejsca, w którym mieszkają.

Jako najsilniejsze strony obszaru mieszkańcy wymieniają:

- Więzy i tradycje rodzinne,
- Atrakcyjność turystyczna (przyrodnicza i kulturowa)
- Jakość i czystość środowiska naturalnego (powietrza, wody, zieleni),
- Lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historię,
- Bezpieczeństwo.

Obszary jakie mieszkańcy najslabiej oceniają to:

- Wysokość zarobków i płac,
- Oferta usług zdrowotnych,
- Oferty pracy, rynek pracy,
- Komunikacja i transport zbiorowy,

Przedsięwzięcia jakie powinny być zrealizowane odpowiadają na najważniejsze problemy zauważane przez mieszkańców, tj.:

- Lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, itp.,
- Tworzenie nowych miejsc pracy,
- Stworzenie atrakcyjnej infrastruktury miejskiej (chodniki, przystanki, ścieżki rowerowe, obiekty sportowe)
- Lepsza i bardziej dostępna opieka zdrowotna (podstawowa i specjalistyczna).

Z badania wynika, że mieszkańcy obszaru na terenie swojej gminy korzystają zazwyczaj z podstawowych usług: zakupów produktów pierwszej potrzeby, edukacji podstawowej, podstawowej opieki zdrowotnej.

Natomiast z wielu usług korzystają poza obszarem swojego zamieszkania, w innej gminie na terenie powiatu, tj. edukacji ponadpodstawowej, zakupów artykułów AGD i przemysłowych, drobnych usług naprawczych, usług beauty (kosmetyczka, fryzjer), usług bankowych i finansowych czy doradztwa, ale też pracy zawodowej.

Natomiast poza terenem powiatu mieszkańcy korzystają ze specjalistycznych usług zdrowotnych czy usług kultury popularnej i wysokiej.

Ankietę wypełniło zdecydowanie więcej kobiet ponad 66% można wysunąć wniosek, że kobiety są osobami bardziej zaangażowanymi w życie społeczności lokalnej. Ponadto najczęściej wypełnień zauważa się wśród mieszkańców w szczycie swojej aktywności zawodowej 31-45 lat i z wykształceniem wyższym.

Szczegółowe podsumowanie badania mieszkańców znajduje się w załączniku nr 1 do niniejszego opracowania.

4.3.2. Wyniki badań liderów

W badaniu liderów wzięli udział ściśle wyselekcjonowani przedstawiciele różnych środowisk – publicznego, społecznego, gospodarczego i opiniotwórczego (wysokie zróżnicowanie i reprezentatywność), mający najczęściej konstruktywnych i cennych uwag i komentarzy z punktu widzenia rozwoju obszaru.

Jako najsilniejsze strony obszaru liderzy wymieniają:

- Bezpieczeństwo
- Jakość i czystość środowiska naturalnego (powietrza, wody, zieleni),
- Warunki do rolnictwa – prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego,
- Estetyka otoczenia i jakość przestrzeni publicznej,
- Atrakcyjność turystyczna (przyrodnicza i kulturowa).

Obszary jakie liderzy najsłabiej oceniają to:

- Komunikacja i transport zbiorowy,
- Oferta usług zdrowotnych,
- Wysokość zarobków i płac,
- Oferty pracy, rynek pracy.

Aby poprawić warunki życia i zachęcić zwłaszcza młodych mieszkańców do pozostania bądź powrotu na obszar powiatu według liderów, w pierwszej kolejności powinny zostać poczynione następujące działania:

- Tworzenie nowych miejsc pracy,
- Lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, itp.,
- Stworzenie atrakcyjnej infrastruktury miejskiej (chodniki, przystanki, ścieżki rowerowe, obiekty sportowe)
- Lepsza i bardziej dostępna opieka zdrowotna (podstawowa i specjalistyczna),
- Atrakcyjna oferta kulturalna i spędzania wolnego czasu,
- Wsparcie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, większa dostępność mieszkań.

Przedsięwzięcia te w pełni odpowiadają największym deficytom obszaru powiatu zdefiniowanym przez lokalnych liderów.

Z badania wynika, że liderzy obszaru na terenie swojej gminy korzystają zazwyczaj z podstawowych usług: zakupów produktów pierwszej potrzeby, edukacji podstawowej, pracy zawodowej, usług budowlanych i remontowych oraz uprawiania sportu i rekreacji.

Natomiast z wielu usług korzystają poza obszarem swojego zamieszkania, w innej gminie na terenie powiatu, tj. edukacji ponadpodstawowej, podstawowej opieki zdrowotnej, zakupów artykułów AGD i przemysłowych, drobnych usług naprawczych, usług beauty (kosmetyczka, fryzjer), usług bankowych i finansowych czy doradztwa.

Natomiast poza terenem powiatu liderzy korzystają ze specjalistycznych usług zdrowotnych czy usług kultury popularnej i wysokiej.

Szczegółowe podsumowanie badania liderów znajduje się w załączniku nr 2 do niniejszego opracowania.

4.3.3. Wyniki badań młodzieży

Badanie młodzieży przeprowadzone zostało wśród 499 uczniów ostatnich klas szkół średnich – techników, liceów i szkół branżowych, którzy stanowią bardzo istotną grupę podejmującą wkrótce decyzję o pozostaniu w lokalnym środowisku społecznym i zawodowym, lub opuszczeniu miejsca zamieszkania (migracja).

Do mieszkania w gminie/miejscowości na obszarze OPPT Brodnicy zachęcają przede wszystkim:

- Więzy i tradycje rodzinne,
- Relacje międzyludzkie: z sąsiadami, przyjaciółmi, znajomymi
- Jakość i czystość środowiska naturalnego (powietrza, wody, zieleni),
- Bezpieczeństwo,
- Estetyka otoczenia i jakość przestrzeni publicznej,
- Atrakcyjność turystyczna (przyrodnicza i kulturowa).

Natomiast do opuszczenia przekonuje przede wszystkim:

- Wysokość zarobków i płac,
- Oferty pracy, rynek pracy,
- Oferta usług zdrowotnych,
- Warunki dla przedsiębiorczości (otwarcia i prowadzenia własnej firmy),
- Oferta handlowa i usług rynkowych dla mieszkańców i firm

Najpilniejszymi do realizacji przedsięwzięciami, które przyczyniłyby się do pozostania młodych ludzi na obszarze powiatu są:

- Tworzenie nowych miejsc pracy,
- Lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, itp.,

- Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości, zakładania własnych firm, samozatrudnienia,
- Lepsza i bardziej dostępna opieka zdrowotna (podstawowa i specjalistyczna),
- Atrakcyjna oferta kulturalna i spędzania czasu wolnego,
- Stworzenie atrakcyjnej infrastruktury miejskiej (chodniki, przystanki, ścieżki rowerowe, obiekty sportowe),
- Lepsza i szersza oferta edukacyjna (szkolnictwo zawodowe, podnoszenie kwalifikacji, studia, staże, praktyki).

Po zakończeniu szkoły średniej 1/3 uczniów zamierza jednocześnie kontynuować naukę i pracować, a 1/3 uczniów zamierza zakończyć edukację i tylko pracować. 1/5 zamierza tylko kontynuować naukę, a pozostali jeszcze nie mają sprecyzowanych planów. Natomiast aż 40% młodzieży zamierza kontynuować naukę poza terenem województwa kujawsko-pomorskiego i tam się realizować. Jednocześnie 30% młodzieży zamierza mieszkać i pracować poza województwem, a dodatkowe 20% chciałoby mieszkać i pracować za granicą. Jedynie niewiele ponad 20% młodzieży chciałoby mieszkać na terenie obecnej gminy, z czego tylko połowa chciałaby w tej gminie pracować.

Młodzież chciałaby pracować przede wszystkim w handlu, usługach (np. hotele, restauracje, usługi beauty itd.), kulturze i rozrywce i branżach nowych technologii. Natomiast prawie połowa badanych stwierdziła, że potrzebuje uzupełnić swoją wiedzę i kompetencje związane z praktycznymi umiejętnościami związanymi z zawodem. Co trzeci ankietowany zwracał też uwagę na potrzebę wzmocnienia kompetencji językowych i wiedzy jak efektywnie szukać pracy.

Wśród najważniejszych aspektów życia młodzież wymieniała:

- Rodzina, małżeństwo, dzieci,
- Dobrobyt, stabilność finansowa i niezależność ekonomiczna,
- Spokojne życie bez kłopotów, konfliktów,
- Znajomi i przyjaciele.

Z badania wynika, że młodzież na terenie swojej gminy korzysta zazwyczaj z podstawowych usług: zakupów produktów pierwszej potrzeby, usług beauty (kosmetyczka, fryzjer), podstawowej opieki zdrowotnej, drobnych usług naprawczych, uprawiania sportu i rekreacji.

Natomiast z wielu usług korzystają poza obszarem swojego zamieszkania, w innej gminie na terenie powiatu, tj. edukacji ponadpodstawowej, zakupów artykułów AGD i przemysłowych, usług związanych z gastronomią, specjalistycznych usług zdrowotnych.

Natomiast poza terenem powiatu młodzież korzysta z usług kultury popularnej i wysokiej.

Szczegółowe podsumowanie badania młodzieży znajduje się w załączniku nr 3 do niniejszego opracowania.

4.3.4. Wspólne wnioski

Analizując wnioski z przeprowadzone badań wśród mieszkańców OPPT Brodnicy, lokalnych liderów i młodzieży, można wyciągnąć wspólne wnioski i spostrzeżenia.

Wszyscy badani jako **najsilniejsze strony** obszaru powiatu brodnickiego wymieniali:

- **Jakość i czystość środowiska naturalnego (powietrza, wody, zieleni),**
- **Bezpieczeństwo,**
- **Atrakcyjność turystyczna (przyrodnicza i kulturowa)**

Dla mieszkańców i młodzieży równie ważne okazały się:

- Więzy i tradycje rodzinne

Dla liderów i młodzieży:

- Estetyka otoczenia i jakość przestrzeni publicznej

A dla każdej z tych grup indywidualnie:

- Lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historię (mieszkańcy),
- Estetyka otoczenia i jakość przestrzeni publicznej (liderzy),
- Relacje międzyludzkie: z sąsiadami, przyjaciółmi, znajomymi (młodzież),

Wszyscy badani jako **najsłabiej oceniane obszary** powiatu brodnickiego wymieniali:

- **Wysokość zarobków i płac,**
- **Oferty pracy, rynek pracy,**
- **Oferta usług zdrowotnych.**

Dla mieszkańców i liderów wspólnym deficytem był również:

- Komunikacja i transport zbiorowy,

Natomiast indywidualnie, dla młodzieży były to jeszcze:

- Warunki dla przedsiębiorczości (otwarcia i prowadzenia własnej firmy),
- Oferta handlowa i usług rynkowych dla mieszkańców i firm

Najważniejsze przedsięwzięcia, jakie powinny być zrealizowane zdaniem wszystkich badanych to:

- Lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, itp.,

- Tworzenie nowych miejsc pracy,
- Stworzenie atrakcyjnej infrastruktury miejskiej (chodniki, przystanki, ścieżki rowerowe, obiekty sportowe),
- Lepsza i bardziej dostępna opieka zdrowotna (podstawowa i specjalistyczna).

Dodatkowo zdaniem liderów potrzebne są jeszcze:

- Atrakcyjna oferta kulturalna i spędzania wolnego czasu,
- Wsparcie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, większa dostępność mieszkań.

A w opinii młodych ludzi należy dodatkowo zainwestować w:

- Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości, zakładania własnych firm, samozatrudnienia,
- Atrakcyjna oferta kulturalna i spędzania czasu wolnego,
- Lepsza i szersza oferta edukacyjna (szkolnictwo zawodowe, podnoszenie kwalifikacji, studia, staże, praktyki).

5. ANALIZA POTENCJAŁÓW, PROBLEMÓW I POTRZEB ROZWOJOWYCH

5.1. KLUCZOWE POTENCJAŁY

Potencjały obszaru OPPT Brodnicy to przede wszystkim posiadane zasoby, oferowane produkty i usługi, które przynoszą lub mogą przynieść korzyści bezpośrednie (dochody) lub pośrednie poprzez wytworzenie wartości dodanej dla mieszkańców i interesariuszy obszaru. Potencjały to **możliwości rozwoju, zbudowane na kompetencjach, sprawnościach i posiadanych zasobach**, a także na umiejętnym korzystaniu z zasobów otoczenia, które mają służyć osiągnięciu określonych celów lub kierunków rozwojowych.

Potencjały możemy podzielić na dwie kategorie: **zasobów** i **produktów**. Zostały one zidentyfikowane w trakcie przeprowadzonej diagnozy w procesie warsztatowym, podczas mapowania i rangowania obu tych kategorii czynników, według oceny możliwości ich wykorzystania, unikalności (dla zasobów) oraz wartości dodanej i potencjału rozwoju (dla produktów).

Zasoby, czyli to, co mamy, stanowią charakterystyczne, nieprzetworzone i użyteczne elementy, materialne lub niematerialne, które są potrzebne do tworzenia produktów, usług i ofert, tj. środowisko naturalne, istniejąca infrastruktura i instytucje, ludzie i ich umiejętności, tradycje, wydarzenia historyczne, itd.

Produkty, czyli to, co wytwarzamy, to konkretne rzeczy materialne i niematerialne, zdarzenia, usługi, które są oferowane i przynoszą korzyść bezpośrednią (dochody) lub pośrednią wyrażoną przez wartość dodaną dla obszaru, dla mieszkańców, dla interesariuszy, tj. produkty regionalne, znane zakłady pracy, parki narodowe, wydarzenia cykliczne, znane szlaki turystyczne, szczególne oferty inwestycyjne, standard realizacji usług, itd.

W zakresie **kluczowych zasobów z poziomu całego obszaru** zidentyfikowano i sklasyfikowano je według poniższego zestawienia osobno wg dwóch kryteriów:

- Wysoka możliwość wykorzystania zasobu dla generowania łańcuchów produktów lokalnych
- Wysoka unikalność zasobu (wyjątkowość)

Tabela 25: Kluczowe zasoby OPPT Brodnicy

Zasoby OPPT Brodnicy
KRYTERIUM: MOŻLIWOŚĆ GENEROWANIA PRODUKTÓW
Środowisko naturalne z czystym powietrzem
Występowanie form ochrony przyrody (parki krajobrazowe, Natura 2000)
Bogactwo historyczne i kulturowe (zabytki, historia, twórczość ludowa)
Dostępność terenów pod inwestycje publiczne i gospodarcze
Liczne organizacje pozarządowe (Stowarzyszenia, KGW, OSP, itd.)
Teren rolniczy
KRYTERIUM: UNIKALNOŚĆ
Środowisko naturalne z czystym powietrzem
Występowanie form ochrony przyrody (parki krajobrazowe, Natura 2000)
Bogactwo historyczne i kulturowe (zabytki, historia, twórczość ludowa)
Dostępność terenów pod inwestycje publiczne i gospodarcze
Dostępny węzeł kolejowy i droga krajowa
Granica pozaborowa (zabór pruski i rosyjski)

Źródło: Opracowanie własne

W zakresie **kluczowych produktów z poziomu całego obszaru** zidentyfikowano i sklasyfikowano je według poniższego zestawienia osobno wg dwóch kryteriów:

- Wysoka wartość dodana i generowanie korzyści
- Wysoki potencjał i perspektywa rozwoju

Tabela 26: Kluczowe produkty OPPT Brodnicy

Produkty OPPT Brodnicy
KRYTERIUM: GENEROWANIE KORZYŚCI
Produkty regionalne i ekologiczne (np. Kajmak, sery, miody, nalewki, itd.)
Walory środowiskowe obszaru, w tym Parki Krajobrazowe, rzeka Drwęża i rezerваты przyrody
Oferta rekreacyjna i agroturystyczna
Duże zakłady pracy, w tym z kapitałem zagranicznym (np. Sits, Vorwerk)
Cykliczne wydarzenia i imprezy kulturalne i sportowe (np.. Jarmark Międzynarodowy, Mazuria MTB, spływy kajakowe)
Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna
KRYTERIUM: POTENCJAŁ ROZWOJU
Produkty regionalne i ekologiczne (np. Kajmak, sery, miody, nalewki, itd.)
Walory środowiskowe obszaru, w tym Parki Krajobrazowe, rzeka Drwęża i rezerваты przyrody
Oferta rekreacyjna i agroturystyczna
Duże zakłady pracy, w tym z kapitałem zagranicznym (np. Sits, Vorwerk)
Cykliczne wydarzenia i imprezy kulturalne i sportowe (np.. Jarmark Międzynarodowy, Mazuria MTB, spływy kajakowe)
Atrakcyjne miejsca: Izba rybacka w Płowężu, Osada Milewita i Gród Foluszek i inne

Źródło: Opracowanie własne

Dzięki temu procesowi, przeprowadzonemu z udziałem szerszej grupy interesariuszy w formie warsztatowej, w efekcie udało się wyselekcjonować i ocenić potencjał lokalnych zasobów, które mogą być wykorzystane dla generowania łańcuchów produktów, oraz zidentyfikować kluczowe produkty, o największym **potencjale rozwoju i generujących największe korzyści dla lokalnej społeczności**.

Podsumowując kluczowe zasoby obszaru można zauważyć, iż wyróżnia się on atrakcyjnymi walorami środowiskowymi i krajobrazowymi – czystym powietrzem, wysokim stopniem zalesienia, licznymi akwenami wodnymi, rzekami i jeziorami. Charakterystycznym i ważnym zasobem, do wykorzystania, mogą być szczególnie liczne formy ochrony przyrody – parki krajobrazowe, obszary Natura 2000 – które stanowią wartość wyjątkową pod kątem naturalnego środowiska. Innym ważnym zasobem jest szerokie bogactwo historyczne i kulturowe – liczne zabytki, obiekty historyczne, wydarzenia historyczne, czy lokalna twórczość ludowa.

Charakterystycznym zasobem przestrzennym jest też stosunkowo duża dostępność terenów pod różne inwestycje publiczne (np. ścieżki rowerowe, obiekty sportowe, energetykę i OZE), ale też gospodarcze (tereny inwestycyjne i przemysłowe).

Z punktu widzenia dostępnych produktów na terenie powiatu, wartością, która już jest wykorzystywana i ma jeszcze bardzo duży potencjał do wykorzystania to walory środowiskowe – czysta i zielona przestrzeń, rzeka Drwęża i jej otoczenie, rezerваты przyrody czy ogólnodostępne czyste powietrze. Szczególnie ważne znaczenie mają

również istniejące i rozwijające się produkty regionalne i ekologiczne, tj. Kajmak, sery, miody, nalewki, octy i inne produkty związane z naturalnym i czystym środowiskiem. Ważnym aspektem uzupełniającym jest coraz lepsza oferta rekreacyjna, sportowa i agroturystyczna, z której korzystają mieszkańcy, ale również turyści zewnętrznymi. Atrakcyjne wydarzenia i imprezy cykliczne, stanowią ważne uzupełnienie oferty czasu wolnego i sposobów aktywności mieszkańców. Istotne znaczenie mają również duże zakłady pracy, w tym również z kapitałem zagranicznym (np. Vorwerk), które ulokowały swoje obiekty na tym terenie (szczególnie w strefie przemysłowej w Brodnicy) i przynoszą realne korzyści materialne, tworząc również miejsca pracy.

5.1.1. Podsumowanie zidentyfikowanych potencjałów

Podsumowując zdiagnozowany potencjał obszaru, to w dużej mierze stanowią go **zasoby naturalne obszaru**, które zasadniczo nie są wykorzystywane w pełni ich możliwości. Analizując kluczowe produkty powiązane z występującymi zasobami, należy zauważyć, iż promocja walorów regionu takich jak zasoby przyrodnicze, występowanie parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody, zabytki i zasoby historyczne, związane z nimi produkty lokalne (ekologiczne) stanowią najwyższą wartość dla obszaru.

Na tej bazie wyłania się również **generalna funkcja turystyczno-rekreacyjna** obszaru, jako miejsca w duchu slow-life, gdzie panuje duża równowaga między życiem zawodowym, rodzinnym i czasem wolnym. Jako miejsce do odpoczynku, o **mniejszym tempie życia** od większych ośrodków miejskich, które gwarantuje otoczenie przyrodnicze i naturę o najwyższej, nieprzetworzonej jakości. Również miejsce **zdrowej aktywności turystycznej, rekreacyjnej, sportowej, kulturalnej i gospodarczej**, nastawionej na świadome współistnienie i korzystanie z istniejących zasobów naturalnych i kulturowych w celu tworzenia wysokiej jakości produktów i marek lokalnych.

5.2. KLUCZOWE PROBLEMY

Problemy – bariery rozwojowe – to zjawiska lub czynniki (wewnętrzne i zewnętrzne), które **uniemożliwiają lub utrudniają realizację kierunków lub celów rozwojowych**. Składają się na nie niekorzystne zjawiska, niewykorzystane potencjały, istniejąca sytuacja negatywna, niekorzystne warunki (zamiast pożądaných), itd. W trakcie procesu diagnostycznego, metodą warsztatową, wyodrębniono problemy kluczowe, które wynikają z innych problemów pośrednich / przyczyn, i które mogą generować wiele odczuwalnych skutków / trudności, wspólnych dla całego środowiska społeczno-gospodarczego. Deficyty te budowane są

w układzie tzw. **drzewa problemów**, czyli matrycy logicznej, uporządkowanej w układzie:

- **przyczyna → problem → skutek**

W ramach budowania matrycy logicznej, poza określeniem samych problemów zasadniczych, diagnozowano również, co powoduje dany problem oraz jakie negatywne efekty przynosi. Identyfikując podstawowe bariery rozwojowe i problemy dotyczące całego obszaru dokonano ich grupowania na obszary tematyczne, w wymiarach gospodarczym, społecznym i środowiskowo-przestrzennym. Dokonano także analizy **związków przyczynowo-skutkowych** i wskazania problemu kluczowego, generującego najwięcej problemów, którego skutki są najszersze i najbardziej odczuwalne dla interesariuszy.

Wypracowane drzewo problemów, wraz z ich przyczynami i skutkami prezentują poniższe matryce logiczne – wyodrębnione dla kluczowych wymiarów: społecznego, gospodarczego i środowiskowo-przestrzennego.

Drzewo problemów w **wymiarze społecznym** jak poniżej:

Tabela 27: Matryca logiczna - drzewo problemów – wymiar społeczny

WYMIAR SPOŁECZNY		
PRZYCZYNA	PROBLEM KLUCZOWY	SKUTEK
1 niewystarczająca infrastruktura edukacyjna (żłobki, przedszkola, szkoły wyższe) 2 niewielki zasób mieszkań komunalnych i niskie zainteresowanie deweloperów 3 ograniczona dostępność od specjalistycznych usług medycznych 4 brak oferty czasu wolnego i samorealizacji 5 słabe skomunikowanie z ośrodkami zewnętrznymi	NIEWYSTARCZAJĄCA DOSTĘPNOŚĆ DO KLUCZOWYCH USŁUG PUBLICZNYCH – EDUKACYJNYCH, MIESZKANIOWYCH, ZDROWOTNYCH, CZASU WOLNEGO	1 migracje do większych ośrodków 2 niska atrakcyjność obszaru (społeczna, gospodarcza) 3 problemy zdrowotne 4 negatywne skutki społeczne (pomoc społeczna) 5 brak możliwości rozwoju mieszkańców
PROBLEMY UZUPEŁNIAJĄCE		
1 niski przyrost naturalny 2 migracje do większych ośrodków 3 niewystarczający napływ nowych mieszkańców 4 starzenie się społeczeństwa	Negatywne zmiany demograficzne	1 ograniczony rozwój 2 brak zastępowalności społecznej 3 wysokie koszty usług społecznych (infrastruktura, usługi senioralne) 4 brak pracowników do sektora gospodarczego
1 niewystarczająca infrastruktura wewnętrzna (żłobki, przedszkola, szkoły wyższe) 2 brak ośrodków i szkół wyższych 3 słabe skomunikowanie z ośrodkami zewnętrznymi	Brak pełnego dostępu do usług publicznych (np. edukacja, medycyna)	1 migracje do większych ośrodków 2 problemy zdrowotne i społeczne 3 niska atrakcyjność obszaru (społeczna, gospodarcza) 4 brak stabilizacji rozwojowej 5 wzrost ilości korzystających z pomocy społecznej
1 brak oferty czasu wolnego 2 brak możliwości samorealizacji i rozwoju 3 sezonowa infrastruktura	Brak oferty czasu wolnego	1 niska atrakcyjność obszaru (społeczna, gospodarcza) 2 brak możliwości rozwoju 3 osłabienie więzi społecznych 4 zanikanie świadomości lokalnej (tożsamości historycznej i kulturalnej)
1 wyludnianie się społeczeństwa 2 niski poziom integracji i tożsamości lokalnej 3 niski poziom wykształcenia i świadomości	Niska aktywność społeczna	1 dziedziczenie biedy powodujące stały, niski poziom życia 2 ubóstwo i bezrobocie 3 niski poziom przedsiębiorczości i angażowania społecznego 4 niskie poczucie lokalnej tożsamości (migracje) 5 osłabienie więzi społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Głównym problemem społecznym jest **niewystarczająca infrastruktura wewnętrzna**, w tym edukacyjna, mieszkaniowa, zdrowotna i czasu wolnego.

Brakuje odpowiedniej liczby i jakości usług żłobków i przedszkoli, ale także możliwości uczenia się przez całe życie, czy poza systemem (kursy, szkolenia, itd.).

Brakuje infrastruktury mieszkaniowej, niezbędnej do osiedlania się, zarówno komunalnej, jak i prywatnej. Usługi leczenia specjalistycznego są na niezadowalającym poziomie, powodując w konsekwencji liczne powikłania zdrowotne i społeczne. Brak też odpowiedniej siatki oferty czasu wolnego – rekreacji, turystyki, sportu, kultury czy samorealizacji.

Wpływa to negatywnie na zmiany demograficzne, powodując wyludnianie się miejscowości, niską dzietność mieszkańców oraz starzenie się społeczeństwa. Jednocześnie dużym wyzwaniem jest niewystarczająca aktywność społeczna i obywatelska, która, pomimo wyjątków, powoduje osłabienie lokalnej tożsamości, więzi społecznych i przywiązania do miejsca pochodzenia, a w konsekwencji również negatywne skutki społeczne.

Drzewo problemów w **wymiarze gospodarczym** jak poniżej:

Tabela 28: Matryca logiczna - drzewo problemów – wymiar gospodarczy

WYMIAR GOSPODARCZY		
PRZYCZYNA	PROBLEM KLUCZOWY	SKUTEK
1 Niewystarczająca przestrzeń wydzielona do prowadzenia działalności gospodarczej (inkubatory, strefy, itd.), szczególnie na terenach wiejskich 2 Niewystarczająca oferta do prowadzenia działalności gospodarczej dla małych i średnich przedsiębiorstw 3 Brak pełnego dostępu do szerokopasmowego internetu 4 Brak dostępnej sieci komunikacyjnej i transportowej 5 Brak kompleksowej oferty wspierającej rozwój przedsiębiorczości (edukacja, doradztwo, IOB, itd.) 6 Niestabilne warunki zewnętrzne (prawo, recesja, Covid, itd.)	NIEWYSTARCZAJĄCE WARUNKI DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, SZCZEGÓLNIE NA TERENACH WIEJSKICH – INFRASTRUKTURA, PRZESTRZEŃ, INTERNET, KOMUNIKACJA, USŁUGI	1 Stałe migracje mieszkańców w celach gospodarczych 2 Utrzymywanie się niskopłatnych ofert pracy 3 Zwiększone bezrobocie i koszty społeczne 4 Niska atrakcyjność do lokowania nowych przedsiębiorstw 5 Niski poziom innowacyjności obszaru 6 Stagnacja gospodarcza
PROBLEMY UZUPEŁNIAJĄCE		
1 rozproszenie przestrzenne i długość siatki drogowej 2 położenie poza centrami gospodarczymi, poza głównymi trasami komunikacyjnymi 3 niska atrakcyjność obszaru (rozwój IT) 4 brak infrastruktury teletechnicznej oferującej pracę zdalną 5 Liczne obszary chronione utrudniające tworzenie stref gospodarczych	Niewystarczająca infrastruktura gospodarcza – tereny inwestycyjne i siatka komunikacyjna (drogowa, kolejowa, gazowa, IT)	1 brak lokowania nowych przedsiębiorstw 2 stałe migracje ludności w celach gospodarczych 3 zwiększone bezrobocie i koszty społeczne 4 utrzymywanie się niskopłatnych ofert pracy

1 nieprzewidywalne przyczyny: Covid, recesja, inflacja 2 niestabilne warunki prawne (zmiany prawa podatkowego) 3 brak stabilnego sektora gospodarczego w regionie 4 wysoki udział wsparcia pomocy społecznej	Niestabilne warunki prowadzenia działalności gospodarczej	1 niski poziom przedsiębiorczości 2 brak zakładania nowych przedsiębiorstw (szczególnie JDG) 3 zwiększone bezrobocie i koszty społeczne
1 Zaniedbania edukacyjne 2 Brak rozwoju przedsiębiorczości 3 Brak dostępu do szkół wyższych 4 Niska atrakcyjność do osiedlania się	Niski zasób wykwalifikowanej siły roboczej	1 Utrzymywanie się niskopłatnych ofert pracy 2 Stałe migracje ludności w celach gospodarczych 3 Brak stabilizacji gospodarczej obszaru 4 Niski poziom innowacyjności obszaru
1 Brak oferty i przestrzeni do zbytu 2 Rozproszenie producentów 3 Brak przetwórstwa 4 Niski poziom współpracy	Niewykorzystany potencjał produktów lokalnych	1 Rozproszenie ofert 2 Niska konkurencyjność produktów 3 Brak marki produktu lokalnego 4 Ograniczona dostępność do produktów

Źródło: Opracowanie własne

Jednym z głównych problemów gospodarczych OPPT Brodnicy jest niewystarczająca infrastruktura i oferta gospodarcza, w tym zły stan dróg i brak rozwiniętej siatki kolejowej, ale też dostęp do terenów inwestycyjnych, stref gospodarczych czy przemysłowych, szczególnie na terenach wiejskich. Ponadto niestabilne warunki prowadzenia działalności gospodarczej dodatkowo utrudniają rozwój regionu, co z kolei ma wpływ na dywersyfikację rynku pracy i jego innowacyjność (podejmowanie ryzyka).

Innowacyjność jest jedną z ważniejszych kierunków rozwoju przedsiębiorstw. Jej celem jest rozwój przedsiębiorstw poprzez pełne wykorzystanie jego obecnych zasobów i możliwości oraz otwarcie się na nowe rynki. Przyczyną obecnej sytuacji są nie tylko przewidywalne względy gospodarcze. Składa się też na to np. COVID, czy rekordowa inflacja i spowolnienie gospodarcze. Położenie geograficzne (odległość od znaczących ośrodków miejskich, a tym samym szlaków komunikacyjnych) oraz brak szczególnej promocji ma znaczący wpływ na rozwój gospodarczy, szczególnie rozwoju produktów lokalnych.

Całość można uzupełnić jeszcze niskim zasobem i kapitałem lokalnej siły roboczej, powodującym utrzymywanie się z niskopłatnych zajęć, ale też ograniczającym powstawanie oddolnych, indywidualnych przedsiębiorstw oferujących atrakcyjne warunki pracy.

Drzewo problemów w **wymiarze środowiskowo-przestrzennym** jak poniżej:

Tabela 29: Matryca logiczna - drzewo problemów – wymiar środowiskowo-przestrzenny

WYMIAR ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY		
PRZYCZYNA	PROBLEM KLUCZOWY	SKUTEK
1 Brak rozwiniętej siatki połączeń alternatywnych (pieszo-rowerowych) 2 Niska świadomość ekologiczna 3 Wysokie koszty działań i inwestycji ekologicznych 4 Ograniczenia formalne i prawne	NIEWYKORZYSTANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO W SPOSÓB ZRÓWNOWAŻONY	1 Migracje mieszkańców 2 Ograniczona atrakcyjność turystyczna 3 Utrata potencjału naturalnego 4 Zanieczyszczenie powietrza, wód, gleby 5 Niska atrakcyjność obszaru
PROBLEMY UZUPEŁNIAJĄCE		
1 Rozproszenie obszarów zamieszkania 2 Niewystarczająca jakość siatki drogowej 3 Brak rozwiniętej siatki połączeń alternatywnych (pieszo-rowerowych) 4 Brak dostępności do transportu publicznego	Niewystarczająca dostępność komunikacyjna	1 Wysokie koszty inwestycji 2 Ograniczony dostęp do usług publicznych 3 Migracje mieszkańców 4 Ograniczona atrakcyjność turystyczna 5 Niski poziom bezpieczeństwa drogowego 6 Niski poziom ekologiczności
1 Brak świadomości i edukacji 2 Niski poziom ekologiczności 3 Wysokie koszty działań ekologicznych 4 Ograniczenia formalne i prawne	Niewykorzystane zasoby środowiska naturalnego	1 Utrata potencjału naturalnego 2 Zanieczyszczenie powietrza, wód, gleby 3 Brak infrastruktury OZE - energii odnawialnej 4 Niska atrakcyjność obszaru 5 Migracje mieszkańców
1 Brak planów zagospodarowania przestrzennego 2 Wysokie koszty planowania 3 Szybkie tempo zmian urbanizacyjnych	Deficyty instrumentów zagospodarowania przestrzennego	1 niska atrakcyjność gospodarcza 2 podwyższone koszty inwestycji 3 ograniczone zakresy rozwoju 4 brak ładu przestrzennego
1 znaczny udział chronionych terenów zielonych 2 brak alternatywnych inwestycji na terenach zielonych (wiedza, innowacje) 3 skomplikowany proces prowadzenia inwestycji 4 brak inwentaryzacji i planów 5 Kryzys klimatyczny	Ograniczenia środowiskowe	1 niska atrakcyjność gospodarcza 2 podwyższone koszty inwestycji 3 ograniczone zakresy rozwoju 4 utrata zasobów naturalnych

Źródło: Opracowanie własne

Problemy środowiskowo-przestrzenne są bardzo wyraźnie zarysowane na obszarze powiatu. Niewątpliwym atutem, ale również znacznym utrudnieniem i ograniczeniem, jest wysoka lesistość i liczne tereny zielone podlegające ochronie oraz ich niedostępność właścicielska. Znaczny udział terenów chronionych sprawia, iż ograniczone są możliwości rozwojowe na tych terenach. Alternatywą dla gałęzi typowo gospodarczej wydają się atuty środowiskowe (turystyka, produkty lokalne) oraz sieci ścieżek pieszo-rowerowych w tych obszarach, ale ich infrastruktura jest niewystarczająca lub niskiej jakości (stan). Brakuje również połączeń rowerowych między gminami, które zachęcałyby do sprawnej komunikacji, ale także poznawania

walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszaru. W tym zakresie wybrzmiewa potrzeba wykorzystywania zasobów środowiskowych w sposób zrównoważony, nie agresywny, krótkofalowy.

Skutkiem braku długofalowej polityki przestrzennej jest niski ład przestrzenny, ale też niska atrakcyjność dla potencjalnych inwestorów i przedsiębiorców. Dodatkowo znaczna ilość i długość dróg powoduje, że koszty ich utrzymania są bardzo wysokie i przekraczają możliwości samorządów, przez co ich jakość jest niezadowalająca.

Coraz bardziej widocznym problemem staje się wykluczenie komunikacyjne. Grupami, które najbardziej cierpią z powodu nieistniejącej lub źle zorganizowanej komunikacji są młodzież i osoby starsze (osoby niemobilne). Problem swobodnego przemieszczania się np. do szkoły lub do ośrodków zdrowia, dotyka w znacznej mierze obszarów wiejskich powiatu, niekiedy oddalonych o dziesiątki kilometrów od najbliższego ośrodka miejskiego.

5.2.1. Podsumowanie drzewa problemów

Dzięki temu procesowi możliwa była **identyfikacja i selekcja zasadniczych problemów** dotyczących obszaru OPPT Brodnicy, **mapowanie powiązań logicznych** problemów z ich **przyczynami i skutkami**. Konsekwencją tej logicznej, uporządkowanej matrycy jest możliwość generowania **kierunkowych obszarów interwencji**, określenia celów strategicznych oraz konkretnych działań do podejmowania, mających niwelować wskazane deficyty przy wykorzystaniu posiadanych zasobów i produktów.

5.3. CZYNNIKI WARUNKUJĄCE ROZWÓJ (ANALIZA SWOT)

Jedną z podstawowych technik analizy strategicznej, podsumowującej charakterystykę danego obszaru za pomocą różnych czynników jest analiza SWOT. Jest to badanie silnych i słabych stron obszaru (czynniki wewnętrzne) oraz szans i zagrożeń pojawiających się przed nim (czynniki zewnętrzne). Wykonując podstawową analizę SWOT otrzymujemy zestawienie czterech kategorii:

- listę **silnych i słabych stron** obszaru
- listę **szans i zagrożeń**, jakie istnieją lub mogą pojawić się w otoczeniu

Listy te są ograniczone i syntetyczne, zawierają zazwyczaj po kilka najważniejszych i dobrze zdefiniowanych silnych stron i słabości oraz szans i zagrożeń. Umożliwia to koncentrację na tym, co dla jednostki ma najważniejsze znaczenie (i rezygnację z czynników mniej istotnych). Takie świadome i ograniczone pole widzenia ma charakter decyzji strategicznych. Wykonując szczegółową analizę OPPT Brodnicy

dokonano dodatkowego podziału czynników wewnętrznych i zewnętrznych na trzy podstawowe wymiary:

- społeczny
- gospodarczy
- środowiskowo-przestrzenny

Podział analizy na obszary pozwala na szczegółowe przebadanie najważniejszych czynników mających wpływ na rozwój badanego obszaru.

Tabela 30: Zestawienie mocnych i słabych stron OPPT Brodnicy

WYMIAR	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
SPOŁECZNY	Lokalni wytwórcy i liderzy	Brak pełnego dostępu do usług publicznych (edukacyjnych, medycznych, mieszkaniowych, czasu wolnego)
	Duży potencjał ludzki, w tym aktywność seniorów i NGO	Niewystarczająca integracja i aktywność społeczna
	Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców	Negatywne zmiany demograficzne (migracje, starzenie się społeczeństwa)
GOSPODARCZY	Rozwinięte strefy gospodarcze (duże przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym)	Niewystarczająca jakość infrastruktury komunikacyjnej
	Przedsiębiorstwa lokalne (usługi i produkty lokalne)	Niewystarczająca jakość infrastruktury internetowej (IT)
	Potencjał inwestycyjny (przestrzeń)	Nieatrakcyjne miejsca pracy i poziom wynagrodzeń
ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY	Wysokiej jakości środowisko naturalne	Niska dostępność do środowiska naturalnego i jego zasobów
	Liczne i zróżnicowane akweny wodne	Niewystarczająca jakość infrastruktury komunikacyjnej
	Położenie geograficzne poza dużymi ośrodkami	Niski udział procesów ekologicznych

Źródło: Opracowanie własne

Do **mocnych stron** w obszarze społecznym zalicza się zasoby ludzkie, możliwości i chęć działania oraz zaangażowanie w życie społeczne, szczególnie osób znajdujących się w wieku emerytalnym. Ceniony przez mieszkańców jest wysoki poziom bezpieczeństwa oraz lokalni wytwórcy i liderzy, którzy są kojarzeni tylko z tym regionem.

W obszarze gospodarczym znaczące są przedsiębiorstwa lokalne i wytwarzane przez nich produkty i usługi, szczególnie rolno-spożywcze. Szczególnie ważne dla regionu są istniejące tereny inwestycyjne z ulokowanymi przedsiębiorstwami (głównie tereny miejskie), ale też dostępna przestrzeń pod kolejne tego typu przestrzenie gospodarcze również na terenach wiejskich.

Wysokiej jakości środowisko naturalne z licznymi akwenami wodnymi, rzekami, terenami zielonymi, w szczególności wysoka lesistość, zróżnicowany krajobraz w połączeniu z położeniem z dala od aglomeracji miejskich stanowi silną stronę z punktu widzenia środowiskowego. Nie w pełni wykorzystane zasoby w każdej dziedzinie są bardzo mocną stroną, ponieważ stwarza to możliwości ich dalszego rozwoju.

Na badanym obszarze jako **słabe strony** oceniana jest dostępność do różnego rodzaju usług publicznych (potrzeby podstawowe), których jakość jest niezadowalająca, wpływająca na inne obszary – problemy demograficzne, w tym starzenie zamieszkującej ludności, które w przyszłości może spowodować brak rąk do pracy (zastępowalność), a nawet wyludnienie się obszaru. Zauważalny jest też niski poziom integracji i przywiązania społecznego (szczególnie nowych mieszkańców).

Ze względu na rozproszenie miejscowości i praktyczny brak komunikacji publicznej połączony z niską jakością sieci drogowej, ale też internetowej mieszkańcy mają ograniczony dostęp do ogólnie rozumianych usług publicznych, a podmioty gospodarcze utrudnione warunki do prowadzenia działalności.

Występujące formy ochrony przyrody oraz struktura właścicielska terenów zielonych negatywnie wpływają na możliwości rozwoju usług czy przemysłu. Niska świadomość ekologiczna mieszkańców w połączeniu z złym stanem infrastruktury komunalnej może powodować degradację środowiska.

Przeprowadzone analizy wykazały kilka kluczowych obszarów **szans i zagrożeń** (czynniki zewnętrzne) obszaru według poniższego podsumowania:

Tabela 31: Zestawienie szans i zagrożeń OPPT Brodnicy

WYMIAR	SZANSE	ZAGROŻENIA
SPOŁECZNY	Rozwój w oparciu o lokalnych liderów i NGO	Utrzymujące się negatywne zmiany demograficzne
	Rozwój w duchu slow-life	Demotywująca polityka socjalna
	Rozwój współpracy międzysektorowej i ponadlokalnej	Niski poziom integracji społecznej
GOSPODARCZY	Rozwój technologiczny i innowacyjny poprzez duże zakłady pracy	Zmiany prawne ograniczające wpływy z lokalnej gospodarki
	Rozwój sektora jednoosobowych działalności gospodarczych, w szczególności lokalnych	Utrzymujące się niestabilne warunki prowadzenia działalności gospodarczej
	Globalizacja procesów komunikacyjnych i pracy zdalnej	Niewykorzystanie potencjału ekologicznych produktów lokalnych
ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY	Potencjał wykorzystania wysokiej jakości środowiska	Negatywne zmiany klimatyczne

	Rozwój edukacji ekologicznej	Trudny proces inwestycyjny (obszary chronione, własność nieruchomości)
	Wykorzystanie zasobów naturalnych dla energetyki (OZE)	Postępujące osłabianie ładu przestrzennego i jakości procesów urbanizacyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Wykorzystanie działających i potencjalnych liderów społecznych, organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, jest jedną z **szans** tego obszaru, tworząc jednocześnie wartość współpracy międzysektorowej czy ponadlokalnej. Potencjał środowiska naturalnego jest zachętą do dla osób, które chciałby się rozwijać w oparciu o trendy slow-life.

Zróżnicowany rozwój w oparciu zarówno o duże przedsiębiorstwa, z zagranicznym kapitałem, uzupełniające obecną listę pracodawców, ale z drugiej strony małych, lokalnych producentów oferujących produkty lokalne stanowią szanse z punktu widzenia gospodarczego. Warto tutaj dodać również trendy związane z procesami zdalnymi i hybrydowymi, umożliwiającymi pracę z dystansu.

Jakość środowiska i wykorzystanie jego potencjałów w obszarach edukacji, rekreacji, osiedlania się czy energetyki, to kluczowe szanse środowiskowe.

Utrzymujące się w negatywne zmiany demograficzne i demotywująca polityka socjalna państwa w połączeniu niskim poziomem integracji społecznej stanowią **zagrożenia** dla rozwoju społecznego.

Wysoka inflacja, liczne zmiany w obowiązujących przepisach gospodarczych, są czynnikami destabilizującymi gospodarkę. Brak aktywnej polityki wspierającej lokalną gospodarkę i jej produkty, może powodować zahamowanie jej rozwoju.

Pojawiające się coraz częściej katastrofy ekologiczne, które są powodowane przez postępujące zmiany klimatyczne powodują zagrożenie dla jakości środowiska naturalnego, który obarczany jest licznymi ograniczeniami. Warto zwrócić uwagę na ryzyko załamania ładu przestrzennego, które zniechęca do osiedlania się i inwestowania na tym obszarze.

Przedstawiona powyżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów życia społeczno-gospodarczo-środowiskowego OPPT Brodnicy. Powyższy zbiór informacji jest wypadkową wiedzy o stanie i zasadniczych potrzebach poszczególnych gmin i ich sumy.

5.3.1. Podsumowanie analizy SWOT

Opisywany obszar ma wysoki potencjał i atrakcyjność turystyczną i rekreacyjną. Liczne rzeki i jeziora, czyste środowisko naturalne oraz bogate zasoby runa leśnego

sprawiają, że jest to region potencjalnie atrakcyjny turystycznie. Daje to podstawę do oparcia rozwoju gospodarczego tego obszaru o turystykę wiejską, agroturystykę i turystykę zdrowotną, ale także wykorzystania potencjału lokalnych produktów i nieuwolnionego kapitału ludzkiego i jego zróżnicowania.

5.4. KLUCZOWE POTRZEBY ROZWOJOWE

Kluczowe (strategiczne) potrzeby rozwojowe to sposób (działanie, kierunek, coś co trzeba zrobić) wpływu kluczowych czynników rozwoju na pozytywną zmianę innych czynników SWOT, tzn. to w jaki sposób osłabiają one zagrożenia i/lub wykorzystują szanse i/lub wzmocnią silne strony i/lub ograniczą słabe strony.

Przeprowadzone kluczowe badania i analizy oraz warsztaty problemowe, potwierdziły, że **brak odpowiednich kierunków rozwoju** oraz **wykorzystania dostępnych zasobów przyrodniczych i ludzkich**, ma znaczny wpływ na sytuację społeczno-gospodarczą obszaru.

Podsumowując całościowo proces diagnostyczny wypracowano kilka **zasadniczych potrzeb kierunkowych OPPT Brodnicy** – z punktu widzenia społecznego, gospodarczego i środowiskowo-przestrzennego, które na tym etapie przenikają się i nie są ściśle przypisane do wymiaru – wpływają na większy aspekt życia społeczno-gospodarczego.

Tabela 32: Matryca kluczowych potrzeb OPPT Brodnicy

MATRYCA POTRZEB	
1	DOSTĘP DO KSZTAŁCENIA, W TYM PRZEDSZKOLI, SZKÓŁ ZAWODOWYCH I UCZENIA PRZEZ CAŁE ŻYCIE
2	ROZWÓJ INFRASTRUKTURY MIESZKANIOWEJ
3	AKTYWIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ
4	ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ, REKREACYJNEJ I KULTURALNEJ
5	DOSTĘP DO WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG MEDYCZNYCH
6	ZWIĘKSZONA EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, W TYM MODERNIZACJE ŹRÓDEŁ CIEPŁA I OBIEKTÓW
7	DOSTĘP DO SZEROKOPASMOWEGO INTERNETU
8	ROZWÓJ INFRASTRUKTURY PIESZO-ROWEROWEJ
9	EKOLOGICZNY TRANSPORT PUBLICZNY
10	UTWORZENIE I PROMOCJA MARKI TURYSTYCZNEJ

Źródło: Opracowanie własne

Konieczne jest podejmowanie **inicjatyw infrastrukturalnych** w obszarze lokalnej kultury i edukacji, mieszkalnictwa, zdrowia, ale również przygotowanie odpowiedniej, celowanej i **dostosowanej oferty** wynikającej z potrzeb użytkowników. Ma to szczególne znaczenie w kontekście z jednej strony **dużego potencjału społecznego** i lokalnych talentów, a z drugiej zamknięcia społecznego w ostatnich latach wywołanego pandemią Covid i jego konsekwencji. Konieczne potrzeby dotyczą również **aktywizacji lokalnej społeczności** – często zróżnicowanej w zakresie pochodzenia (mieszanie się ludności napływowej i miejscowej).

Ważne są również potrzeby wpływające na komfort i jakość życia dotyczące **aspektów ekologicznych** i zwiększonej efektywności energetycznej, niezbędne do zachowania naturalnego charakteru środowiska, ale też ważne z punktu widzenia jakości usług publicznych i atrakcyjności inwestycyjnej. Podobnie jest z potrzebą dostępu do szerokopasmowego internetu i uniknięcie wykluczenia cyfrowego.

Bardzo ważnym aspektem są **potrzeby komunikacyjne** o szerokim spektrum – zarówno w zakresie siatki transportowej i **mobilności**, ale także alternatywnych inicjatyw dotyczących **zrównoważonej mobilności** – rozwoju sieci ścieżek pieszo-rowerowych, zarówno w kontekście czysto komunikacyjnym, ale również w kontekście turystycznym, szczególnie z przeznaczeniem wewnętrznym – dla mieszkańców. Oprócz inwestycji w ścieżki pieszo-rowerowe istnieje potrzeba rozwoju również innych, alternatywnych sposobów przemieszczania się – na przykład transportu zamawianego czy wewnętrznych linii komunikacyjnych o charakterze ponadlokalnym. Lepsza **dostępność komunikacyjna** stanowi istotny czynnik rozwoju całego powiatu – wpływa na wszystkie obszary życia społeczno-gospodarczego.

Potrzeba rozwoju **sektora turystycznego**, to nie wyłącznie sieć ścieżek, ale również infrastruktury towarzyszącej – punktów o dużym potencjale turystycznym, rekreacyjnym czy sportowym, kompleksowej **oferty usług turystycznych** oraz szeroko rozumianej **marki turystycznej**, w tym produktów lokalnych i ich promocji – stanowiących podstawy budowania **przemysłu czasu wolnego** i korzystania z jego pozytywnego oddziaływania i korzyści pośrednich i bezpośrednich.

5.4.1. Podsumowanie analizy potrzeb

Potwierdza się też, że wykorzystanie istniejącego już potencjału oraz wspólny rozwój obranych kierunków przyniesie większą korzyść dla całego obszaru niż działania indywidualne. **OPPT Brodnicy jest obszarem o dużym potencjale i określonych wyzwaniach**, co potwierdza niniejszy raport. Obraz ten jest podstawą do budowania strategii, która ma przyczynić się do poprawy warunków i jakości życia mieszkańców obszaru powiatu brodnickiego.

Wypracowana analiza diagnostyczna stanowi **podstawę do kierunkowania rozwoju strategicznego** – określenia wyjściowej wizji i celów strategicznych, a w konsekwencji przygotowania odpowiednich inwestycji i działań do podjęcia w celu ich realizacji.

WYKAZ TABEL I ILUSTRACJI

SPIS TABEL:

Tabela 1: Podstawowe dane liczbowe dotyczące samorządów	12
Tabela 2: Typologia gmin	13
Tabela 3: Saldo migracji ogółem	24
Tabela 4: Przyrost naturalny	25
Tabela 5: Dostępność przedszkoli	27
Tabela 6: Dostępność szkół podstawowych i średnich.....	28
Tabela 7: Dostępność usług zdrowotnych	30
Tabela 8: Dostępność zasobów mieszkaniowych.....	31
Tabela 9: Aktywność mieszkańców	32
Tabela 10: Wskaźniki wynagrodzenia.....	36
Tabela 11: Wskaźniki w obszarze bezrobocia.....	37
Tabela 12: Podmioty REGON.....	38
Tabela 13: Dochody OPPT Brodnicy z wpływów podatkowych	38
Tabela 14: Obciążenia społeczne	39
Tabela 15: Wykres kompleksowy – Gmina Bartniczka	55
Tabela 16: Wykres kompleksowy – Gmina Bobrowo	56
Tabela 17: Wykres kompleksowy – Gmina Brodnica.....	57
Tabela 18: Wykres kompleksowy – Gmina Brzozie.....	59
Tabela 19: Wykres kompleksowy – Gmina Miasta Brodnica	60
Tabela 20: Wykres kompleksowy – Gmina Osiek	61
Tabela 21: Wykres kompleksowy – Gmina Świdziebnia	62
Tabela 22: Wykres kompleksowy – Gmina Zbiczno	64
Tabela 23: Wykres kompleksowy – Miasto i Gmina Górzno.....	65
Tabela 24: Wykres kompleksowy – Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie	66
Tabela 25: Kluczowe zasoby OPPT Brodnicy.....	80
Tabela 26: Kluczowe produkty OPPT Brodnicy.....	81
Tabela 27: Matryca logiczna - drzewo problemów – wymiar społeczny.....	84
Tabela 28: Matryca logiczna - drzewo problemów – wymiar gospodarczy.....	85
Tabela 29: Matryca logiczna - drzewo problemów – wymiar środowiskowo- przestrzenny	87
Tabela 30: Zestawienie mocnych i słabych stron OPPT Brodnicy.....	89
Tabela 31: Zestawienie szans i zagrożeń OPPT Brodnicy	90
Tabela 32: Matryca kluczowych potrzeb OPPT Brodnicy	92

SPIS RYSUNKÓW

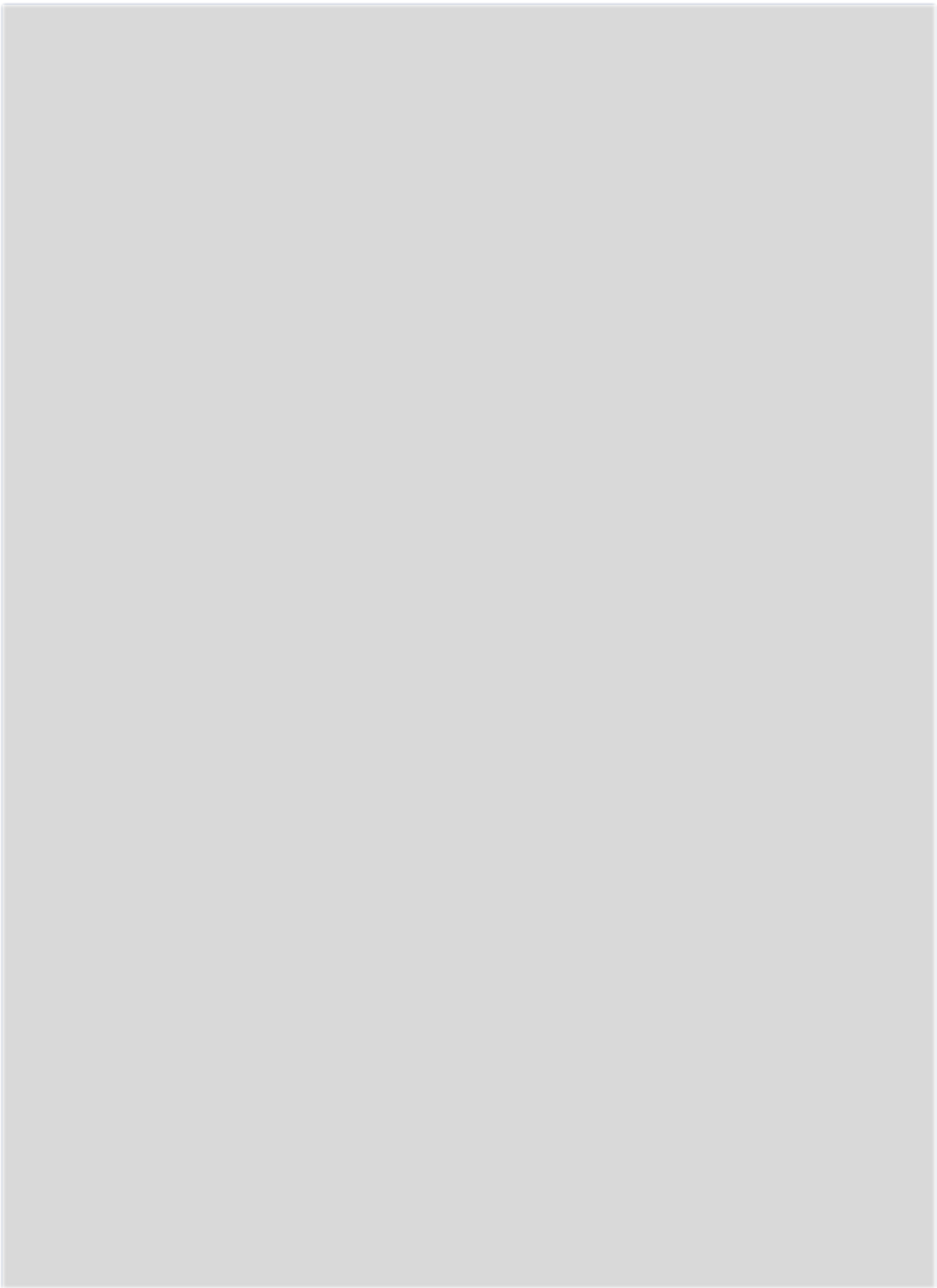
Rysunek 1: Położenie OPPT Brodnicy	11
Rysunek 2: Charakterystyka obszarów problemowych	15
Rysunek 3: Instrumenty Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego	17
Rysunek 4: Ogólny wskaźnik rozwoju na tle kraju (2021).....	19
Rysunek 5: Społeczny wskaźnik rozwoju na tle kraju (2021)	20
Rysunek 6: Prognoza demograficzna dla roku 2030	22
Rysunek 7: Gęstość zaludnienia.....	23
Rysunek 8: Gospodarczy wskaźnik rozwoju na tle kraju (2021)	34
Rysunek 9: Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	35
Rysunek 10: Środowiskowo-przestrzenny wskaźnik rozwoju na tle kraju (2021)	41
Rysunek 11: Formy ochrony przyrody	43
Rysunek 12 Klasy pokrycia terenu	44
Rysunek 13: Wskaźnik rozwoju funkcji turystycznej	46
Rysunek 14: Obszar OPPT Brodnicy na tle planu budowy dróg krajowych	48
Rysunek 15 Czas dojazdu do miast powiatowych.....	49
Rysunek 16: Czas dojazdu do miast na terenie OPPT Brodnicy	52

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1: Wskaźniki demograficzne	25
Wykres 2: Imprezy i uczestnicy imprez kulturalnych	28
Wykres 3: Dynamika aktywności kulturalnej i sportowej.....	29
Wykres 4: Wykres kompleksowy – Gmina Bartniczka	55
Wykres 5: Wykres kompleksowy – Gmina Bobrowo	56
Wykres 6: Wykres kompleksowy – Gmina Brodnica	57
Wykres 7: Wykres kompleksowy – Gmina Brzozie.....	59
Wykres 8: Wykres kompleksowy – Gmina Miasta Brodnica	60
Wykres 9: Wykres kompleksowy – Gmina Osiek	61
Wykres 10: Wykres kompleksowy – Gmina Świdziebna	62
Wykres 11: Wykres kompleksowy – Gmina Zbiczno	63
Wykres 12: Wykres kompleksowy – Miasto i Gmina Górzno.....	65
Wykres 13: Wykres kompleksowy – Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie	66

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW:

Załącznik nr 1: Raport z badania opinii mieszkańców gmin obszaru	
Załącznik nr 2: Raport z badania opinii lokalnych liderów	
Załącznik nr 3: Raport z badania opinii oraz planów życiowych młodzieży	
Załącznik nr 4: Raport z ankiety potencjału instytucjonalnego	

RAPORT PODSUMOWUJĄCY

BADANIE ANKIETOWE: MIESZKAŃCÓW

STRATEGIA OPPT BRODNICY

ETAP DIAGNOZY

Ankieta udostępniona online wszystkim mieszkańcom obszaru OPPT Brodnicy. Ankieta dostępna w terminie od 5 grudnia 2022 r. do 19 grudnia 2022 r. (2 tygodnie).

Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, aktualnych potrzeb oraz przyszłych kierunków rozwoju obszaru

W badaniu wzięło udział 391 osób.

BADANIE MIESZKAŃCÓW

Strategia Terytorialna dla Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Brodnicy
ETAP DIAGNOZY

W związku z zawarciem w dniu 4 października 2022 roku 'Porozumienia na rzecz Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Brodnicy', pomiędzy samorządami powiatu brodnickiego:

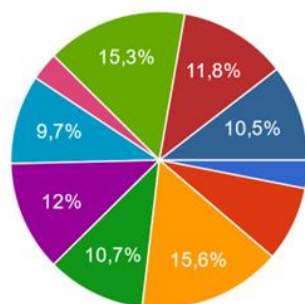
- 1/ Gmina Bartniczka,
- 2/ Gmina Bobrowo,
- 3/ Gmina Brodnica,
- 4/ Gmina Brzozie,
- 5/ Gmina Miasta Brodnicy,
- 6/ Gmina Osiek,
- 7/ Gmina Świedziebna,
- 8/ Gmina Zbiczno,
- 9/ Miasto i Gmina Górzno,
- 10/ Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie,
- 11/ Powiat brodnicki,

w celu przygotowania i realizacji **Strategii Terytorialnej dla OPPT Brodnicy**, zwracamy się z prośbą o **wypełnienie niniejszej ankiety**, jako elementu diagnozy obszaru.

Celem badania jest poznanie Państwa opinii na temat uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, aktualnych potrzeb oraz przyszłych kierunków rozwoju obszaru. Wasze opinie będą wykorzystane przy planowaniu przez samorządy kierunków rozwoju.

Ankieta ma charakter anonimowy. Jej wypełnienie zajmie około 5 minut.

Proszę wskazać gminę, w której Pan/i mieszka
391 odpowiedzi

- Gmina Bartniczka
- Gmina Bobrowo
- Gmina Brodnica (nie Miasto)
- Gmina Brzozie
- Miasto Brodnica (nie Gmina)
- Gmina Osiek
- Gmina Świedziebnia
- Gmina Zbiczno

▲ 1/2 ▼

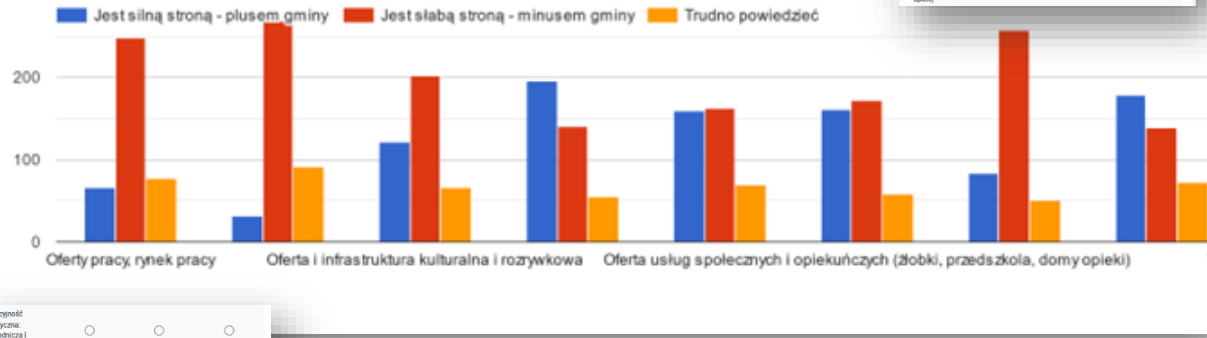
Proszę wskazać gminę, w której Pan/i mieszka *

- ☐ Gmina Bartniczka
- ☐ Gmina Bobrowo
- ☐ Gmina Brodnica (nie Miasto)
- ☐ Gmina Brzozie
- ☐ Miasto Brodnica (nie Gmina)
- ☐ Gmina Osiek
- ☐ Gmina Świedziebnia
- ☐ Gmina Zbiczno
- ☐ Miasto i Gmina Górzno
- ☐ Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie
- ☐ Inne: _____

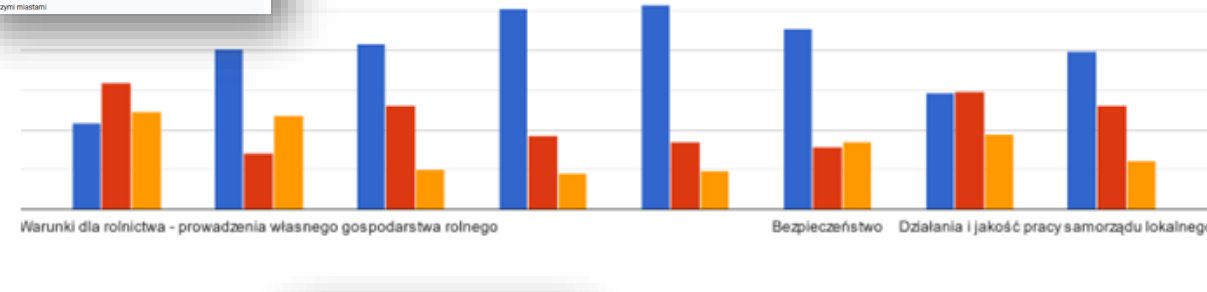
Co jest silną stroną (plusem), a co słabą stroną (minusem) Pana/i gminy

Kategoria	Jest silną stroną - plusem gminy	Jest słabą stroną - minusem gminy	Trudno powiedzieć
Oferty pracy, rynek pracy	~65	~240	~75
Oferta i infrastruktura kulturalna i rozrywkowa	~30	~260	~90
Oferta usług społecznych i opiekuńczych (żłobki, przedszkola, domy opieki)	~120	~200	~65
Oferta usług społecznych i opiekuńczych (żłobki, przedszkola, domy opieki)	~195	~140	~55
Oferta usług społecznych i opiekuńczych (żłobki, przedszkola, domy opieki)	~160	~170	~65
Oferta usług społecznych i opiekuńczych (żłobki, przedszkola, domy opieki)	~85	~250	~50
Oferta usług społecznych i opiekuńczych (żłobki, przedszkola, domy opieki)	~180	~140	~70

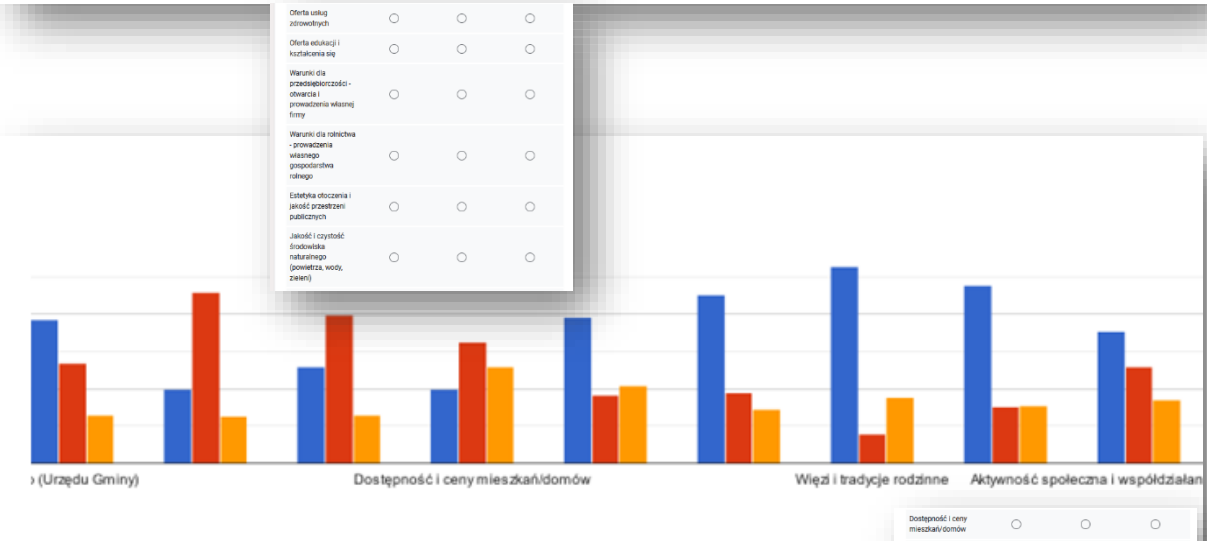
Ocena obszaru zamieszkania: plany, zmiany obszaru, priorytetowe potrzeby oraz dostępność służących usług			
Co jest silną stroną (plusami), a co słabą stroną (minusami) Planu? Planu? Planu? *	Jest silną stroną - plusami planu	Jest słabą stroną - minusami planu	Trudno powiedzieć
Oferci pracy, rynek pracy	☐	☐	☐
Współotać zarobków i płac	☐	☐	☐
Oferci i infrastruktura kulturalna i rozrywkowa	☐	☐	☐
Oferci i infrastruktura społeczna i rekreacyjna	☐	☐	☐
Oferci handlowi i usług rynkowych dla mieszkańców i firm	☐	☐	☐
Oferci usług społecznych i opiekuńczych (żłobki, przedszkola, domy opas)	☐	☐	☐

Atrakcyjność turystyczna: przyrodnicza i kulturowa, zabawy	○	○	○	○
Bezpieczeństwo	○	○	○	○
Lokalne produkty, wyroby, usługi, z czego gmina jest znaną	○	○	○	○
Działania i jakość pracy samorządu lokalnego (Urzędu Gminy)	○	○	○	○
Jakość i zakres usług komunalnych (np. woda, gaz, parkingi, śmieci)	○	○	○	○
Komunikacja i transport zbiorowy	○	○	○	○
Skomunikowanie z sąsiednimi miejscowościami i województwami	○	○	○	○

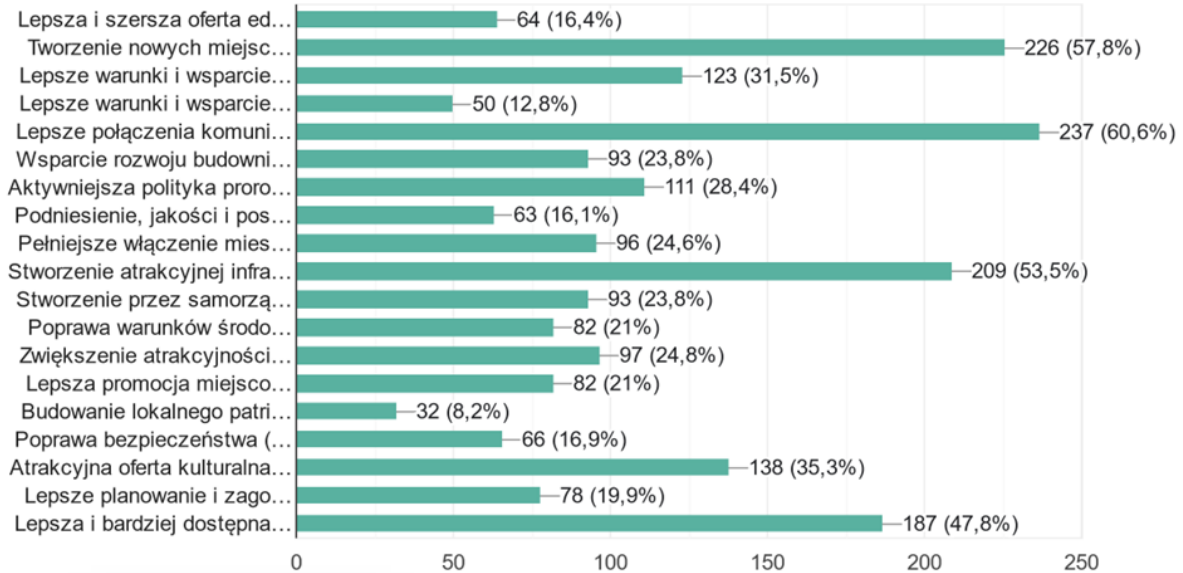

Oferta usług zdrowotnych	☐	☐	☐
Oferta edukacji i kształcenia się	☐	☐	☐
Wzrostki dla przedsiębiorców - obsługa i prowadzenia własnej firmy	☐	☐	☐
Wzrostki dla rolnictwa - prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego	☐	☐	☐
Eksploata obszarów i jakości przestrzeni publicznych	☐	☐	☐
Jakości i czystość środowiska naturalnego (powietrza, wody, ziemi)	☐	☐	☐

Dostępność / ceny mieszkań/domów	☐	☐	☐
Opiera o grunty / HJ mieszkańcy	☐	☐	☐
Relacje międzyklasowe: z sąsiadami, przypadkami, znajomymi	☐	☐	☐
Węzły i tradycje rodzinne	☐	☐	☐
Lokalne patriotyzm, dzieciństwo / historia	☐	☐	☐
Aldrymność społeczna / odpowiedzialność mieszkańców	☐	☐	☐

Jakiego rodzaju przedsięwzięcia powinny zostać zrealizowane w Pana/i gminie w pierwszej kolejności, żeby poprawić warunki życia i zachęc...? Proszę wskazać maksymalnie 5 najważniejszych
391 odpowiedzi

Jakiego rodzaju przedsięwzięcia powinny zostać zrealizowane w Pana/i gminie w pierwszej kolejności, żeby poprawić warunki życia i zachęcić mieszkańców (zwłaszcza młodych) do pozostania bądź powrotu?

Proszę wskazać maksymalnie 5 najważniejszych

- ☐ Lepsza i szersza oferta edukacyjna (szkolnictwo zawodowe, podnoszenie kwalifikacji, studia, staże, praktyki)
- ☐ Tworzenie nowych miejsc pracy
- ☐ Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości, zakładania własnych firm, samozatrudnienia
- ☐ Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju gospodarstw rolnych (doradztwo, gospodarka wodą, infrastruktura transportowa)
- ☐ Lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, itp.
- ☐ Wsparcie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, zwiększenie dostępności mieszkań
- ☐ Aktywniejsza polityka prodrogowa: realne wsparcie dla rodzą, dzieci, matek (przedszkola, żłaki, itp.)
- ☐ Podniesienie, jakości i poszerzenie oferty usług komunalnych (oryginal, woda, odpady komunalne, itp.)
- ☐ Pełniejsze włączenie mieszkańców w procesy planowania, decydowania i zarządzania samorządowego

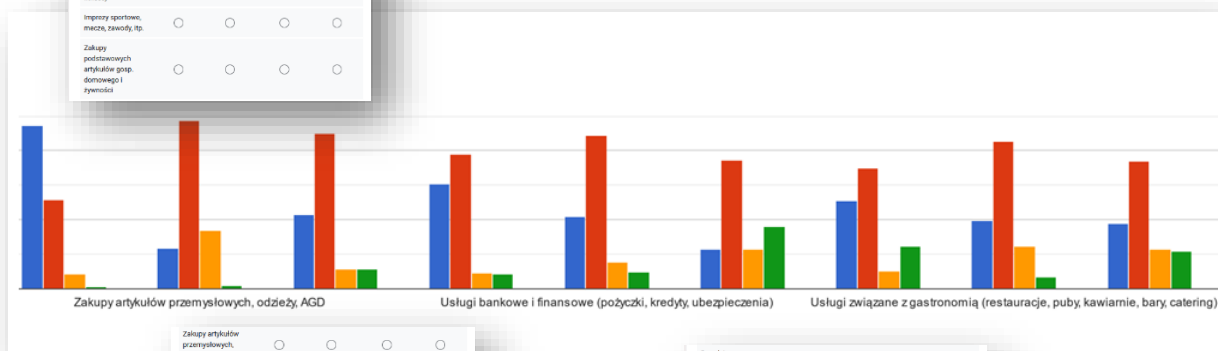
- ☐ Pełniejsze włączenie mieszkańców w procesy planowania, decydowania i zarządzania samorządowego
- ☐ Stworzenie atrakcyjnej infrastruktury miejskiej: chodniki, przystanki, ścieżki, rowery, obiekty sportowe
- ☐ Wznowienie przez samorząd oferty dla młodych: stypendia, granty, staże, ulgi, inkubatory, doradztwo zawodowe
- ☐ Poprawa warunków środowiskowych: więcej zieleni, czystość powietrza, jezior, rzek, itd.
- ☐ Zwiększenie atrakcyjności (oferty) turystycznej
- ☐ Lepsza promocja miejscowości i regionu, budowanie marki, prestiżu, dobrego imienia
- ☐ Budowanie lokalnego patriotyzmu: tożsamości, dumy z lokalnej historii, kultury, integrowanie wokół lokalnych wartości
- ☐ Poprawa bezpieczeństwa (drogowego, epidemiologicznego, ograniczenie przestępczości, itp.)
- ☐ Atrakcyjna oferta kulturalna i spędzania czasu wolnego
- ☐ Lepsze planowanie i zagospodarowanie przestrzenne
- ☐ Lepsza i bardziej dostępna opieka zdrowotna (gdyś zdrowotna i specjalistyczna)

Gdzie najczęściej korzysta Pan/i z poniższych usług?

Usługi kultury popularnej i rozrywki (bina, koncert, widowiska, itp.)	☐	☐	☐	☐
Realizacja własnych pasji (dla zainteresowań, aktywności społeczna, chór, sekcje, imprezy taneczne, itp.)	☐	☐	☐	☐
Uprawianie sportu i rekreacja (kluby/sekcje sportowe i turystyczne, jogging, fitness)	☐	☐	☐	☐
Imprezy sportowe, mecze, zawody, itp.	☐	☐	☐	☐
Zakupy podstawowych artykułów gosp. domowego i żywności	☐	☐	☐	☐

Gdzie najczęściej korzysta Pan/i z poniższych usług?	na terenie własnej gminy	w innej gminie na obszarze powiatu brodnickiego	poza obszarem powiatu brodnickiego	nie korzystam z tej usługi
Edukacja podstawowa dzieci i opieka nad dzieckiem (przedszkole, żłobek)	☐	☐	☐	☐
Edukacja w szkołach ponadpodstawowych	☐	☐	☐	☐
Podstawowa opieka zdrowotna	☐	☐	☐	☐
Specjalistyczna opieka zdrowotna (w tym szpitala)	☐	☐	☐	☐
Usługi kultury wysokiej: teatr, muzyka poważna, wystawy	☐	☐	☐	☐

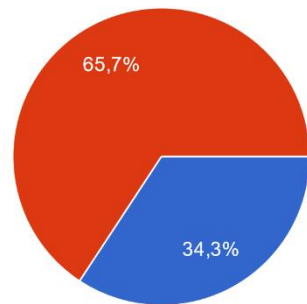

Zakupy artykułów przemysłowych, odzieży, AGD	☐	☐	☐	☐
Drobne usługi naprawcze, itp. (obuwie, krzesła, naprawa AGD, itp.)	☐	☐	☐	☐
Usługi typu "beauty" (fryzjer, kosmetyczka, solarium, spa, itp.)	☐	☐	☐	☐
Usługi bankowe i finansowe (pożyczki, kredyty, ubezpieczenia)	☐	☐	☐	☐
Doradztwo specjalistyczne (prawnicze, księgarskie, reklamowe, nieruchomości)	☐	☐	☐	☐

Doradztwo specjalistyczne (prawnicze, księgarskie, reklamowe, nieruchomości)	☐	☐	☐	☐
Usługi budowlane, remontowe, transportowe	☐	☐	☐	☐
Usługi związane z gastronomią (restauracje, puby, kawiarnie, bary, catering)	☐	☐	☐	☐
Pozostałe zawodowa, pozostawienie pracy itp.	☐	☐	☐	☐

Proszę zaznaczyć swoją płeć

391 odpowiedzi

● mężczyzna
● kobieta

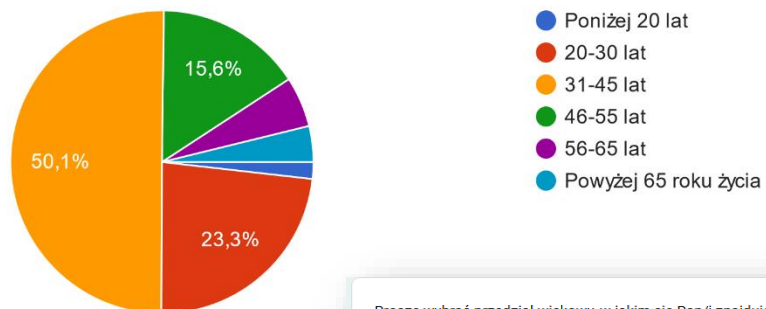
Metryczka

Proszę zaznaczyć swoją płeć *

- ☐ mężczyzna
☐ kobieta

Proszę wybrać przedział wiekowy, w jakim się Pan/i znajduje

391 odpowiedzi

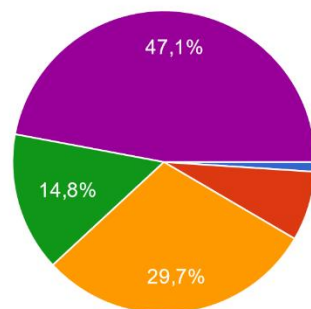

Proszę wybrać przedział wiekowy, w jakim się Pan/i znajduje *

- ☐ Poniżej 20 lat
- ☐ 20-30 lat
- ☐ 31-45 lat
- ☐ 46-55 lat
- ☐ 56-65 lat
- ☐ Powyżej 65 roku życia

Proszę wskazać swoje wykształcenie

391 odpowiedzi

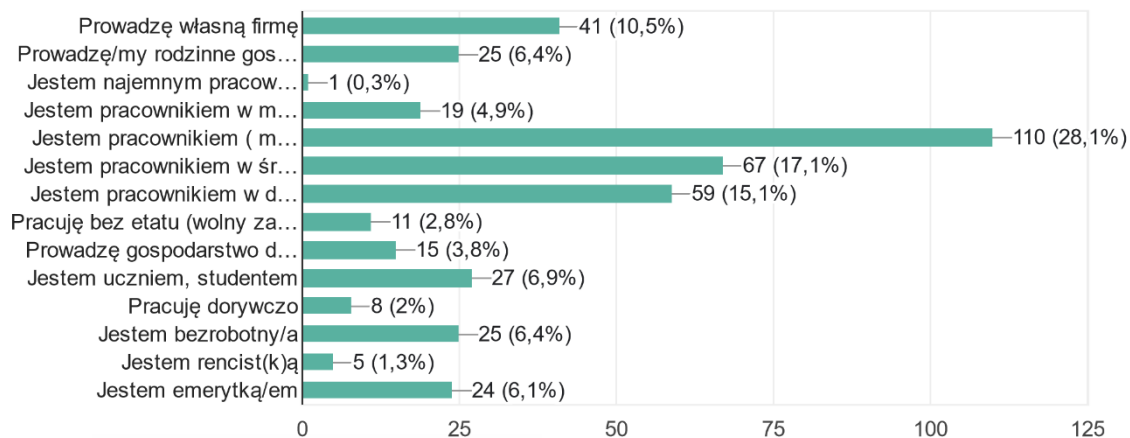
- Podstawowe
- Zasadnicze zawodowe
- Średnie (ogólne lub zawodowe)
- Niepełne wyższe (pomaturalne, licencjackie)
- Wyższe

Proszę wskazać swoje wykształcenie *

- ☐ Podstawowe
- ☐ Zasadnicze zawodowe
- ☐ Średnie (ogólne lub zawodowe)
- ☐ Niepełne wyższe (pomaturalne, licencjackie)
- ☐ Wyższe

Proszę wskazać Pana/i sytuację zawodową

391 odpowiedzi

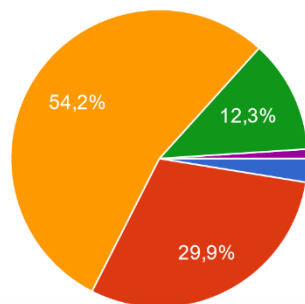

Proszę wskazać Pana/i sytuację zawodową *

- ☐ Prowadzę własną firmę
- ☐ Prowadzę/my rodzinne gospodarstwo rolne
- ☐ Jestem najemnym pracownikiem w gospodarstwie rolnym
- ☐ Jestem pracownikiem w małej (mikro-) firmie, do 9 pracowników
- ☐ Jestem pracownikiem (małej firmy, 10 do 49 pracowników)
- ☐ Jestem pracownikiem w średniej firmie, 50 do 250 pracowników
- ☐ Jestem pracownikiem w dużej firmie, powyżej 250 pracowników
- ☐ Pracuję bez etatu (wolny zawód, freelancer, umowa zlecenie/ dzieło)
- ☐ Prowadzę gospodarstwo domowe – nie pracuję zarobkowo
- ☐ Jestem uczniem, studentem
- ☐ Pracuję dorywczo
- ☐ Jestem bezrobotny/a
- ☐ Jestem rencist(k)ą
- ☐ Jestem emerytką/em

Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania w Pana/i gospodarstwie domowym

391 odpowiedzi

- Żyjemy bardzo dobrze - mogę (możemy) pozwolić sobie na pewien luksus
- Żyjemy dobrze - starcza nam na wiele bez specjalnego oszczędzania
- Żyjemy średnio - starcza nam na co dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy
- Żyjemy skromnie - musimy, na co dzień bardzo oszczędnie gospodarować
- Żyjemy bardzo biednie - nie starcza mi (nam) nawet na podstawowe potrzeby

Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania w Pana/i gospodarstwie domowym *

- ☐ Żyjemy bardzo dobrze - mogę (możemy) pozwolić sobie na pewien luksus
- ☐ Żyjemy dobrze - starcza nam na wiele bez specjalnego oszczędzania
- ☐ Żyjemy średnio - starcza nam na co dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy
- ☐ Żyjemy skromnie - musimy, na co dzień bardzo oszczędnie gospodarować
- ☐ Żyjemy bardzo biednie - nie starcza mi (nam) nawet na podstawowe potrzeby

RAPORT PODSUMOWUJĄCY

BADANIE ANKIETOWE: LIDERÓW

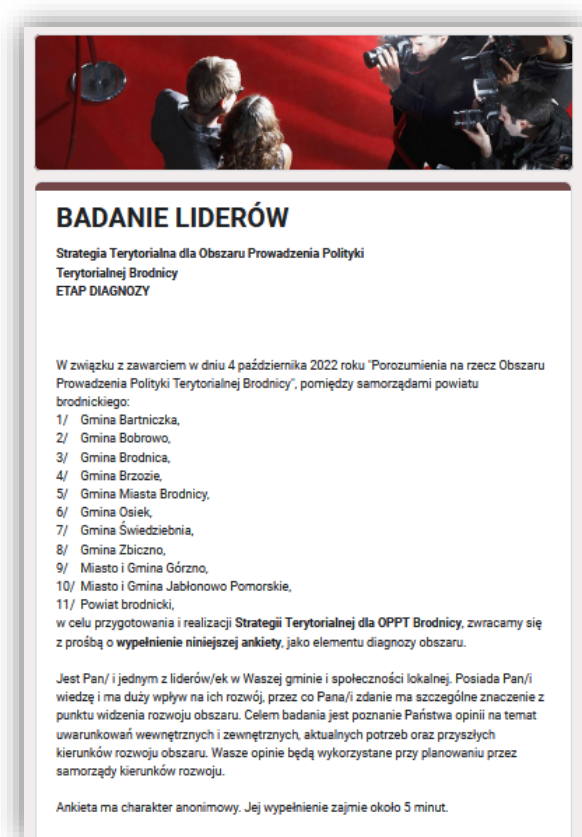
STRATEGIA OPPT BRODNICY

ETAP DIAGNOZY

Ankieta udostępniona online wytypowanym interesariuszom dla obszaru OPPT Brodnicy. Ankieta dostępna w terminie od 5 grudnia 2022 r. do 19 grudnia 2022 r. (2 tygodnie).

Celem badania było poznanie opinii interesariuszy na temat uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, aktualnych potrzeb oraz przyszłych kierunków rozwoju obszaru

W badaniu wzięły udział 92 osoby.

The image shows a screenshot of a web-based survey form. At the top, there is a header image showing a group of people in a meeting. Below the image, the title 'BADANIE LIDERÓW' is displayed in bold. Underneath the title, the text reads: 'Strategia Terytorialna dla Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Brodnicy' and 'ETAP DIAGNOZY'. The main body of the form contains a paragraph explaining the purpose of the survey, followed by a list of 11 municipalities and the powiat. The list is numbered 1 through 11. Below the list, there is a paragraph asking for the completion of the survey. At the bottom, there is a note stating that the survey is anonymous and should take about 5 minutes to complete.

BADANIE LIDERÓW

Strategia Terytorialna dla Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Brodnicy
ETAP DIAGNOZY

W związku z zawarciem w dniu 4 października 2022 roku "Porozumienia na rzecz Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Brodnicy", pomiędzy samorządami powiatu brodnickiego:

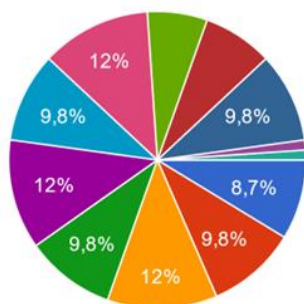
- 1/ Gmina Bartniczka,
- 2/ Gmina Bobrowo,
- 3/ Gmina Brodnica,
- 4/ Gmina Brzozie,
- 5/ Gmina Miasta Brodnicy,
- 6/ Gmina Osiek,
- 7/ Gmina Świdziebna,
- 8/ Gmina Zbiczno,
- 9/ Miasto i Gmina Górzno,
- 10/ Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie,
- 11/ Powiat brodnicki,

w celu przygotowania i realizacji Strategii Terytorialnej dla OPPT Brodnicy, zwracamy się z prośbą o **wypełnienie niniejszej ankiety**, jako elementu diagnozy obszaru.

Jest Pan/ i jednym z liderów/ek w Waszej gminie i społeczności lokalnej. Posiada Pan/i wiedzę i ma duży wpływ na ich rozwój, przez co Pana/i zdanie ma szczególne znaczenie z punktu widzenia rozwoju obszaru. Celem badania jest poznanie Państwa opinii na temat uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, aktualnych potrzeb oraz przyszłych kierunków rozwoju obszaru. Wasze opinie będą wykorzystane przy planowaniu przez samorządy kierunków rozwoju.

Ankieta ma charakter anonimowy. Jej wypełnienie zajmie około 5 minut.

Proszę wskazać gminę, w której Pan/i mieszka
92 odpowiedzi

- Gmina Bartniczka
- Gmina Bobrowo
- Gmina Brodnica (nie Miasto)
- Gmina Brzozie
- Miasto Brodnica (nie Gmina)
- Gmina Osiek
- Gmina Świedziebnia
- Gmina Zbiczno

▲ 1/2 ▼

Proszę wskazać gminę, w której Pan/i mieszka *

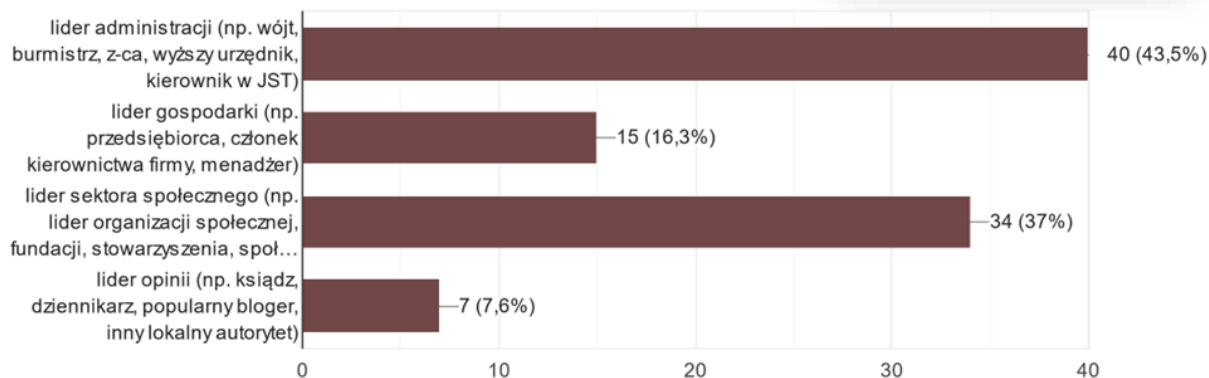
- ☐ Gmina Bartniczka
- ☐ Gmina Bobrowo
- ☐ Gmina Brodnica (nie Miasto)
- ☐ Gmina Brzozie
- ☐ Miasto Brodnica (nie Gmina)
- ☐ Gmina Osiek
- ☐ Gmina Świedziebnia
- ☐ Gmina Zbiczno
- ☐ Miasto i Gmina Górzno
- ☐ Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie
- ☐ Inne: _____

Proszę zaznaczyć, do jakiej kategorii liderów Pan/i się zalicza

92 odpowiedzi

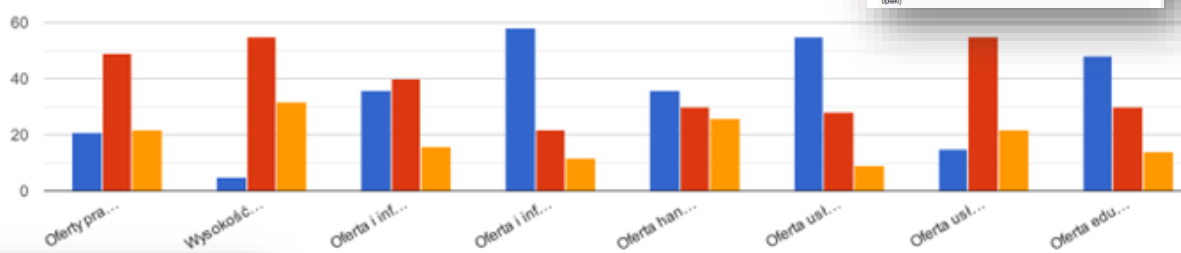
Proszę zaznaczyć, do jakiej kategorii liderów Pan/i się zalicza *

- ☐ lider administracji (np. wójt, burmistrz, z-ca, wyższy urzędnik, kierownik w JST)
- ☐ lider gospodarki (np. przedsiębiorca, członek kierownictwa firmy, menadżer)
- ☐ lider sektora społecznego (np. lider organizacji społecznej, fundacji, stowarzyszenia, społecznik, itp.)
- ☐ lider opinii (np. ksiądz, dziennikarz, popularny bloger, inny lokalny autorytet)

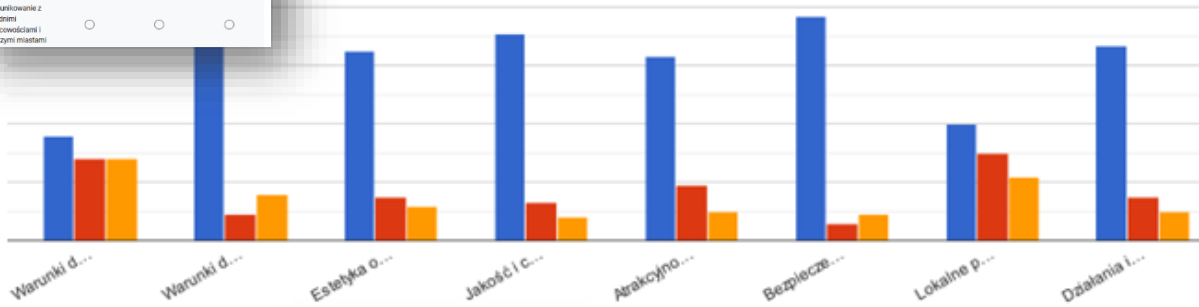

Co jest silną stroną (plusem), a co słabą stroną (minusem) Pana/i gminy

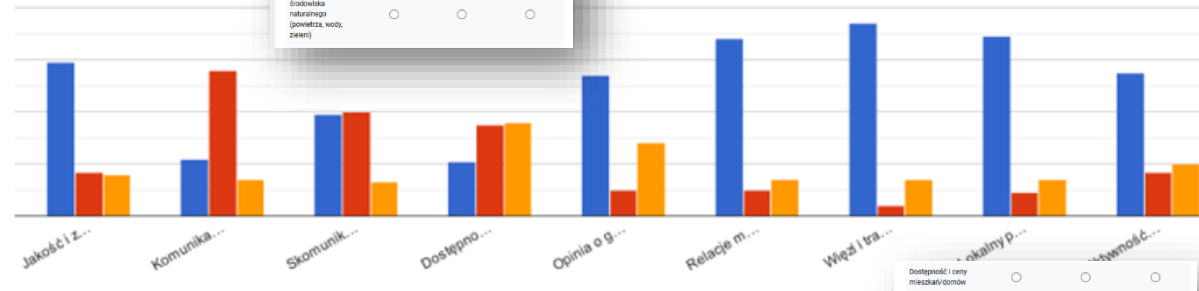
80 ■ Jest silną stroną - plusem gminy ■ Jest słabą stroną - minusem gminy ■ Trudno powiedzieć

Atrakcyjność turystyczna: przyrodnicza i kulturowa, zabytki	☐	☐	☐
Bezpieczeństwo	☐	☐	☐
Lokalne produkty, wyroby, usługi, z czego gmina jest znana	☐	☐	☐
Działania i jakość pracy samorządu lokalnego (Urzędu Gminy)	☐	☐	☐
Jakość i zakres usług komunalnych (np. woda, gaz, parking, śmieci)	☐	☐	☐
Komunikacja i transport zbiorowy	☐	☐	☐
Skomunikowanie z sąsiednimi miejscowościami i większymi miastami	☐	☐	☐

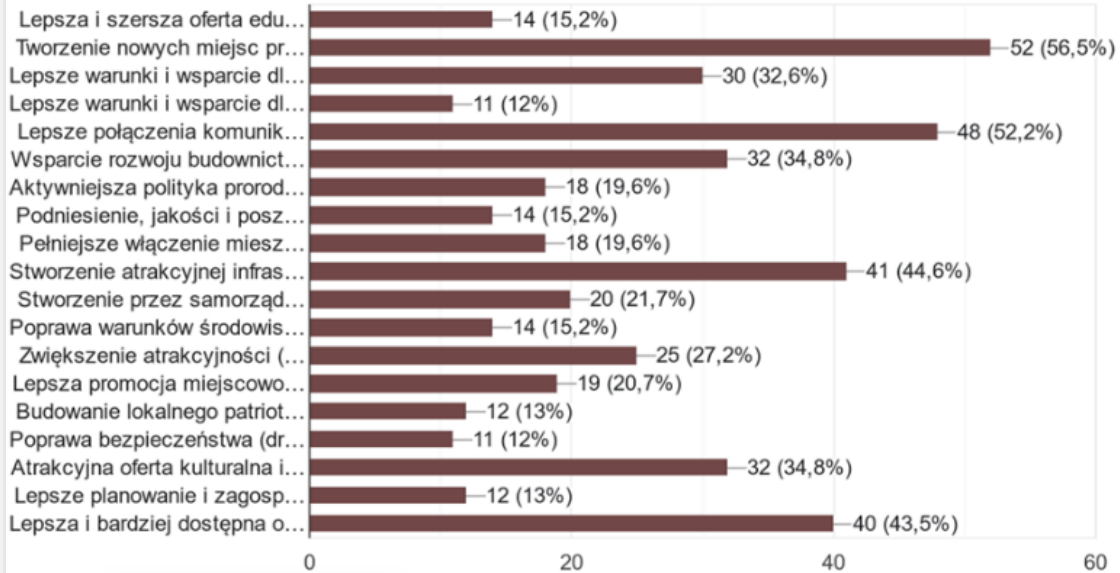

Oferta usług zdrowotnych	☐	☐	☐
Oferta edukacji i kulturalna się	☐	☐	☐
Warunki dla przedsiębiorczości - obrona i prowadzenia własnej firmy	☐	☐	☐
Warunki dla rolnictwa - prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego	☐	☐	☐
Estetyka otoczenia i jakość przestrzeni publicznych	☐	☐	☐
Jakość i czystość środowiska naturalnego (powietrze, woda, zieleni)	☐	☐	☐

Dostępność i ceny mieszkań/domów	☐	☐	☐
Opinia o gminie i jej mieszkańcach	☐	☐	☐
Relacje mieszkańców z sąsiadami, przysiadłymi, znajomymi	☐	☐	☐
Współpraca i tradycje rodzinne	☐	☐	☐
Lokalne patriotyzm, świadectwo i historia	☐	☐	☐
Aktywność społeczna i współdziałanie mieszkańców	☐	☐	☐

Jakiego rodzaju przedsięwzięcia powinny zostać zrealizowane w Pana/i gminie w pierwszej kolejności, żeby poprawić warunki życia i zachęć...? Proszę wskazać maksymalnie 5 najważniejszych 92 odpowiedzi

Jakiego rodzaju przedsięwzięcia powinny zostać zrealizowane w Pana/i gminie w pierwszej kolejności, żeby poprawić warunki życia i zachęć mieszkańców (zwłaszcza młodych) do pozostania bądź powrotu?

Proszę wskazać maksymalnie 5 najważniejszych

- ☐ Lepsza i szersza oferta edukacyjna (szkolnictwo zawodowe, podnoszenie kwalifikacji, studia, staże, praktyki)
- ☐ Tworzenie nowych miejsc pracy
- ☐ Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości, zakładania własnych firm, samozatrudnienia
- ☐ Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju gospodarstw rolnych (doradztwo, gospodarka wodą, infrastruktura transportowa)
- ☐ Lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, itp.
- ☐ Wsparcie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, zwiększa dostępność mieszkań
- ☐ Aktywniejsza polityka prozdrowotna: realne wsparcie dla rodziny, dzieci, matek (przedszkola, żłaki, itp.)
- ☐ Podniesienie jakości i poszerzenie oferty usług komunalnych (oryginal, woda, odpady komunalne, itp.)
- ☐ Pełniejsze włączenie mieszkańców w procesy planowania, decydowania i zarządzania samorządowego

- ☐ Pełniejsze włączenie mieszkańców w procesy planowania, decydowania i zarządzania samorządowego
- ☐ Stworzenie atrakcyjnej infrastruktury miejskiej: chodniki, przystanki, ścieżki, rowerowe, obiekty sportowe
- ☐ Wsparcie przez samorząd oferty dla młodych: stypendia, granty, staże, ulgi, inkubatory, doradztwo zawodowe
- ☐ Poprawa warunków środowiskowych: więcej zieleni, czystość powietrza, jezior, rzek, łąk.
- ☐ Zwiększenie atrakcyjności (oferty) turystycznej
- ☐ Lepsza promocja miejscowości i regionu, budowanie marki, prestiżu, dobrego imienia
- ☐ Budowanie lokalnego patriotyzmu: tożsamości, dumy z lokalnej historii, kultury, integrowanie wokół lokalnych wartości
- ☐ Poprawa bezpieczeństwa (drogowego, epidemiologicznego, ograniczenie przestępczości, itp.)
- ☐ Atrakcyjna oferta kulturalna i spędzania czasu wolnego
- ☐ Lepsze planowanie i zagospodarowanie przestrzenne
- ☐ Lepsza i bardziej dostępna opieka zdrowotna (jednostkowa i specjalistyczna)

RAPORT PODSUMOWUJĄCY

BADANIE ANKIETOWE: MŁODZIEŻY

STRATEGIA OPPT BRODNICY

ETAP DIAGNOZY

Ankieta udostępniona online uczniom ostatnich klas szkół ponadpodstawowych z obszaru OPPT Brodnicy. Ankieta dostępna w terminie od 5 grudnia 2022 r. do 19 grudnia 2022 r. (2 tygodnie).

Celem badania było poznanie opinii młodzieży o miejscu, w którym żyją oraz planach młodzieży, zwłaszcza zawodowych i edukacyjnych.

W badaniu wzięło udział 499 osób.

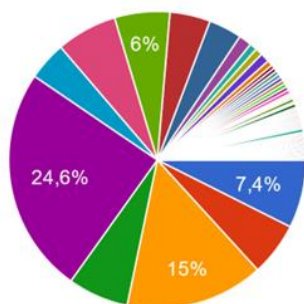
BADANIE MŁODZIEŻY

Strategia Terytorialna dla Obszaru Prowadzenia Polityki
Terytorialnej Brodnicy
ETAP DIAGNOZY

Szanowni Uczniowie, Młodzi Obywatele,
Zapraszamy Was do wypełnienia krótkiej ankiety o **miejscu, w którym żyjecie** oraz **Waszych planach**, zwłaszcza zawodowych i edukacyjnych. Wasze odpowiedzi będą pomocne przy planowaniu i podejmowaniu decyzji przez lokalne władze. Chodzi o przygotowanie projektów i inwestycji, które wynikać będą również z waszych potrzeb.

Ankieta ma charakter anonimowy. Jej wypełnienie zajmie około 5 minut.

499 odpowiedzi

- Gmina Bartniczka
- Gmina Bobrowo
- Gmina Brodnica (nie Miasto)
- Gmina Brzozie
- Miasto Brodnica (nie Gmina)
- Gmina Osiek
- Gmina Świdziebnia
- Gmina Zbiczno

▲ 1/8 ▼

Proszę wskazać gminę, w której Pan/i mieszka *

☐ Gmina Baranówka

☐ Gmina Bobrowo

☐ Gmina Brodnica (nie Miasto)

☐ Gmina Brzozów

☐ Miasto Brodnica (nie Gmina)

☐ Gmina Ciechocinek

☐ Gmina Świecie

☐ Gmina Żelazno

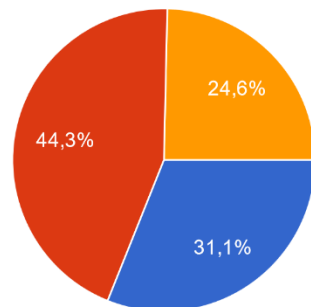
☐ Miasto i Gmina Górzno

☐ Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie

☐ Inne:

Proszę wskazać typ szkoły, do której uczęszczasz

499 odpowiedzi

- Liceum
- Technikum
- Szkoła branżowa I stopnia
- Inna szkoła

Proszę wskazać typ szkoły, do której uczęszczasz *

- ☐ Liceum
- ☐ Technikum
- ☐ Szkoła branżowa I stopnia
- ☐ Inna szkoła

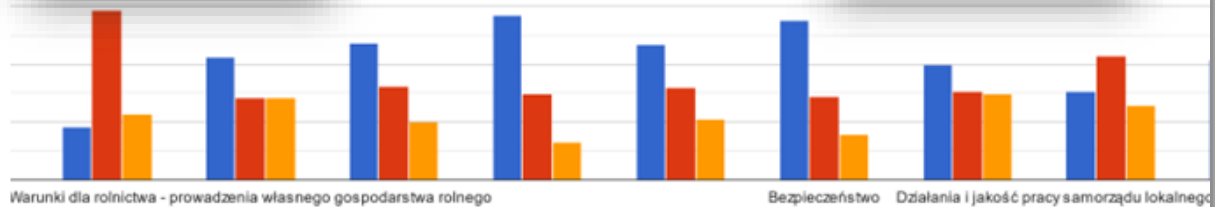
Co zachęca Ciebie do mieszkania (teraz i w przyszłości) w Twojej gminie/miejscowości, a co zachęca do jej opuszczenia?

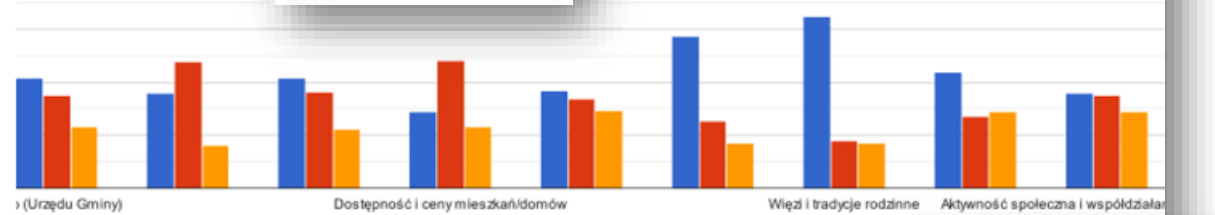
Ocena obszaru zamieszkania - plusy, minusy obszaru, priorytetowe potrzeby oraz dostępność kluczowych usług

Co jest silną stroną (plusami), a co słabą stroną (minusami) Państwa gminy *	Jest silną stroną - plusami gminy	Jest słabą stroną - minusami gminy	Trudno powiedzieć
Oferta pracy, rynek pracy	☐	☐	☐
Wysokość zarobków (płaca)	☐	☐	☐
Oferta i infrastruktura kulturalna i rozrywkowa	☐	☐	☐
Oferta i infrastruktura sportowa i rekreacyjna	☐	☐	☐
Oferta handlowa i usług rynkowych dla mieszkańców firm	☐	☐	☐
Oferta usług społecznych i opiekuńczych (żłobki, przedszkola, domy opieki)	☐	☐	☐

Atrakcyjność turystyczna, przyrodnicza i kulturalna, zabytki	☐	☐	☐
Bezpieczeństwo	☐	☐	☐
Lokalne produkty, wyroby, usługi, z czego gmina jest znaną	☐	☐	☐
Dostępność i jakość pracy samorządu lokalnego (Urzędu Gminy)	☐	☐	☐
Jakość i zakres usług komunalnych (np. woda, gaz, parkingi, śmieci)	☐	☐	☐
Komunikacja i transport zbiorowy	☐	☐	☐
Skomunikowanie z sąsiednimi miejscowościami i większymi miastami	☐	☐	☐

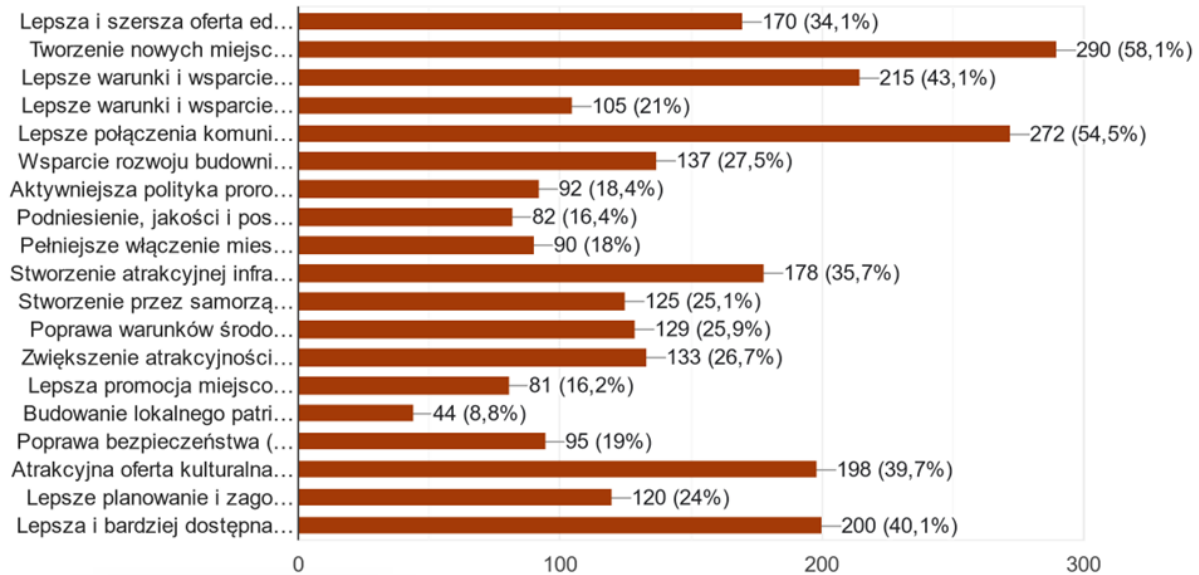

Oferta usług zdrowotnych	☐	☐	☐
Oferta edukacji i kształcenia się	☐	☐	☐
Warunki dla przedsiębiorczości - otwarcia i prowadzenia własnej firmy	☐	☐	☐
Warunki dla rolnictwa - prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego	☐	☐	☐
Efektowność i jakość przestrzeni publicznych	☐	☐	☐
Jakość i czystość środowiska naturalnego (powietrze, woda, zieleni)	☐	☐	☐

Dostępność i ceny mieszkań/domów	☐	☐	☐
Opinia o gminie i jej mieszkańcach	☐	☐	☐
Relacje międzyobywatelskie z sąsiedami, przysiadłymi, znajomymi	☐	☐	☐
Więzi i tradycje rodzinne	☐	☐	☐
Lokalne patriotyzm, doświadczenie i historia	☐	☐	☐
Aktywność społeczna i współdziałanie mieszkańców	☐	☐	☐

Jakiego rodzaju przedsięwzięcia powinny zostać zrealizowane na terenie Twojej gminy/miejscowości abyś chciał/a tu pozostać lu... Proszę wskazać maksymalnie 5 najważniejszych 499 odpowiedzi

Jakiego rodzaju przedsięwzięcia powinny zostać zrealizowane w Twojej gminie w celu poprawy jakości życia i zachęty mieszkańców (zwłaszcza młodych) do pozostania bądź powrotu?

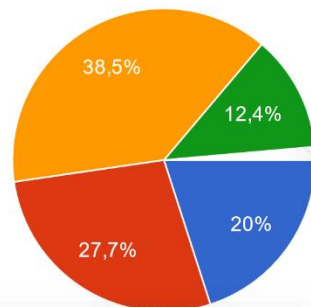
Proszę wskazać maksymalnie 5 najważniejszych

- ☐ Lepsza i szersza oferta edukacyjna (szkolnictwo zawodowe, podnoszenie kwalifikacji, studia, staże, praktyki)
- ☐ Tworzenie nowych miejsc pracy
- ☐ Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości, zakładania własnych firm, samozatrudnienia
- ☐ Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju gospodarstw rolnych (doradztwo, gospodarka wodą, infrastruktura transportowa)
- ☐ Lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, itp.
- ☐ Wsparcie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, zwiększenie dostępności mieszkań
- ☐ Aktywniejsza polityka prorodzinna: realne wsparcie dla rodzących, dzieci, matek (praca, opieka, itp.)
- ☐ Podniesienie jakości i zwiększenie oferty usług komunalnych (oryginalność, woda, odpady komunalne, itp.)
- ☐ Pełniejsze włączenie mieszkańców w procesy planowania, decydowania i zarządzania samorządowego

- ☐ Pełniejsze włączenie mieszkańców w procesy planowania, decydowania i zarządzania samorządowego
- ☐ Stworzenie atrakcyjnej infrastruktury miejskiej: chodniki, przystanki, ścieżki, rowery, obiekty sportowe
- ☐ Stworzenie przez samorząd oferty dla młodych: stypendia, granty, staże, ulgi, inkubatory, doradztwo zawodowe
- ☐ Poprawa warunków środowiskowych: więcej zieleni, czystość powietrza, jezior, rzek, łąk
- ☐ Zwiększenie atrakcyjności (oferty) turystycznej
- ☐ Lepsza promocja miejscowości i regionu, budowanie marki, prestiżu, dobrego imienia
- ☐ Budowanie lokalnego patriotyzmu: dumy z lokalnej historii, kultury, integrowanie wokół lokalnych wartości
- ☐ Poprawa bezpieczeństwa (drogowego, epidemiologicznego, ograniczenie przestępczości, itp.)
- ☐ Atrakcyjna oferta kulturalna i spędzanie czasu wolnego
- ☐ Lepsze planowanie i zagospodarowanie przestrzenne
- ☐ Lepsza i bardziej dostępna opieka zdrowotna (gdyż zdrowie i sprawność)

Co zamierzasz po ukończeniu nauki w szkole średniej?

499 odpowiedzi

- Kontynuować naukę
- Podjąć pracę
- Kontynuować naukę i pracować
- Jeszcze nie wiem
- Wyjechać z tego kraju jak najdalej i ni...
- Uniwersytet Jagielloński, Oxford
- Wyjazd do pracy za granicę
- Wyprowadzić się z tej dziury i zamie...

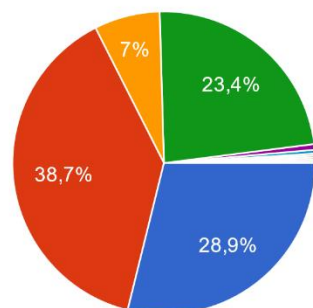
▲ 1/2 ▼

Co zamierzasz po ukończeniu nauki w szkole średniej? *

- ☐ Kontynuować naukę
- ☐ Podjąć pracę
- ☐ Kontynuować naukę i pracować
- ☐ Jeszcze nie wiem
- ☐ Inne: _____

Gdzie chciałbyś kontynuować naukę (uczelnia/szkoła wyższa)?

499 odpowiedzi

- na terenie województwa kujawsko-pomorskiego
- w Polsce, ale poza województwem kujawsko-pomorskim
- za granicą
- nie planuję kontynuować nauki
- nie wiem
- Nie wiem
- Tam, gdzie znajdę odpowiadającą mi uczelnię
- Obojętne

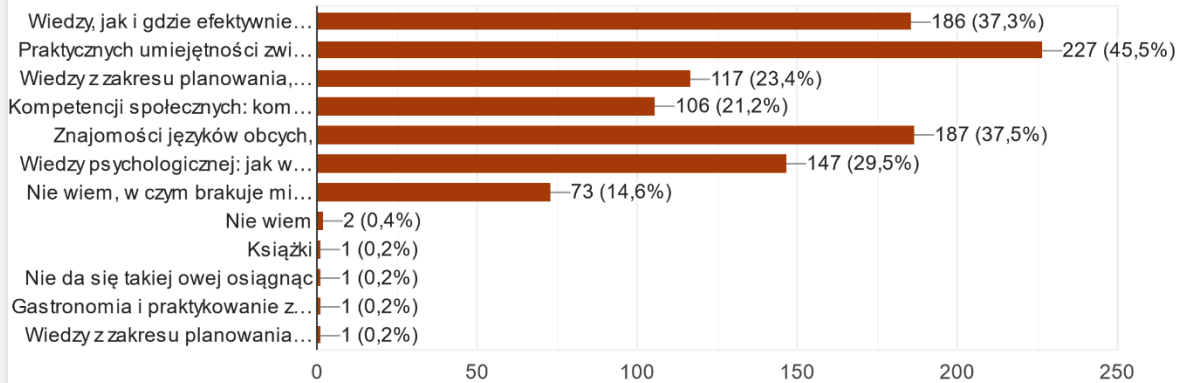
▲ 1/2 ▼

Gdzie chciałbyś kontynuować naukę (uczelnia/szkoła wyższa)? *

- ☐ na terenie województwa kujawsko-pomorskiego
- ☐ w Polsce, ale poza województwem kujawsko-pomorskim
- ☐ za granicą
- ☐ nie planuję kontynuować nauki
- ☐ Inne: _____

W czym potrzebujesz uzupełnić lub pogłębić wiedzę/kompetencje, aby znaleźć i podjąć wymarzoną pracę?

499 odpowiedzi

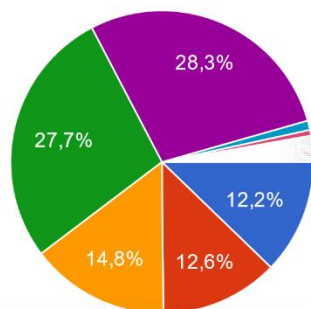

W czym potrzebujesz uzupełnić lub pogłębić wiedzę/kompetencje, aby znaleźć i podjąć wymarzoną pracę? *

- ☐ Wiedzy, jak i gdzie efektywnie szukać pracy
- ☐ Praktycznych umiejętności związanych z zawodem
- ☐ Wiedzy z zakresu planowania, zarządzania i prowadzenia własnej firmy, gospodarstwa rolnego
- ☐ Kompetencji społecznych: komunikacja, współpraca, liderowanie, itp.
- ☐ Znajomości języków obcych,
- ☐ Wiedzy psychologicznej: jak wykorzystać własne predyspozycje, koncentrować się, znosić stres, itp.
- ☐ Nie wiem, w czym brakuje mi wiedzy i kompetencji
- ☐ Inne:

Gdzie chciałbyś pracować?

499 odpowiedzi

- w mojej gminie
- w innej gminie na obszarze powiatu...
- poza obszarem powiatu brodnickiego...
- w Polsce, ale poza województwem k...
- za granicą
- Nie wiem
- nie wiem
- W swoim gospodarstwie w mojej gmi...

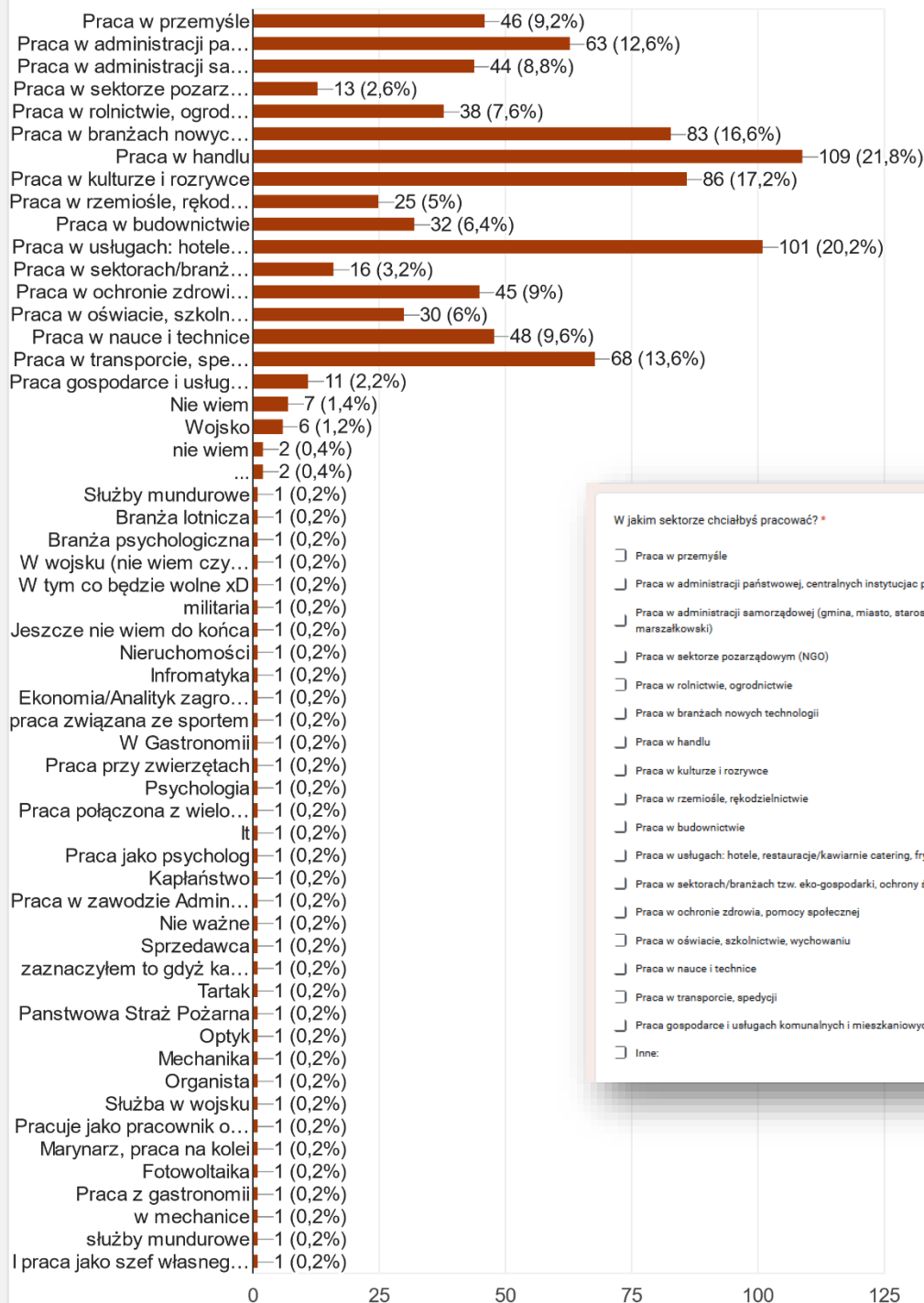
▲ 1/3 ▼

Gdzie chciałbyś pracować? *

- ☐ w mojej gminie
- ☐ w innej gminie na obszarze powiatu brodnickiego
- ☐ poza obszarem powiatu brodnickiego, ale na terenie województwa kujawsko-pomorskiego
- ☐ w Polsce, ale poza województwem kujawsko-pomorskim
- ☐ za granicą
- ☐ Inne:

W jakim sektorze chciałbyś pracować?

499 odpowiedzi

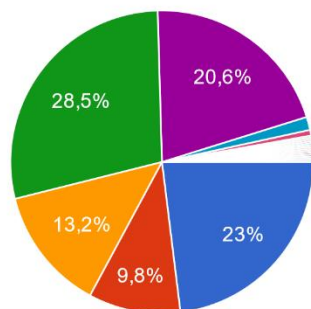

W jakim sektorze chciałbyś pracować? *

- ☐ Praca w przemyśle
- ☐ Praca w administracji państwowej, centralnych instytucjach publicznych,
- ☐ Praca w administracji samorządowej (gmina, miasto, starostwo, urząd marszałkowski)
- ☐ Praca w sektorze pozarządowym (NGO)
- ☐ Praca w rolnictwie, ogrodnictwie
- ☐ Praca w branżach nowych technologii
- ☐ Praca w handlu
- ☐ Praca w kulturze i rozrywce
- ☐ Praca w rzemiośle, rękodzielnictwie
- ☐ Praca w budownictwie
- ☐ Praca w usługach: hotele, restauracje/kawiarnie catering, fryzjer, kosmetyczka
- ☐ Praca w sektorach/branżach tzw. eko-gospodarki, ochrony środowiska
- ☐ Praca w ochronie zdrowia, pomocy społecznej
- ☐ Praca w oświacie, szkolnictwie, wychowaniu
- ☐ Praca w nauce i technice
- ☐ Praca w transporcie, spedycji
- ☐ Praca gospodarce i usługach komunalnych i mieszkaniowych
- ☐ Inne:

Gdzie chciałbyś mieszkać?

499 odpowiedzi

- w mojej gminie
- w innej gminie na obszarze powiatu...
- poza obszarem powiatu brodnickiego...
- w Polsce, ale poza województwem k...
- za granicą
- Nie wiem
- nie wiem
- Stewardessa, tłumacz

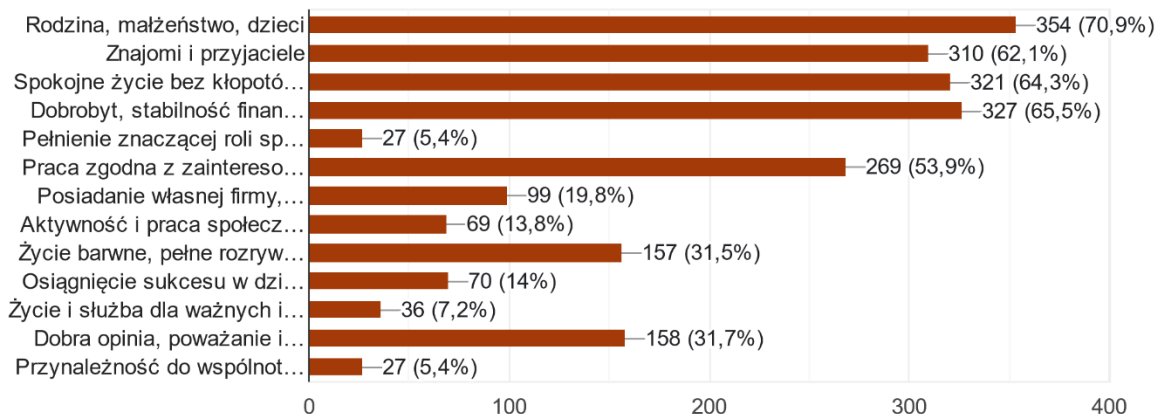
▲ 1/3 ▼

Gdzie chciałbyś mieszkać? *

- ☐ w mojej gminie
- ☐ w innej gminie na obszarze powiatu brodnickiego
- ☐ poza obszarem powiatu brodnickiego, ale na terenie województwa kujawsko-pomorskiego
- ☐ w Polsce, ale poza województwem kujawsko-pomorskim
- ☐ za granicą
- ☐ Inne: _____

Które z poniższych aspektów życia są dla Ciebie szczególnie ważne?

499 odpowiedzi

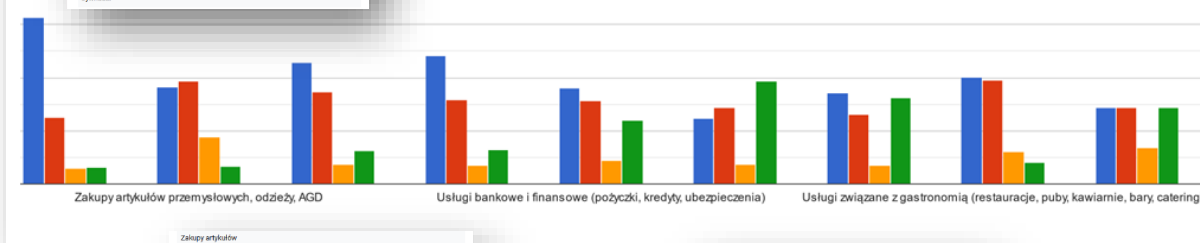
Które z poniższych aspektów życia są dla Ciebie szczególnie ważne? *

- ☐ Rodzina, małżeństwo, dzieci
- ☐ Znajomi i przyjaciele
- ☐ Spokojne życie bez kłopotów, konfliktów
- ☐ Dobrobyt, stabilność finansowa i niezależność ekonomiczna
- ☐ Pełnienie znaczącej roli społecznej, np. bycie radnym, sołtysem, wójtem, burmistrzem
- ☐ Praca zgodna z zainteresowaniami
- ☐ Posiadanie własnej firmy, własnego gospodarstwa rolnego
- ☐ Aktywność i praca społeczna, bycie użytecznym dla innych
- ☐ Życie barwne, pełne rozrywek, podróże, bogate życie towarzyskie
- ☐ Osiągnięcie sukcesu w dziedzinie nauki lub sztuki
- ☐ Życie i służba dla ważnych idei społecznych, religijnych, politycznych
- ☐ Dobra opinia, poważanie i szacunek innych
- ☐ Przynależność do wspólnoty społecznej, społeczna i etniczna tożsamość

Usługa kulturalna	na terenie własnej gminy	w innej gminie na obszarze powiatu brodnickiego	poza obszarem powiatu brodnickiego	nie korzystam z tej usługi
tawowa opieka nad dzieckiem (przedszkole, żłobek)	210	80	10	200
Specjalistyczna opieka zdrowotna (w tym szpitala)	280	130	50	30
Uprawianie sportu i rekreacja (kluby/sekcje sportowe i turystyczne, jogging, fitness)	140	190	110	50
Uprawianie sportu i rekreacja (kluby/sekcje sportowe i turystyczne, jogging, fitness)	80	150	160	100
Uprawianie sportu i rekreacja (kluby/sekcje sportowe i turystyczne, jogging, fitness)	80	150	210	60
Uprawianie sportu i rekreacja (kluby/sekcje sportowe i turystyczne, jogging, fitness)	140	130	50	170
Uprawianie sportu i rekreacja (kluby/sekcje sportowe i turystyczne, jogging, fitness)	210	120	40	130
Uprawianie sportu i rekreacja (kluby/sekcje sportowe i turystyczne, jogging, fitness)	140	140	70	150

Gdzie najczęściej korzysta Pani z pozostałych usług? *				
	na terenie własnej gminy	w innej gminie na obszarze powiatu brodnickiego	poza obszarem powiatu brodnickiego	nie korzysta z tej usługi
Edukacja podstawowa dzieci i opieka nad dzieckiem (przedszkole, żłobek)	☒	☐	☐	☐
Opieka w szkołach ponadpodstawowych	☐	☐	☐	☐
Podstawowa opieka zdrowotna	☐	☐	☐	☐
Specjalistyczna opieka zdrowotna (w tym szpitalu)	☐	☐	☐	☐
Usługi kultury wysokiej tożn; muzyka poważna, występy	☐	☐	☐	☐

Usługi kultury popularnej i masowej (kino, koncert, widowiska, itp.)					
Realizacja własnych piosen (busta zamieszkałych, aktywność społeczna, chęć, entuzjazm, zgodzi koncerty itp.)					
Uprawianie sportu i rekreacja (kluby/sekcje sportowe i turystyczne, jogging, fitness)					
Imprezy sportowe, mecze, zawody, itp.					
Zakup podstawowych artykułów gosp. domowego i żywności					

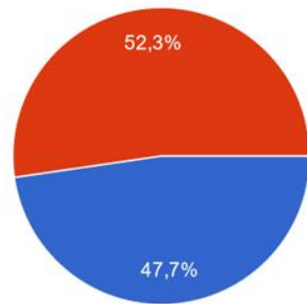

Zakłady artykułów przemysłowych, odzież, AGD	☐	☐	☐	☐	☐
Drobne usługi naprawcze, Rp. (czyszczenie, krawiec, naprawa AGD, Rp.)	☐	☐	☐	☐	☐
Usługi typu "beauty" (ryzyk, kosmetyczka, solarium, spa, Rp.)	☐	☐	☐	☐	☐
Usługi benikowe i Emascow (polityczki, krawiec, ubrania, chemopraczenia)	☐	☐	☐	☐	☐
Doradztwo specjalistyczne (prawo, księgowość, ubezpieczenia, reklamowe)	☐	☐	☐	☐	☐

Doradztwo specjalistyczne (prawne, księgowość, audytowe, reklamowe, nieruchomości)	☐	☐	☐	☐
Usługi budowlane, remontowe, transportowe,	☐	☐	☐	☐
Usługi związane z gastronomią (restauracja, puby, kawiarnie, bary, catering)	☐	☐	☐	☐
Pozna zawodowa, poszukiwanie pracy itp.,	☐	☐	☐	☐

Proszę zaznaczyć swoją płeć

499 odpowiedzi

● mężczyzna
● kobieta

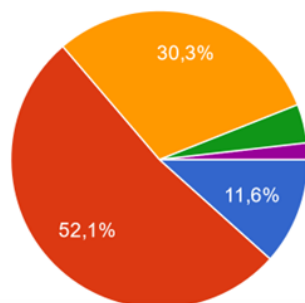
Metryczka

Proszę zaznaczyć swoją płeć *

- ☐ mężczyzna
☐ kobieta

Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania w Twoim domu/gospodarstwie domowym?

499 odpowiedzi

- Żyjemy bardzo dobrze - mogę (możemy) pozwolić sobie na pewien l...
- Żyjemy dobrze - starcza nam na wiele bez specjalnego oszczędzania
- Żyjemy średnio - starcza nam na co dzień, ale musimy oszczędzać na po...
- Żyjemy skromnie - musimy na co dzień bardzo oszczędnie gospodarować
- Żyjemy bardzo biednie - nie starcza mi (nam) nawet na podstawowe potrzeby

Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania w Pana/i gospodarstwie domowym *

- ☐ Żyjemy bardzo dobrze - mogę (możemy) pozwolić sobie na pewien luksus
- ☐ Żyjemy dobrze - starcza nam na wiele bez specjalnego oszczędzania
- ☐ Żyjemy średnio - starcza nam na co dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy
- ☐ Żyjemy skromnie - musimy, na co dzień bardzo oszczędnie gospodarować
- ☐ Żyjemy bardzo biednie - nie starcza mi (nam) nawet na podstawowe potrzeby

RAPORT PODSUMOWUJĄCY

BADANIE INSTYTUCJONALNE

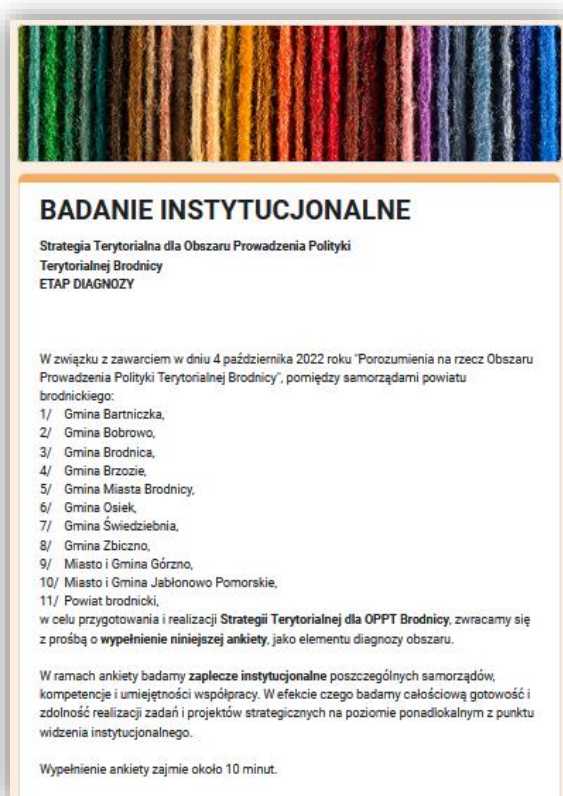
STRATEGIA OPPT BRODNICY

ETAP DIAGNOZY

Ankieta udostępniona online przedstawicielom grupy roboczej OPPT Brodnicy. Ankieta dostępna w terminie od 5 grudnia 2022 r. do 19 grudnia 2022 r. (2 tygodnie).

Celem badania było zbadanie zaplecza instytucjonalnego poszczególnych samorządów, kompetencji i umiejętności współpracy. W efekcie badamy całościową gotowość i zdolność realizacji zadań i projektów strategicznych na poziomie ponadlokalnym z punktu widzenia instytucjonalnego.

W badaniu wzięło udział 11 samorządów.

BADANIE INSTYTUCJONALNE

Strategia Terytorialna dla Obszaru Prowadzenia Polityki
Terytorialnej Brodnicy
ETAP DIAGNOZY

W związku z zawarciem w dniu 4 października 2022 roku "Porozumienia na rzecz Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Brodnicy", pomiędzy samorządami powiatu brodnickiego:

- 1/ Gmina Bartniczka,
- 2/ Gmina Bobrowo,
- 3/ Gmina Brodnica,
- 4/ Gmina Brzozie,
- 5/ Gmina Miasta Brodnicy,
- 6/ Gmina Osiek,
- 7/ Gmina Świdziebnia,
- 8/ Gmina Zbiczno,
- 9/ Miasto i Gmina Górzno,
- 10/ Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie,
- 11/ Powiat brodnicki,

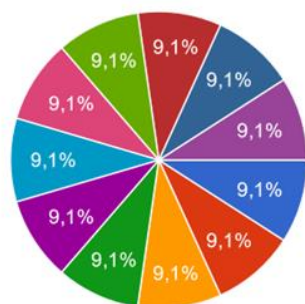
w celu przygotowania i realizacji **Strategii Terytorialnej dla OPPT Brodnicy**, zwracamy się z prośbą o **wypełnienie niniejszej ankiety**, jako elementu diagnozy obszaru.

W ramach ankiety badamy **zaplecze instytucjonalne** poszczególnych samorządów, kompetencje i umiejętności współpracy. W efekcie czego badamy całościową gotowość i zdolność realizacji zadań i projektów strategicznych na poziomie ponadlokalnym z punktu widzenia instytucjonalnego.

Wypełnienie ankiety zajmie około 10 minut.

Nazwa samorządu

11 odpowiedzi

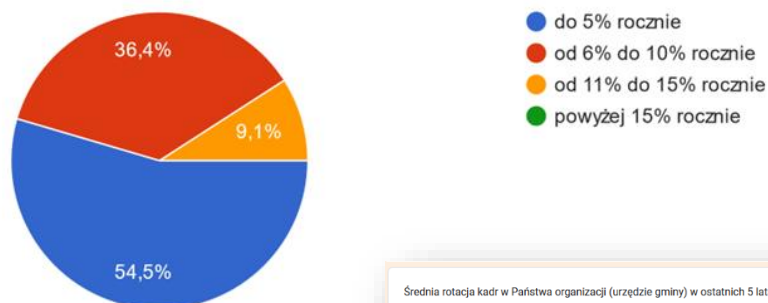
- ☒ Gmina Bartniczka
- ☐ Gmina Bobrowo
- ☐ Gmina Brodnica (nie Miasto)
- ☐ Gmina Brzozie
- ☐ Miasto Brodnica (nie Gmina)
- ☐ Gmina Osiek
- ☐ Gmina Świedziebnia
- ☐ Gmina Zbiczno
- ☐ Miasto i Gmina Górzno
- ☐ Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie
- ☒ Powiat brodnicki

▲ 1/2 ▼

Potencjał instytucjonalny

W tej części dzielimy się informacjami dotyczącymi rozwoju w ramach Waszego Urzędu Gminy

Średnia rotacja kadr w Państwa organizacji (urzędzie gminy) w ostatnich 5 latach wyniosła 11 odpowiedzi

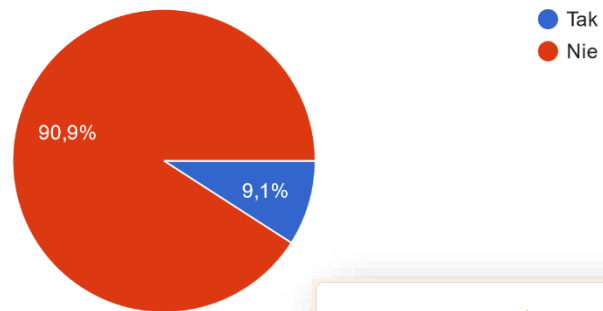

Średnia rotacja kadr w Państwa organizacji (urzędzie gminy) w ostatnich 5 latach * wyniosła

- ☐ do 5% rocznie
- ☐ od 6% do 10% rocznie
- ☐ od 11% do 15% rocznie
- ☐ powyżej 15% rocznie

Czy w Państwa organizacji (urzędzie gminy) istnieje plan szkoleń będący wynikiem badania potrzeb szkoleniowych lub kompetencyjnych pracowników?

11 odpowiedzi

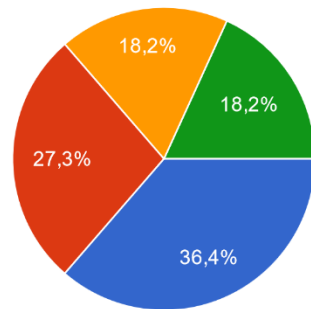

Czy w Państwa organizacji (urzędzie gminy) istnieje plan szkoleń będący wynikiem badania potrzeb szkoleniowych lub kompetencyjnych pracowników? *

- ☐ Tak
- ☐ Nie

Jak często pracownicy Państwa organizacji (urzędu gminy) uczestniczą w szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje (innych niż BHP)?

11 odpowiedzi

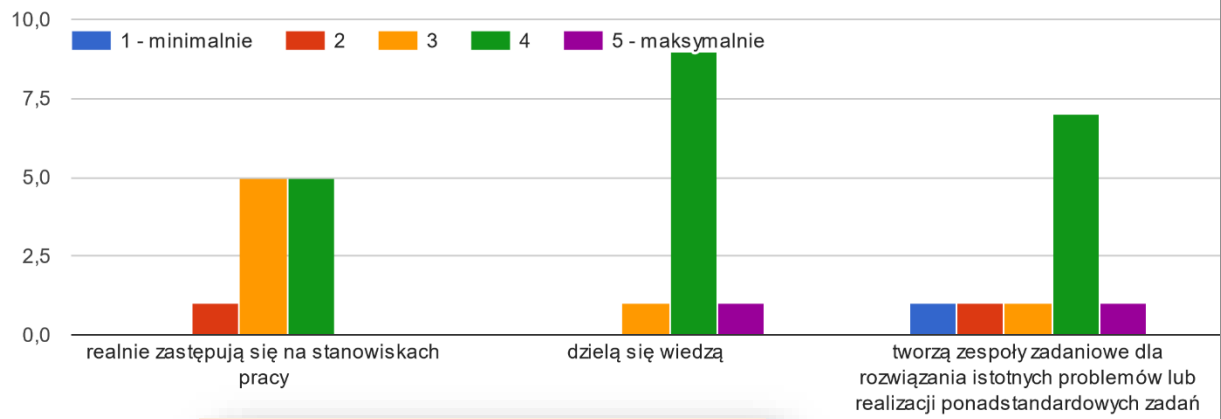

- ☒ 1 w roku lub mniej
- ☐ 2 razy w roku
- ☐ 3 razy w roku
- ☐ więcej

Jak często pracownicy Państwa organizacji (urzędu gminy) uczestniczą w szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje (innych niż BHP)? *

- ☐ 1 w roku lub mniej
- ☐ 2 razy w roku
- ☐ 3 razy w roku
- ☐ więcej

Pracownicy zatrudnieni w Państwa organizacji (urzędzie gmin)

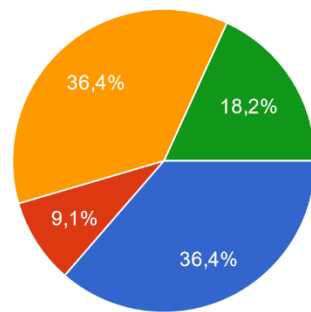

Pracownicy zatrudnieni w Państwa organizacji (urzędzie gmin) *

	1 - minimalnie	2	3	4	5 - maksymalnie
realnie zastępują się na stanowiskach pracy	☐	☐	☐	☐	☐
dzielą się wiedzą	☐	☐	☐	☐	☐
tworzą zespoły zadaniowe dla rozwiązania istotnych problemów lub realizacji ponadstandardowych zadań	☐	☐	☐	☐	☐

Jak często w Państwa organizacji (urzędzie gminy) odbywają się cykliczne spotkania kierownictwa z pracownikami?

11 odpowiedzi

- co najmniej raz na miesiąc
- co najmniej raz na kwartał
- nieregularnie
- incydentalnie
- nie odbywają się

Jak często w Państwa organizacji (urzędzie gminy) odbywają się cykliczne spotkania kierownictwa z pracownikami? *

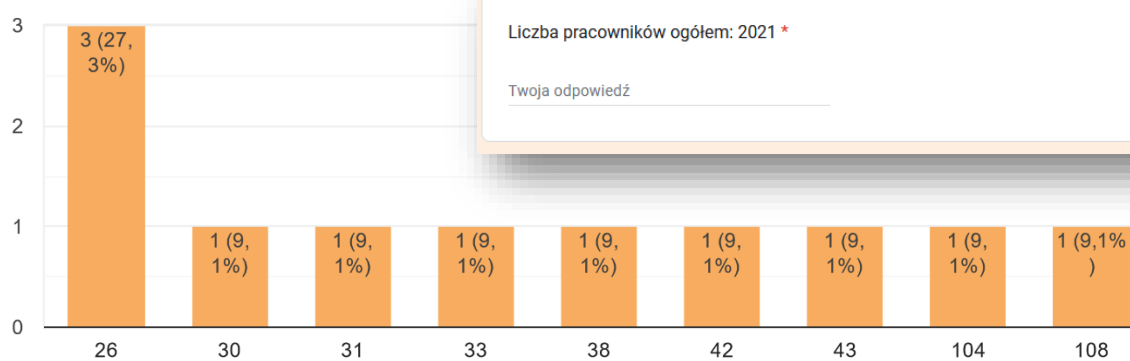
- ☐ co najmniej raz na miesiąc
- ☐ co najmniej raz na kwartał
- ☐ nieregularnie
- ☐ incydentalnie
- ☐ nie odbywają się

Usługi publiczne: Urząd Gminy

W tej części dzielimy się danymi liczbowymi i jakościowymi dotyczącymi funkcjonowania Waszego Urzędu Gminy

Liczba pracowników ogółem: 2021

11 odpowiedzi

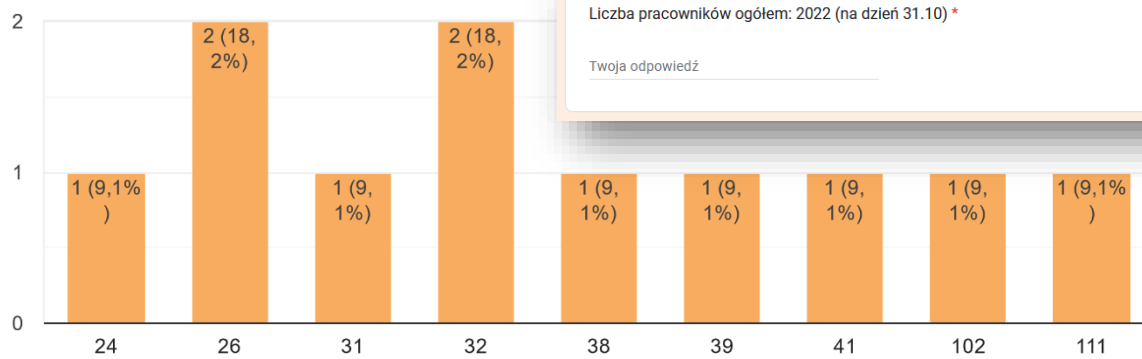

Liczba pracowników ogółem: 2021 *

Twoja odpowiedź

Liczba pracowników ogółem: 2022 (na dzień 31.10)

11 odpowiedzi

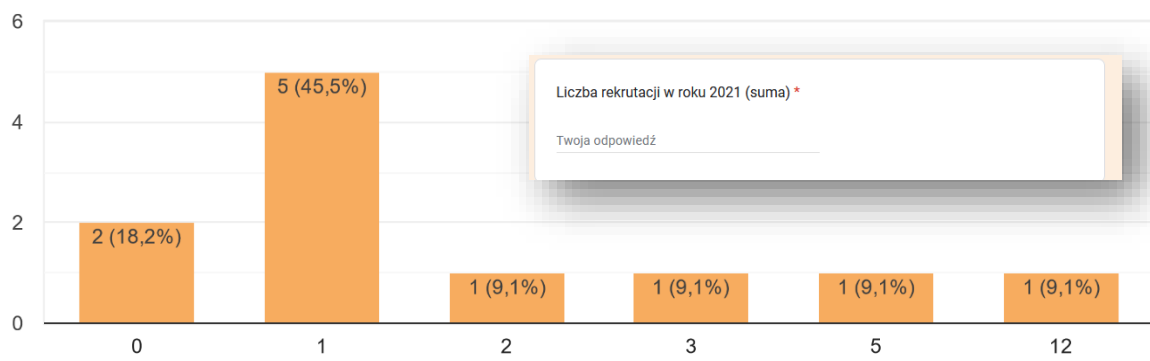

Liczba pracowników ogółem: 2022 (na dzień 31.10) *

Twoja odpowiedź

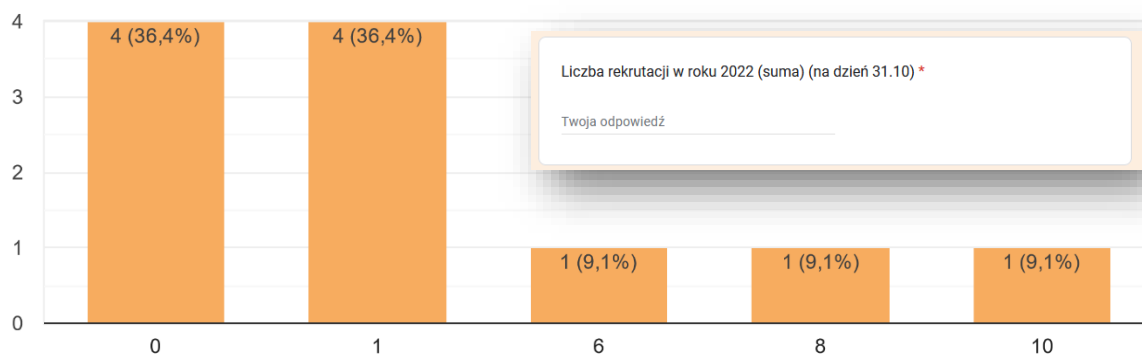
Liczba rekrutacji w roku 2021 (suma)

11 odpowiedzi

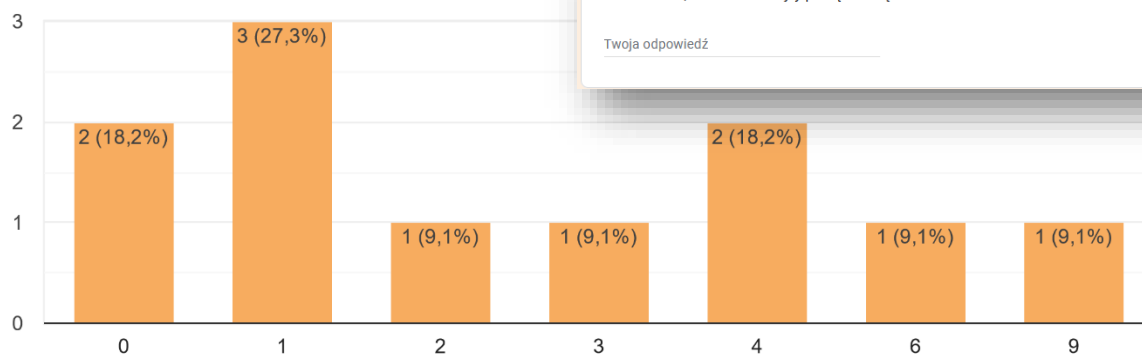
Liczba rekrutacji w roku 2022 (suma) (na dzień 31.10)

11 odpowiedzi

Liczba osób, które zakończyły pracę w Urzędzie w roku 2021

11 odpowiedzi

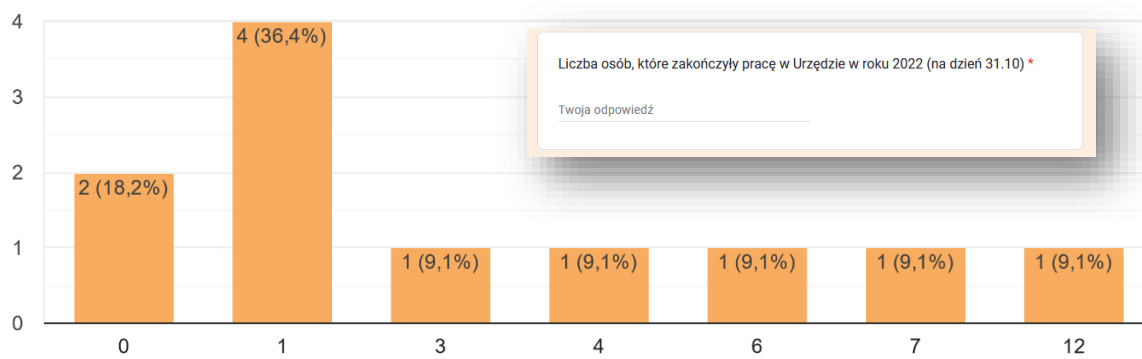

Liczba osób, które zakończyły pracę w Urzędzie w roku 2021 *

Twoja odpowiedź

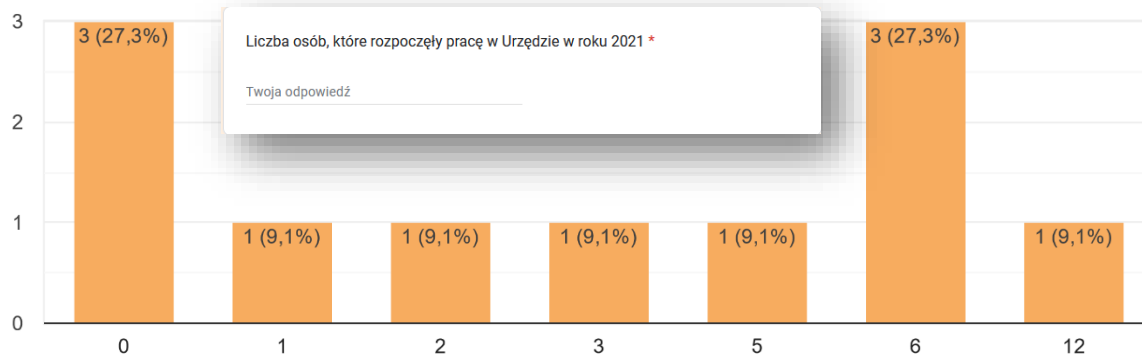
Liczba osób, które zakończyły pracę w Urzędzie w roku 2022 (na dzień 31.10)

11 odpowiedzi

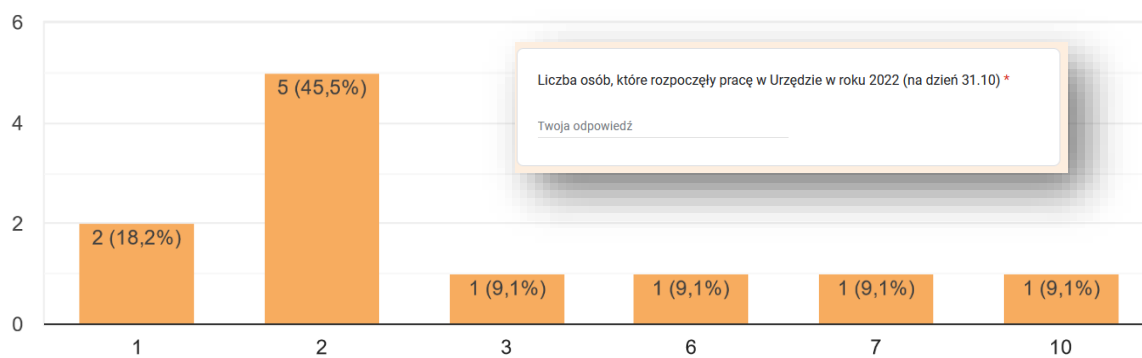
Liczba osób, które rozpoczęły pracę w Urzędzie w roku 2021

11 odpowiedzi

Liczba osób, które rozpoczęły pracę w Urzędzie w roku 2022 (na dzień 31.10)

11 odpowiedzi

Informacja na temat warunków i potrzeb lokalowych i sprzętowych

np. poprawiających warunki pracy w Urzędzie

11 odpowiedzi

Nie mamy potrzeb w tym zakresie

Dobre

zgodne z zapotrzebowaniem

Potrzeby związane z realizacją ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami
np. stworzenie podjazdu do urzędu odpowiedniego dla osób ze szczególnymi potrzebami, tablica z rozkładem pomieszczeń wizualna i dotykowa

Wymiana sprzętu komputerowego oraz zakup odpowiedniego oprogramowania.

nie dotyczy

Informacja na temat warunków i potrzeb lokalowych i sprzętowych *

np. poprawiających warunki pracy w Urzędzie

Twoja odpowiedź

Niezbędne wykonanie remontu, kompleksowej modernizacji energetycznej oraz przystosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych.

warunki lokalowe i sprzętowe w pełni zaspakajają potrzeby

dobudowa biur, modernizacja instalacji elektrycznej, modernizacja instalacji komputerowej, montaż paneli fotowoltaicznych, montaż pompy ciepła

-konieczność modernizacji Urzędu Gminy

-konieczność adaptacji poddasza (obecne problemy lokalowe) na powierzchnię biurową- zadanie w trakcie realizacji (przewidywany czas zakończenia operacji IV kwartał 2023)

potrzeba uzupełnienia klimatyzacji w pomieszczeniach

Informacja na temat potrzeb kadrowych

np. konkretnych stanowisk czy działów

11 odpowiedzi

Nie mamy potrzeb w tym zakresie

pracownik ds.gospodarki komunalnej

2 etaty

W urzędzie pożądani są pracownicy samorządowi posiadający wykształcenie techniczne z zakresu budownictwa, ochrony środowiska, zagospodarowania przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, księgowości budżetowej i podatkowej.

brak

nie dotyczy

Informacja na temat potrzeb kadrowych *

np. konkretnych stanowisk czy działów

Twoja odpowiedź

-

istniał problem z zatrudnieniem energetyka do działu inwestycji, po kilku nieudanych konkursach przesunięto pracownika na stanowisko z innego wydziału

nie ma potrzeb

-Referat Finansów - podatki, Referat Inwestycji i Rozwoju- budownictwo

nie ma potrzeb kadrowych

Informacja na temat rodzaju usług, dla których identyfikujecie potrzebę wzmocnienia

np. usługi prawne, zamówienia publiczne, projekty unijne, planista, itd.

11 odpowiedzi

zamówienia publiczne

Przydałoby się nam specjalistyczne wsparcie w zakresie zamówień publicznych

zamówienia publiczne, projekty unijne

Dla poprawy jakości usług urzędu wzmocnienia wymagają obszary zagospodarowania przestrzennego, budownictwa, ochrony środowiska, realizacji projektów unijnych, gospodarowanie nieruchomości.

Radca prawny w większym wymiarze czasowym.

nie dotyczy

Informacja na temat rodzaju usług, dla których identyfikujecie potrzebę wzmocnienia *

np. usługi prawne, zamówienia publiczne, projekty unijne, planista, itd.

Twoja odpowiedź

Zamówienia publiczne.

nie ma potrzeb

zamówienia publiczne, planowanie przestrzenne, budownictwo, ochrona środowiska

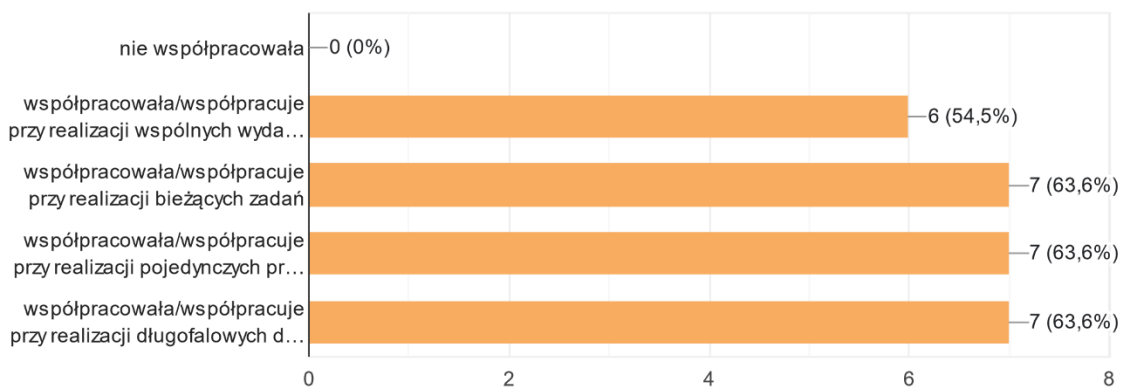
nie ma potrzeby

Współpraca między samorządami

W tej części dzielimy się informacjami dotyczącymi poziomu współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego z obszaru

Czy JST, którą reprezentujesz współpracowała przed przystąpieniem do procesu opracowania strategii z innymi JST z obszaru?

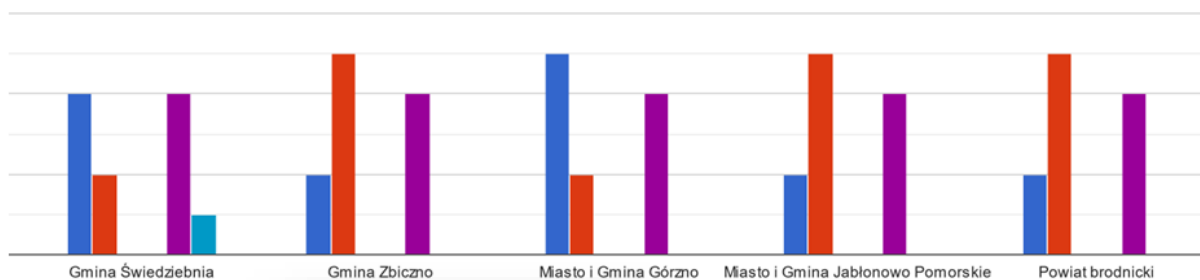
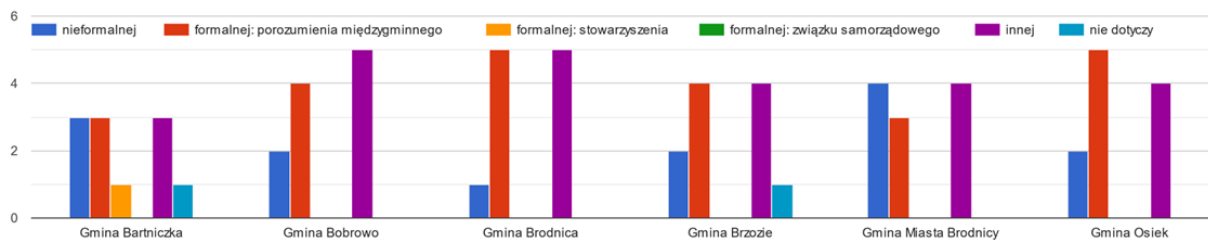
11 odpowiedzi

Czy JST, którą reprezentujesz współpracowała przed przystąpieniem do procesu opracowania strategii z innymi JST z obszaru? *

- ☐ nie współpracowała
- ☐ współpracowała/współpracuje przy realizacji wspólnych wydarzeń
- ☐ współpracowała/współpracuje przy realizacji bieżących zadań
- ☐ współpracowała/współpracuje przy realizacji pojedynczych projektów
- ☐ współpracowała/współpracuje przy realizacji długofalowych działań

Z którymi samorządami i w jakiej formule organizacyjnej JST, którą reprezentujesz współpracowała dotychczas z innymi JST z obszaru?

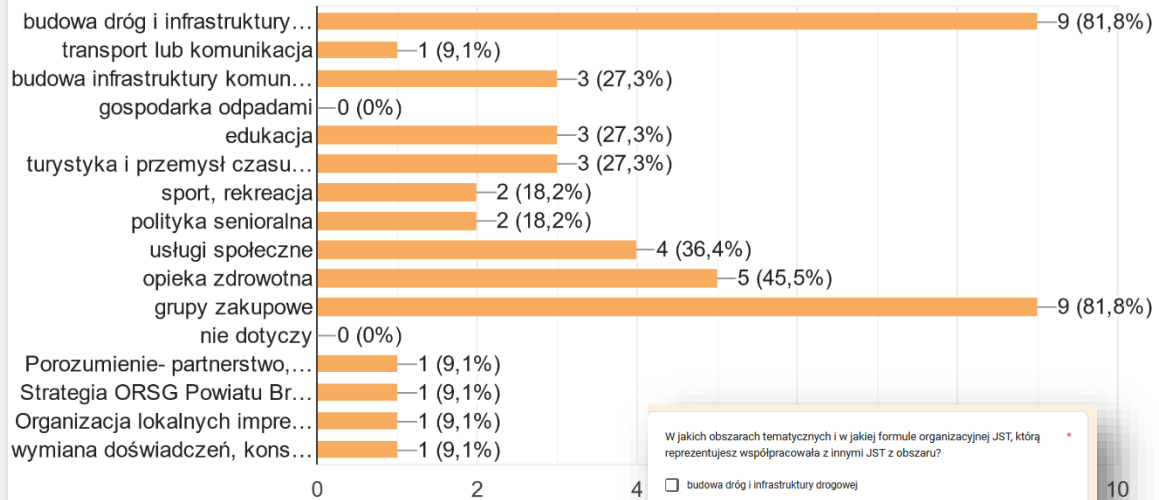

Z którymi samorządami i w jakiej formule organizacyjnej JST, którą reprezentujesz współpracowała dotychczas z innymi JST z obszaru?

	nieformalnej	formalnej: porozumienia międzygminnego	formalnej: stowarzyszenia	formalnej: związku samorządowego	innej
Gmina Bartniczka	☐	☐	☐	☐	☐
Gmina Bobrowo	☐	☐	☐	☐	☐
Gmina Brodnica	☐	☐	☐	☐	☐
Gmina Brzozie	☐	☐	☐	☐	☐
Gmina Miasta Brodnicy	☐	☐	☐	☐	☐
Gmina Osiek	☐	☐	☐	☐	☐
Gmina Świdziebna	☐	☐	☐	☐	☐
Gmina Zbiczno	☐	☐	☐	☐	☐
Miasto i Gmina Górzno	☐	☐	☐	☐	☐
Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie	☐	☐	☐	☐	☐
Powiat brodnicki	☐	☐	☐	☐	☐

W jakich obszarach tematycznych i w jakiej formule organizacyjnej JST, którą reprezentujesz współpracowała z innymi JST z obszaru?

11 odpowiedzi

W jakich obszarach tematycznych i w jakiej formule organizacyjnej JST, którą reprezentujesz współpracowała z innymi JST z obszaru?

- ☐ budowa dróg i infrastruktury drogowej
- ☐ transport lub komunikacja
- ☐ budowa infrastruktury komunalnej (sieć wodna, sieć kanalizacyjna)
- ☐ gospodarka odpadami
- ☐ edukacja
- ☐ turystyka i przemysł czasu wolnego
- ☐ sport, rekreacja
- ☐ polityka senioralna
- ☐ usługi społeczne
- ☐ opieka zdrowotna
- ☐ grupy zakupowe
- ☐ nie dotyczy
- ☐ Inne: _____

Które z przedsięwzięć realizowanych dotychczas z innymi JST z obszaru uważasz za najbardziej udane i dlaczego?

11 odpowiedzi

Mieszkańcy zgłaszają nam największe zadowolenie z wykonanych wspólnie inwestycji infrastrukturalnych typu drogi, ścieżki pieszo - rowerowe.

budowa infrastruktury drogowej ponieważ jest to dla nas priorytet

turystyka

Strategia ORSG Powiatu Brodnickiego

Które z przedsięwzięć realizowanych dotychczas z innymi JST z obszaru uważasz za najbardziej udane i dlaczego?

Twoja odpowiedź

Realizacja projektu z zakresu infrastruktury drogowej, ponieważ zasadniczo wpłynął on na bezpieczeństwo mieszkańców.

Stworzenie grupy zakupowej energii elektrycznej i w związku z tym zakup energii na potrzeby Gminy poniżej cen rynkowych.

Współpraca w ramach partnerstwa ORSG Powiatu Brodnickiego pozwoliła na realizację w każdej gminie przedsięwzięć mających realne korzyści dla wszystkich mieszkańców.

budowa dróg i sieci komunalnych służących mieszkańcom

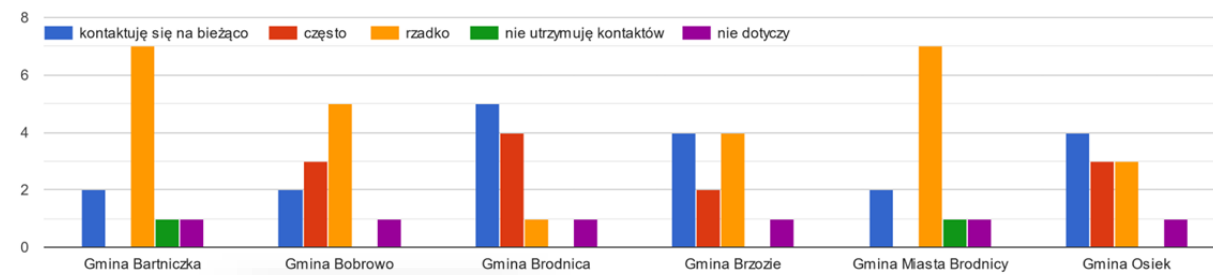
budowa infrastruktury drogowej

-Współpraca z innymi samorządami w ramach Stowarzyszenia Miast, Gmin i Powiatów Dorzecza Drwęcy-
zadanie: realizacja oznakowania rzeki Drwęcy. Bez współpracy między samorządami realizacja przedsięwzięcia nie byłaby możliwa.

*w pytania - "Z którymi samorządami i w jakiej formule organizacyjnej JST, którą reprezentujesz współpracowała dotychczas z innymi JST z obszaru?" - brak opcji zaznaczenia więcej niż 1 opcji. Z niektórymi samorządami współpracowaliśmy na wielu płaszczyznach- w różnych formach organizacyjnych np. jednocześnie w porozumieniu oraz stowarzyszeniu.

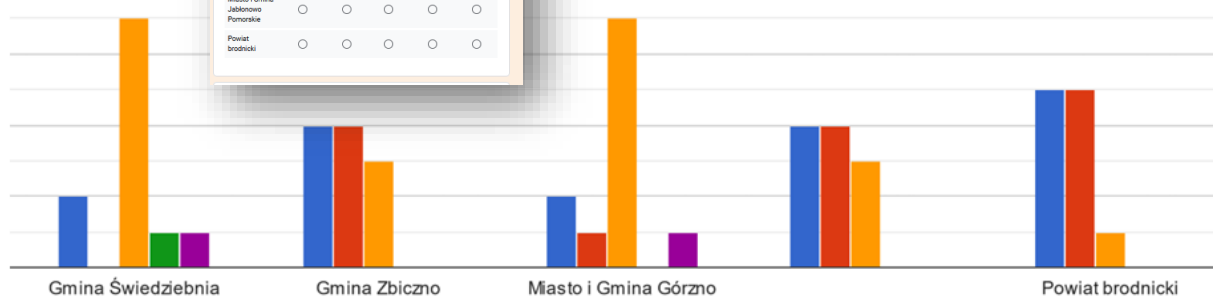
współpraca wszystkich gmin i powiatu w ramach ORSG i realizacja projektów w tym zakresie

Z którymi JST i jak często utrzymujesz kontakty (telefoniczne, komunikację mailową, spotkania cykliczne, sporadyczne)?

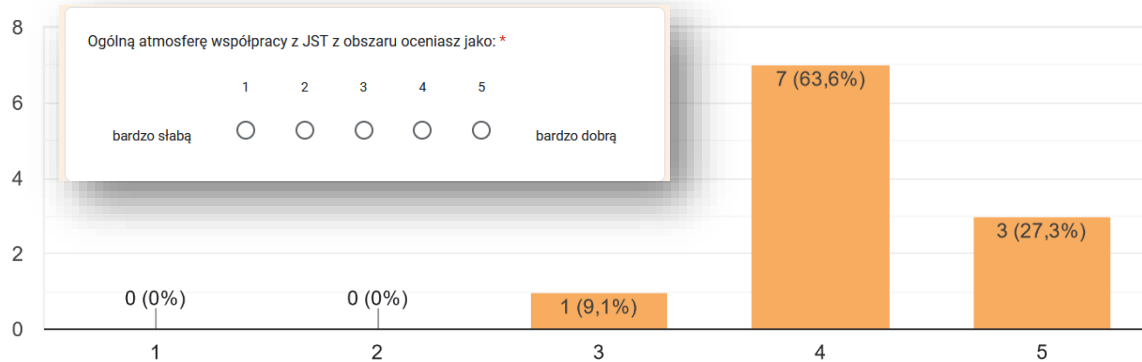
Z którymi JST i jak często utrzymujesz kontakty (telefoniczne, komunikację mailową, spotkania cykliczne, sporadyczne)?

	kontaktuję się na bieżąco	często	rzadko	nie utrzymuję kontaktów	nie dotyczy
Gmina Bartniczka	☐	☐	☐	☐	☐
Gmina Bobrowo	☐	☐	☐	☐	☐
Gmina Brodnica	☐	☐	☐	☐	☐
Gmina Brzoze	☐	☐	☐	☐	☐
Gmina Miasta Brodnicy	☐	☐	☐	☐	☐
Gmina Osiek	☐	☐	☐	☐	☐
Gmina Świdziebnia	☐	☐	☐	☐	☐
Gmina Zbiczno	☐	☐	☐	☐	☐
Miasto i Gmina Górzno	☐	☐	☐	☐	☐
Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie	☐	☐	☐	☐	☐
Powiat brodnicki	☐	☐	☐	☐	☐

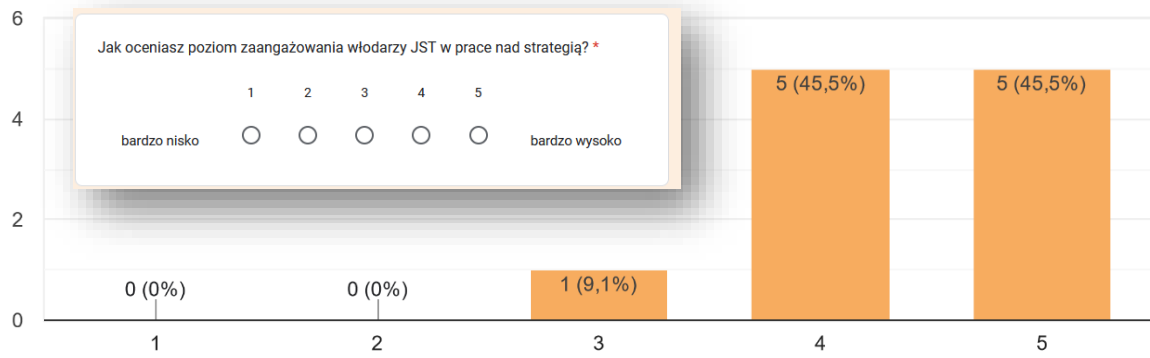
Ogólną atmosferę współpracy z JST z obszaru oceniasz jako:

11 odpowiedzi

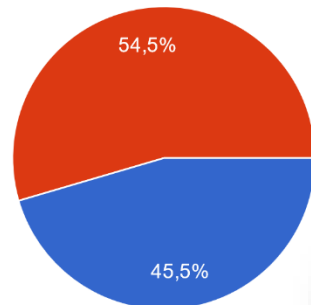
Jak oceniasz poziom zaangażowania władarzy JST w prace nad strategią?

11 odpowiedzi

Działania podejmowane w ramach prac nad strategią uważasz za:

11 odpowiedzi

- priorytetowe
- ważne, ale nie priorytetowe
- mało ważne
- trudno powiedzieć

Działania podejmowane w ramach prac nad strategią uważasz za: *

- ☐ priorytetowe
- ☐ ważne, ale nie priorytetowe
- ☐ mało ważne
- ☐ trudno powiedzieć

Jakie są Twoim zdaniem kluczowe korzyści ze współpracy w ramach prac nad strategią?

11 odpowiedzi

Określenie kluczowych problemów i zadań priorytetowych potrzeb dla obszaru całego powiatu.

Wspólna wizja rozwoju

integracja

Jakie są Twoim zdaniem kluczowe korzyści ze współpracy w ramach prac nad strategią?

Twoja odpowiedź

Wspólne tworzenie strategii pozwoli na szersze zrozumienie potrzeb i celów na obszarze powiatu.

Uzyskanie dofinansowania na zadania gminne.

Wypracowanie wspólnych kierunków rozwoju naszego regionu i poszczególnych gmin oraz pogłębienie i poszerzenia współpracy między JST.

Wzmocnienie współpracy pomiędzy samorządami, szansa na rozwój obszaru, wypracowanie i dążenie do osiągnięcia wspólnych celów.

wypracowanie kierunków rozwoju, możliwość realizacji ważnych przedsięwzięć z udziałem środków zewnętrznych

pozyskanie dofinansowania

- tworzenie wspólnej wizji rozwoju regionu
- poprawa współpracy między samorządami
- wymiana doświadczeń, bieżące rozwiązywanie problemów
- forum wymiany myśli i doświadczeń między pracownikami samorządów

ustalenie i realizacja projektów mających wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy całego powiat

Jakie są Twoim zdaniem największe wyzwania z punktu widzenia współpracy w ramach prac nad strategią?

11 odpowiedzi

Zaangażowanie jak największej liczby mieszkańców do uczestnictwa w jej tworzeniu.

Wypracowanie wspólnego celu/kierunku rozwoju

możliwość większej skuteczności działań

Uszczegółowienie celów powstałych w wyniku konsultacji i uogólnienie powstałych wniosków.

- odzwierciedlenie realnych potrzeb gminy

Wypracowanie kierunków rozwoju powiatu i poszczególnych gmin.

Uzgodnienie alokacji środków w poszczególnych obszarach.

Jakie są Twoim zdaniem największe wyzwania z punktu widzenia współpracy w ramach prac nad strategią? *

Twoja odpowiedź

podział kompetencji pomiędzy jst jako partnerów, udział w kosztach realizacji i zgodne wypracowanie listy projektów przewidzianych do realizacji w ramach OPPT

prawidłowe kierunki rozwoju

Konieczność współpracy ponad podziałami.

ustalenie priorytetowych zadań